

condunt herina & sim
tini. quib; eruz. ydoloz
ampuntantur & formis
mundie carnis terue
ita q; uide. Antu & p
It. qui terma deduco
mundu.

Padiso dei mei. **P**
augfo finitne este.
scite. Ier dicit p^omi
& nouissimus. qui

mortuus & uiuif. suo tabulatio

tuam & paupertatem tuam. s; dices

blasphemias ab his qui se dicit ui

ti & n sunt. s; sunt sin agoga facta

uob hoz tuncas que passurus es. etc.

Datus est diabolus. seruib; in carcerem

ruptum. & habebitis tribulationem

uob. esto fidelis. usq; ad mortem & dabo t

na uita. qui h't aures audiendi. audi

uid spc dicat r'icus. qui uicet n' lex

more scda. & angfo p gainu etc. scite

uicam. s; no ubi lab uas. ubi est. se

in oro dicitur in uita. s; dices

augfo finitne este.

scite. Ier dicit p^omi

& nouissimus. qui

mortuus & uiuif. suo

tabulatio tuam & paupertatem

tuam. s; dices blasphemias

ab his qui se dicit ui

ti & n sunt. s; sunt sin

agoga facta uob hoz

tuncas que passurus es.

etc. Datus est diabolus.

seruib; in carcerem

ruptum. & habebitis

Enumera carcerum usq; p q m

inurus. sicut et amara & corpora d

puritudine seruata.

Hec dicit p. & no. qe n' deficiatis uos.

quia ego tantus. sp uos passus su

morte & qua redimisti qd id' expe

tesa & uos.

Iustia patris efficator ad nocens

qua; carni uacris inimicus. d'm's

nutere triblano su infamatur.

O ego te. ds cui finos ad bella

imponens. armat exalogo. & te to

to hoc tpe in quo p. & n' dico. oia.

& p'ncipalia iura pugnat ana

numera carcerum usq; p q m

inurus. sicut et amara & corpora d

puritudine seruata.

hec dicit p. & no. qe n' deficiatis uos.

quia ego tantus. sp uos passus su

morte & qua redimisti qd id' expe

tesa & uos.

justia patris efficator ad nocens

qua; carni uacris inimicus. d'm's

nutere triblano su infamatur.

o ego te. ds cui finos ad bella

imponens. armat exalogo. & te to

to hoc tpe in quo p. & n' dico. oia.

& p'ncipalia iura pugnat ana

numera carcerum usq; p q m

inurus. sicut et amara & corpora d

puritudine seruata.

hec dicit p. & no. qe n' deficiatis uos.

quia ego tantus. sp uos passus su

morte & qua redimisti qd id' expe

tesa & uos.

justia patris efficator ad nocens

qua; carni uacris inimicus. d'm's

nutere triblano su infamatur.

o ego te. ds cui finos ad bella

imponens. armat exalogo. & te to

to hoc tpe in quo p. & n' dico. oia.

& p'ncipalia iura pugnat ana

130

Sans uil & edere defacicus ydoloꝝ & aut e carnalitate.

cau ta labor & tu tenentes doctum

dolantaz que ego est. similis age pmi

quo miris ueniam a d. & pignabo

illis ingladio oris mei. qui hñ auu

dicit quod spe dicit ecclesis. vincen

to manna absconditi & dabo illi cal

candidu & in callo.

noñ nonu scripte q nemo scot nñ

accipit & anglo dicit cñc scate

ut filius dei. qui habet oculos tang

flamma ignis & p̄cos similes auric

noñ tua opera & fidem & caritatem

ut & pacem manum

plu puo. s. ut in

pmisit militem

que se d

131

Ideo reperit de nicholaitis ut ad peni

anna i. e. gnam gnam cequa.

uis ut dicit quibus hoc qd ocs uis

cor hominis ascendit

ut sup tap. ad o. manū. cul

ut & intelligit p̄p̄ca. qui p̄iau

iudicet ab scabus et lapis. rñ

ma mamb. un pubis. gēna granti

quod uiluminata interpretatur.

quod nonu hñ & dat ai uult ut

requirit una dona. uep cōtanū

scabal fluxus sanguis. Pluens.

ut augeret totus fluxus d. di

ut & p̄ca. cui p̄ca. hñ

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

132

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

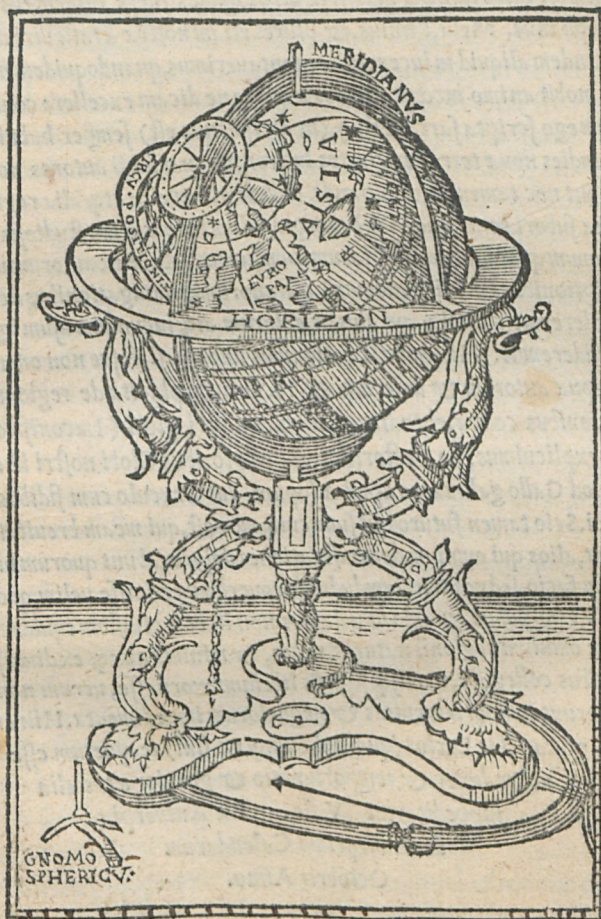
ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

ut & p̄ca. hñ. ut dicitur

9
GEMMA PHRY:

SIVS DE PRINCIPIIS ASTRONO-
miæ & Cosmographiæ, Deq; vsu Globi ab eodem
editi. Item de Orbis diuisione, & Insu-
lis, rebusq; nuper inuentis.

Veneunt cum Globis Louanii apud Seruatium Zassenum, &
Antuerpiæ apud Gregorium Bontium sub scuto Basiliensi.

Candido Lectori Gemma Phrysius

S. D.

ET si multos præclarosq; autores iam dudum non sine magna omnium laude de Cosmographia deq; aliis id genus artibus scripsisse minime inficias ire possim, non tamen ob hoc candido Lector o vos $\kappa\upsilon\ \pi\iota\theta\eta\sigma\iota\kappa\omicron\iota\varsigma$ ut aiunt erimus, aut arrogantia & temeritatis nota digni censeri mur, si post tantos tantq; industria viros, quales fuere Ptolemæus, Strabo, Stephanus, Mela, Plinius, & plures etiam nostræ ætatis uiri doctissimi, tandem aliquid in lucem ædere tentauerimus, quandoquidem non eo sunt à nobis animo incepta, ut eos æquare ne dicam excellere conemur, quorum ego scripta sarta tecta q; (ut dici solitum est) semper habui. Sed quum indies nouæ terrarum partes lustrentur quarum hii autores non meminuerunt nec tamen ideo culpandi, deinde etiam alia atq; alia regionum nomina suboriantur, quod sanè non paululum tenebrarum studiosis offundit, demum quia iam nuper Globum cum summo labore ex autorum ueterum descriptionibus & Hispanorum Lusitanorumq; navigationibus delineatum æderemus, multosq; qui eius præclarum atq; iucundum usum ignorarent uideremus: Hii inducti rationibus uno quasi fasce non omnia sed præcipua autorum & ueterum & recentium placita de regionum distinctionibus comprehendimus, usumq; nostri globi (Laconismo quodam) explicuimus, ne Lectoribus aut emptoribus Globi nostri id eueniret, quod Gallo gallinaceo apud Æsopum, aut Graculo cum fidibus ut solet dici. Scio tamen futuros, ut suis cuiq; mos est, qui meam breuitatè culpabunt, alios qui omnium demonstrationes desiderabunt quorum hic mentionem facio, sed eos triti iam dudum prouerbii meminisse uelim, quod dici solet: Vt possumus quando ut uolumus non licet. Potuissem equidem diffusissime omnium regionum naturas, urbes, & minima quæq; ex diuersis autoribus collegisse, uariisq; figuris libellum exornasse, uerum non tulerunt temporis breuitas & negociorum impedimenta. Hii ergo candido Lector (quantulacumq; ea sint) te quierum esse uelim donec & temporis ratio & grauior ætas alia suppeditarint Vale. Ex Antuerpia
decimoseptimo Calendarum
Octobris Anno.

1530.

PRIMÆ PARTIS DE PRINCIPIIS
Cosmographiæ, Caput primum.

Mundus omnis quæ a ratione suscipitur de ali-
qua re institutio, debeat a definitiõe proficisci,
vt lepide ait Cicero Officiorum lib. 1. videbi-
mur non abs re, definitiones aliquot & diuisio-
nes eorū quorum sæpe mentionem facturi su-
mus (rem in pauca conferentes) præmittere, vt
intelligatur id de quo narramus. Mundus igitur est cœlum &
quicquid eius ambitu continetur, Eius duæ præcipuæ sunt partes,
Ætherea ac Elementaris. Illa decem orbis continet, quorū superi-
or ex ordine inferiorē sua peripheria complectitur. Extremus &
decimus orbis primū mobile dicitur, id continuo cursu ab ortu in
occasum p̄ meridiē labitur, deinde per septētrionē rursus ad ortū,
quē motum. 24. horarū spatio conficit, & secū oēs inferiores or-
bes impetu rapit, Inferiores vero in aduersum obliquo meatu ni-
tuntur, adeo vt q̄ longiori interuallo ab illo primo dissideāt, ij ve-
lociori cursu motū suum aduersum peragāt, Noni enim orbis (qui
alijs cœlum aqueū vel cristallinū dicitur) insensibilis est motus
contrarius, quippe qui. 49. millibus annorū finiatur. Octauus ve-
ro q̄ & cœlum proprie dicitur, itē firmamentū, vel ἀπλανῆς se-
cundū Græcos a constantia motus vt putabant veteres, in. 7. mi-
llibus annorū. Supra etiā firmamentū nullos extare orbis Cicero
& plures ante eū opinati sunt, quos tamē ratione motus Mathe-
maticorū inuenit sagacitas. Reliqui orbis inferiores planetarum
vel stellarū erraticarū sunt, singuli vnā tantū circūferentes stel-
lam, nam oēs alia in octauo cœlo fixæ sunt, Primus ab octauo Sa-
turno tribuitur, Proximus Ioui, Tertius Marti, Quartus Soli, Se-
quēs Veneri, Penultimus Mercurio, Infimus Lunæ orbis est, qui
sua superficie cōcaua hunc mundum inferiorē aut elementarē par-
tem ambit. Constat hæc ex quatuor elementis, & oibus quæ a cœli
parte horū in inuicē ex ipsis cōstantur. Elementorū supremū ignē,
proximū vero aerē esse etiā pueris notū est. Aqua vero & terra si-
mul vnū corpus sphericū efficiunt, prouidente id naturæ opifice,
q̄ humanæ potissimū cōsulens cōmoditati fecit aliqua parte terræ
eminere, alia vero aquā, ita tamē vt Sphæram constituent vt euo-
dentissime in defectu lunari videre licet. Habet autē sese terra ad
A 2 cœlum

Mundus

Ætherea
pars

Elementa
ris pars

cœlum veluti punctum, nam cœlum vndiquaq; non plus nec minus dimidia parte conspicuum est. Atq; hæ præcipuæ partes sunt mundi, quas alij cum cœlo deorum quod supremum est, quinde- cim distinguunt.

¶ Caput. II. De Circulis Sphæræ.

Axis

Poli

Æquator

Zodiacus.

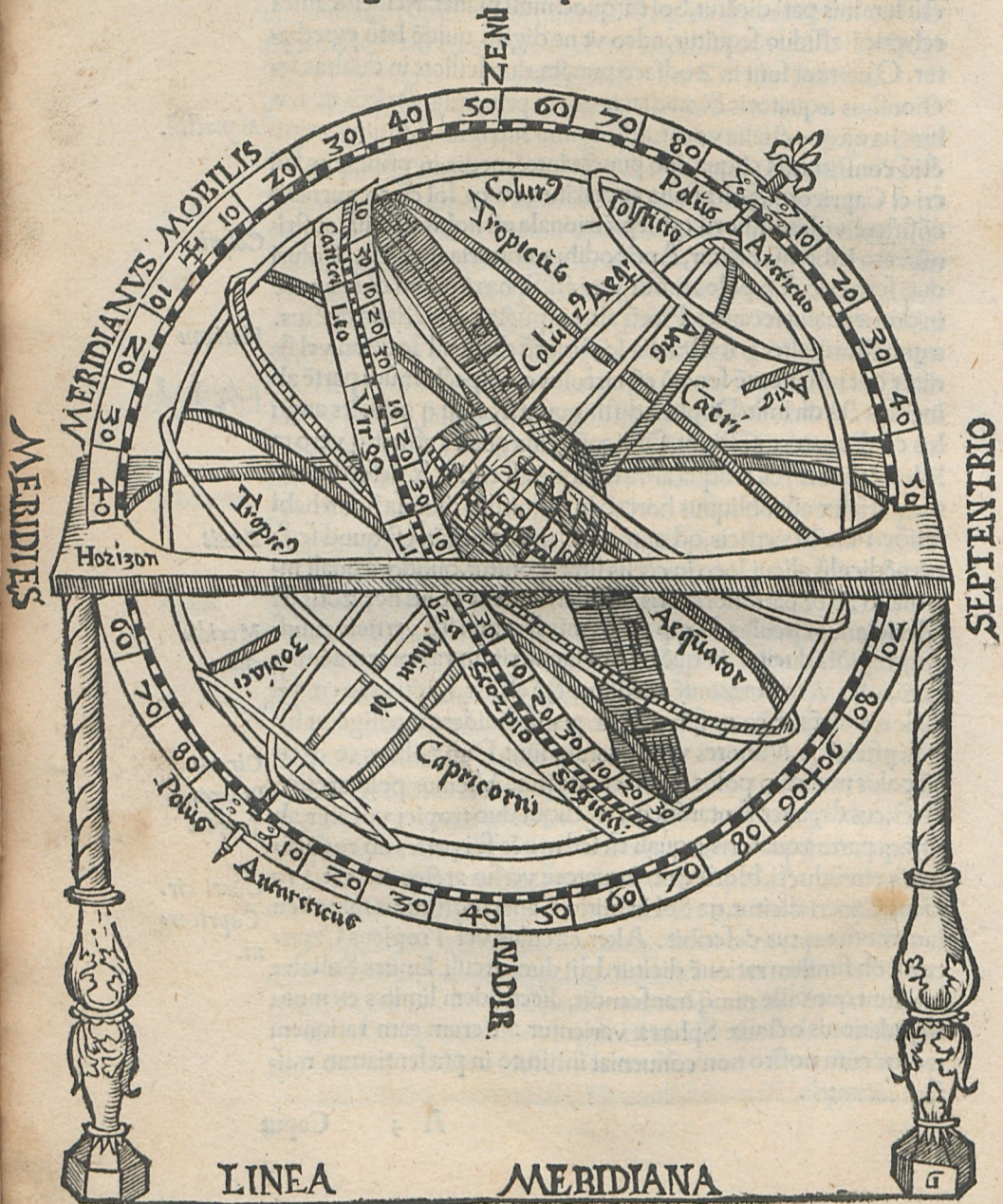
Signa

Sphæra solidū est corpus, vna superficie contentū, in cuius me- ditullio punctū imaginamur quod centrū dicitur, a quo pun- cto omnes lineæ ad peripheriā ductæ æquales existunt. Axem Sphæræ vocant autores lineā rectam quæ Sphærā per æquas secat partes, & sup cuius extremis terminis eadem motū perficit, Di- cuntur quidē talia puncta, poli, cardines, aut vertices, Et cū duæ sint extremitates lineæ rectæ, altera polus arcticus, ab arctis siue vris dicitur, altera polus Antarcticus siue Austrinus: circa tales vertices motus primi mobilis pficitur. Æquinoctialis vel Æqua- tor, est circulus secundum omnes sui partes æquali interuallo ab vtroq; polorū distans, & rectos angulos cū axe mundi constitu- ens, sic dictus, qd sol sub eo motus, vbiq; gentiū, diē nocti æqua- lem facit. Zodiacus, signifer, aut obliquus circulus est, q cū Sphæ- ram & Æquatorē per æqualia secet vna ipsius pars versus septen- trionem altera versus austrū declinat ab Æquatore spatio. 23. par- tium & semisse quasi, vbi longissime distidet. Diuiditur hic in duodenas partes quæ signa dicuntur, sunt autē hæc noīa Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpio, Sagittari- us, Capricornus, Aquarius, Pisces. Signorum quodlibet in. 30. partes aut gradus distinguitur, fit hinc vt totus circulus. 360. par- tibus constet, Gradus deinceps in. 60. minuta, Minutū in. 60. se- cunda, Secundum in totidem tertia, & sic deinceps ad decima di- uiditur: Simili fere modo quilibet circulorum maiorum Sphæræ diuiditur in quatuor quadrantes, Quadrans in. 90. gradus, Gra- dus rursus vt prius. Sub signifero aut in aduersum primo mobili- luctantur oēs orbes inferiores super axe & polis proprijs distan- tibus a polis mūdi. 23. gradibus & semisse, atq; hic motus diuersi- tatis temporum anni causa est, et augmenti & decrementi diesū, deniq; generationis ac interitus oīm rerum naturalīū vt philoso- phice loquamur. Itē Zodiacus præter oēs circulos Sphæræ latitu- dinem habere intelligitur, propter errantiū syderū vltra citraq; di- gressionē, est autē hæc latitudo secundū alios. 12. secundū alios. 16. graduū. Mediā vero latitudinē linea diuidit quæ Eclipticā vocāt

eo q

eo q̄ sol & luna cū coniungūtur vel opponūtur sub ea lineā, dese *Ecliptica.*
 ctū luminis pati dicātur, Sol tñ (quod nulli planetarū faciūt) lineā
 eclipticā assiduo sequitur, adeo vt ne digitū quidē latū egredia
 tur. Quattuor sunt in Zodiaco puncta, duo scilicet in duabus se
 ctionibus æquatoris & zodiaci, vcz in principijs Arietis & Li
 bræ: hæc æqno ctialia vocātur: Sol enim sub ipsis cōstitutus æqno *Æqnoctiū.*
 ctū constituit. Reliqua duo puncta inter media in principijs Cā
 cri et Capricorni, Solstitialia appellātur, eo q̄ sol cū eo puenerit
 cōsistere videatur, horū qđ septētrionale est nobis æstiuū, austri
 nū vero hybernū dicitur, Antipodibus cōtraria ratio est. *Coluri.*
 Coluri duo sunt circuli p̄ polos mūdi p̄tra cti, Spharā ipsam & se inuicē
 in duo æqualia secantes. Horū alter p̄ pūcta æqno ctialia ductus,
 æqno ctiorū: alter p̄ solstitialia solstitorū dicitur. *Horizon*
 Horizon vel fi
 nitor (vt ipsū nomē sonat) est circulus q̄ cōspectā mūdi partē ab
 incōspecta dirimit. Duplicē distinguunt: *Esty duplex*
Rectū q̄ æquales angu
 los cū Æquatore cōstituit, Obliquū q̄ inæquales efficit: q̄ vero ta
le habēt hijs sol & reliqua astra obliquo ascendūt & descēdūt mo
tu. Variatur aut̄ obliquus horizō in infinitū p̄ diuersa hoīm habi
 tatiōe. Punctū verticis, qđ autores Zenit appellāt, est quod scđ; *Zenit*
 perpēdiculū alicui loco in cœlis supraponitur, quodq; æquali in
 teruallo ab oī parte horizōtis distidet, vnde et polus horizōtis d̄r
 Meridianus circulus d̄r q̄ p̄ polos mūdi et punctū verticis cuius *Meridie*
 cūq; regiōis ducitur, in quē cū Sol inciderit supra horizontē, me
 ridiē, infra vero horizontē, mediāno ctē efficit. Di cti vero circuli *anus.*
 maiores dicūtur, eo q̄ spharā p̄ æqualia diuidere intelligātur su
 is supficiebus. Minores vero quatuor sunt, Duo polares eo q̄ cir
 cū polos mundi p̄ polos zodiaci ducātur, Vicinus polo arctico *Circuli*
 Arcticus d̄r, alter Antarcticus, Reliqui duo tropici vocātur, ab *Polares*
 vtraq; parte æquatoris, æquali tñ scđm oēs sui partes ab eodē di
 stātia circūducti. Horū q̄ ab æquatore versus arctos recedit T ro
 picus Cancrī dicitur, q̄a Sol in initio Cancrī cōstitutus talē circu
 lum motu raptus describit. Alter, circulus vel Tropicus Capri
 corni ob similem rationē dicitur. *Tropici*
 Hij duo circuli limites Soli sta
 tuti sunt quos ille nunq̄ transcendit, licet ijdem limites ex motu
 trepidationis octauæ Spharæ varientur: Verum eam rationem
 motus cum nostro non conueniat instituto in præsentiarum mis
 sam facimus.

Figura circularum Sphaera.

Caput. III. De zonis & Climatibus.

OMnes itaq; iam dicti circuli vt in cœlo finguntur, ita in subiectæ terræ superficie eos describi imaginandum est. Fit hinc vt quattuor minores circuli quinque spatia in cœli & terræ superficiebus distinguât, quæ propter similitudinē zonæ nominatæ sunt. Zonæ. Duas extremas circulis polaribus interclusas, antiqui non habitabiles ob rigidum perpetuo cœlum asseruere, Mediam similiter ob intemperatum Solis ardorem, est enim inter duos tropicos interclusa, Verū nostræ ætatis scriptores eā non solum habitabilem sed temperatissimā esse & rationibus contendunt, & experientia comperti sunt, reliquas vero duas zonas inter polares circulos & tropicos interceptas habitabiles temperatasq; esse liquido constat. Climata Distinguitur etiā terræ superficies secundum aliam rationē, quanto enim aliqua regio latius ab Æquatore in alterutrā partē declinauerit, tãto plus æstate diei longissime, et vicissim hyeme noctis quantitas augetur, adeo vt quæ maxime distet scilicet. 90. gradibus, ea diem longissimā sex mensiū habeat, noctemq; diei æqualem: qui vero sub iplo Æquatore consistunt, perpetuo diē nocti æqualem. 12. horarum habent. Ratio huius diuersitatis ex Sphæra materiali ob oculos poni potest. Ptolemæus igitur & alij classicorum scriptorū pro diuersa quantitatis dierū variatione, diuersas plagas terræ seu climata distinxere, ita scilicet vt tale spatiū dimidiæ horæ quantitatem contineat, & in modum zonæ per totum orbem ab occasu in ortum protendatur. Loca vero talibus climatibus subdita ipsis nomina indidere, vt primū clima ab Æquatore versus poliū arcticum *ἡμερωτόν* vel per Meroen vocatur, eo qd mediū huius climatis per Meroen (quæ est insula Aphricæ Nilo circumfusa) transit. Secundum per Syenen. Est autē Syene vrbs Ægypti tropico Cancris subdita. Tertium per Alexandriā urbem scilicet in ora Aphricæ sitā. Quartum per Rhodum. Quintū per Romā vel per Hellepontū. Sextum per Pontum. Septimū per Boristhenis hostia. Hic vero fuit finis climatum antiquioribus, quippe regiones vltius ignotæ erant. Addunt alij octauū per Ripheos vel Meotidis paludes, Nonum per Daniam &c. Augetur quidem horū climatū diei prolixioris quātitas vna semihora, hoc est, quotum quodq; est clima, tot semihoris dies eius maxima, superat duodecim horas vt in initio primi climatis dies longissima continet. 12. horas

horas, & semissem, In fine vero qui idem est cū initio secundi climatis. 13. horas. Sic si deinceps vnam semihorā addiderimus pro singulis climatibus habebimus semper quantitatem diei maximā pro tali climate. Quod nunc diximus de Climatibus septentrionalibus eadem ratione de austrinis intelligi volumus, nisi q̄ hęc proprijs non appellantur nominibus, sed per contrarium vt & vti dicit Μερόπων, & vti dicit ουένων &c.

Caput. IIII. De Parallelis.

Paralleli sunt circuli æquo a se inuicem distantes interstitio, adeo vt si in infinitum protrahi intelligantur nunq̄ sese mutuo contingant. Varij possunt adsignari in Globo paralleli, verum Ptolemæus, quem in oibus nobis imitandum statuimus, 21. parallelos septentrionales descripsit, ea fere ratione qua Climata diximus terminari, nisi q̄ Climata per media hora spatia procedant, Paralleli vero per quadrantes tantū: hoc est, sicut initium vnius climatis, præcedentis initium vincit vna semihora, ita parallelus præcedentem quadrante superat, vsq̄ ad decimū quartum parallelum, cuius longissima dies est quindecim horarum & semissis, vt ex ordine parallelorum quouis facile supputauerit. Hinc vero per medias horas ad vndeuigesimū vsq̄ parallelum inceditur, cuius maxima dies continet. 18. horas. Demum additione integræ horæ ad 21. parallelum deuenitur, qui per Thülen insulam transit. Huius diei maximæ quantitas. 20. horas continet. Vtcrius Ptolemæus non distinxit, quandoquidem ignotum erat quicquid telluris ab Aquilone vltra parallelum per Thülen protrahitur, licet tamē vltcrius quantitate vnius horæ addita ad vigesimum quintum, deinde mensis excessu ad 30. parallelum deuenire. Quantum vero paralleli & climata ab inuicem & ab æquatore distent, lucidissime in Globo nostro videre licet. Possemus alioqui id p̄ tabulas & figuras ob oculos ponere.

Caput. V. De Longitudine locorum.

Duplices sunt in Globo quem ad similitudinem terræ effingimus circuli, Pars enim per polos mundi deinde per cuiusvis loci punctum verticis protrahi intelligitur, tales meridianos appellari non est dubium, omnesq̄ in polis mundi coire, & per quemcunq̄ locum duci posse, eosdemq̄ terminos esse longitudinis regionum. Longitudo itaq̄ regionis aut cuiuscunq̄ loci, est

est portio Aequatoris inter meridianum talis loci, & meridianum qui per insulas fortunatas ducitur, intercepta: Nam ab hijs insulis initium longitudinis sumitur, progrediendo ab eis versus ortum vsq; in eundem locum. Nostro autem Globo. 24. meridia nos inscripsimus, quorum bini quilibet proximi spatium vnus horæ intercludunt: Et loca talibus subiecta meridianis, vnus horæ interuallo dissidere certum est: Hoc est orientior eorum, meridiem, mediam noctem, eclipses lunæ, coniunctiones & oppositiones luminarium, vna hora prius habebit q̄ occidentior. Si vero per duos meridianos descriptos distiterint, vel si. 30. gradibus in longitudine ab inuicem elongata fuerint, duarum horarum talis differentia oppositionum constituetur: Vnus deniq; gradus differentiæ longitudinis quattuor minuta horaria constituit. Ex hijs paululum etiam instituto Arithmetices disciplinis cætera colligere dabitur, siue. 10. siue. 40. graduum hæc distantia, quæ differentia longitudinis dici consuevit reperiatur.

Caput. VI. De Latitudine locorum.

Altera pars circulorum Globi, circum polos mundi, & æquali vndiq; secundum Aequatorem & se inuicem protractione circumducitur. Tales quidem paralleli dicuntur, & simili ratione per quemcunq; locum secundum loci ipsius ab Aequatore recessum describi possunt, & hijs latitudines regionum finiunt.

Est autem latitudo, arcus meridiani cuiuscunq; loci, inter Aequatorem & parallelum qui per eiusdem loci punctum verticis ducitur interclusus, Hæc æqualē esse eleuationi polari supra horizontē nemo dubitat: Nam si quis sub Aequatore consisteret (cum medium cœli tantum conspicuum sit) vterq; polorum horizonti applicaret: Si vero idem in alterutram partium puta septentrionem vel austrum digrederetur, tantum ipsi alter polorum supra horizontem emineret, quantum iā punctum verticis ipsius ab Aequatore declinaret, quippe si punctum verticis ad polum vsq; deuentum esset: hoc est, si quadrante circuli ab Aequatore dissideret: iam Aequator vice mutata vndiq; horizonti applicaretur. Patet ergo eandem esse latitudinem regionis & eleuationem poli supra horizontem, differre tamen ratione: Nam eleuatio poli, est arcus meridiani inter polum mundi & horizontem cuiuscunq; loci interceptus, latitudo aut ē dicta est. Latitudo igitur regionū ab Aequatore

Latitudo

Eleuatio

Poli

B tore

tore in austrum vel septentrionem supputatur, quibus Glareanus dixerit a septentrione in austrum, longitudo autē ab occasu in ortū.

Caput. VII. De diuersis habitationum nominibus.

Amphiscii.
Heteroscii.
Periscii
EX umbrarum ratione tria habitationum nomina oriuntur, Amphiscii scilicet, Heteroscii, & Periscii. Amphiscios vocant autores, quorum umbræ in utramque partem, puta Austrum & Boream iaciuntur. Heteroscios quorum umbræ in alteram tantum vergunt partem. Periscii vero sunt quibus umbræ in modum molarum circumgyrantur. Sunt autem tales quicumque sub zonis extremis habitant, ut Pilappi & vicini. Heteroscii vero sunt quicumque in zonis temperatis scilicet inter circulos polares & tropicos habitant, ut Itali, Hispani etc. Amphiscii demum sunt quorum inter duos tropicos aut sub torrida zona habitatio est, ut Æthiopes, Arabes, & Indi. Rursus populi ad inuicem collati, aut dicuntur Periceci, aut Antœci vel Antipodes. Periceci vel circumcolæ dicuntur, qui sub eodem climate et parallelo, & sub eodem meridiano continentur, sed inter eos mediat polus mundi: Hijs eandem rationem temporum anni habent, quippe cum illis hyems est, etiam hijs hybernantur: Verum in horarum spatijs multum distant, nam cum illis media dies est, hijs concubia nox ingruit. Tales feruntur in insularum fortunatarum incolæ cum Sinarum populis.

Antœci. Antœci sunt quorum situs est sub meridiano alicuius eadem medietate: Verum parallelus vel latitudo vnus regionis tantum ab Æquatore versus austrum, quantum alterius punctum verticis vel latitudo versus Septentrionem cedit. Sic Ægyptij cum extremis Africæ habitatoribus Antœci dicuntur. Et hijs simul in contraria anni tempora incidunt, hijs enim hyeme existente, illi æstate fruuntur: Verum cum eadem longitudo sit vtriusque, eodem eis momento meridies & media nox apparet. Demum Antipodes dicuntur quia inuicem vestigia obuertant: eidem meridiano & contrarijs parallelis æquali tamen interstitio ab Æquatore descriptis, subijciuntur: Hijs contraria omnia accidunt, hyems & æstas, dies ac nox, ortus & occasus, habent eundem horizontem, sed opposita hemisphæria, Ita Americæ extremi versus meridiem habitatores Antipodes dicuntur Tectosacibus Schithiæ populis: Verum tales re ipsa existere, multi præcipue Augustinus & Lactantius præter fidem esse contendunt, licet iam experientia cõpertum sit. Lactantius

tius alioqui philosophus non vulgaris, ea ratione potissimum mo-
ueri videtur, q̄ cœlum terra inferius esse non possit, cum interim
quid inferius sit aut superius respectu totius machinæ mundi, vi-
deatur ignorasse.

*Lactantii
opinio*

Caput. VIII. De Ventis.

Solent etiam regiones ad inuicem comparatæ per ventorum
situm aut secundum plagas mundi describi. Vt cum dicimus:
Hispania habet ab ortu Pyrenæos montes & Galliam. Item Ger-
mania clauditur ab occasu Rheno fluuio &c. Tali via Geogra-
phi fere oīm locorum situs describunt, & huius cognitio plurimū
ex re nautarum est, qui longinquas adire regiones conantur.

Cosmographi vero ex superiorum consideratione regiones dis-
tinguunt, ceu per parallelos, meridianos, & similia: vt cum dici-
mus, Roma habet latitudinem. 41. partium & 50. minorū, lon-
gitudinem. 36. partium & trientis. Talem differentiam Cosmo-
graphiæ & Geographiæ Ptolemæus lib. 1. cap. 1. adsignat. Est au-
tem Ventus secundum Phisicos, exhalatio calida & sicca, latera-

*Cosmogra-
phi.*

liter secundum terram mota: Sortiuntur vero sua nomina pro di-
uersis a quibus impelluntur mundi partibus. Vbi notandum q̄
cuiusq̄ regionis horizon in. 12. spatia diuiditur, quæ ventorū no-
minibus inscribuntur. Quatuor principales sunt venti, Aphelio-
tes vel Subsolanus, flans ab ea parte qua Sol in æquinoctijs ori-
tur, hic idem Leuans nautis dicitur. Zephyrus vel Fauonius ab
occidente irruit, hunc nautæ Ponentem vocant. Aparctias vel

Ventus

Septentrio a polo procedit, Hydrographis Trāsmōtanus dicitur.
Auster vel Nothus a meridie oritur. Horum autem quilibet bi-
nos socios sibi collaterales habet: Subsolanus enim Cæciam vel
Hellepontium versus Septentrionem, Eurum vel Vulturū ab
alia parte iunctos habet. Zephyro Lips vel Africus ab Austro
iungitur, Iapyx vel Corus ab alio latere. Septentrioni Boreas vel
Aquila vicinus est versus ortum: Thracias, Circius vel Gallicus
versus occasum. Austro Libonotus ab occasu, Euronotus vel
Euro Auster ab ortu adiacet. Nautis alia ratio ventorum est, Hij
enim horizontē in. 32. partes diuidunt aut in. 16. ventosq̄ suis no-
minibus distinguunt. De qualitatibus autem ventorum hoc sci-
endum est, Subsolanum cum duobus socijs calidæ & siccæ esse
naturæ: Zephyrū frigidæ & humidæ: Austrū cum vicinis vtrinq̄

Ponens

B 2 socijs

focijs calidum et humidum, ideoq; tonitruosum, pestiferum, et in-
saluberrimū: Septentrionem econtra frigidum & siccū, & oibus
modis animantibus, frugibus non æque salubrem.

Caput Nonum generalia quædam subneçtit.

Contineñs
Insula

Peninsula

Isthmos

Q Vum terræ superficies non vna sit, sed diuersis marium
sinubus p̄fossa, atq; adeo penitus interrupta: Autores eã
partem quæ vndiq; maiori superfici ei coniuncta sit, Continentē
vocauerunt vel terram fixã, vt sunt Europa, Asia, & Africa.
Insulam autē vocauerunt plagã terræ vndiq; oceani fluctibus cir-
cumfusam, & a maiori parte habitabilis portionis dissectam, vt
Anglia, Sicilia, Creta &c. Peninsulã vero quasi pene insulã, quia
non tota mari circumdata est, sed angusti protractu maiori parti
terræ habitabilis connectitur: Huius exēpla sunt Italia, Pelopon-
nesus, Taurica chersonesus &c. Partem deniq; eam qua peninsu-
la continēti adhæret, Isthmū appellari vidimus. Est enim ἰσθμὸς
angustus quidam terræ tractus inter duo maria comprehensus.
Sunt infinita præterea nomina Geographis vsitata, quæ omnia
definire Grammaticorū magis est q̄ Cosmographorum: vt sunt
Regio, Regnum, Prouincia, Gens, Populus &c. Itē Mons, Pro-
montoriū, Vallis &c. Rursus aquarū multiplicia noīa, Oceanus,
Mare, Fluius, Flumen, Riuis, Palus, Lacus, Sinus, & similia.

SECUNDA

PARS DE VSV GLOBI.

Caput primum De Globi partibus.

Q Uilibatis theorices huius artis principijs, ad
praxim accingimur, quam & si varijs mul-
tisq; instrumentis possemus docere, cum tamē
inter oīa nullum tam perfectum, tam generale
sit, quod tantū præstare possit, quantū corpus
sphericū ad similitudinē vniuersi connectum,
omissis omnibus alijs hoc arripiemus, quod citra omnia fere alia,
omnem huius artis vsū indulgere possit. Principio itaq; tale
corpus

corpus sphaericum, quale summa diligentia, nec minori artificio *Circuli*
nuper construximus, oēs circulos sphaeræ habet, alios tamen vt *sphaeræ*
Æquatorem, Tropicos, Parallelos &c. in ipsa superficie conuexa
globi: Super quibus quanto potuimus studio Regiones, Insulas,
Montes, & Fluuios, adscriptis passim nominibus, seruataq; horū *Regiones*
exactissima ad inuicem symmetria, produximus. Præterea vt am-
pliori vsui foret, stellas imposuimus, non quidem omnes, sed tan-
tum potiores, quæ scilicet Astronomis & Cosmographis inserui-
unt. Porro iuxta primum Meridianorum qui per insulas fortuna-
tas ducitur, adsignauimus gradus latitudinum ad polos vsq;: Iux-
ta eosdem vero gradus in parte septentrionali, climata & paral- *Latitudo*
lelos secundum suas ab Æquatore distantias, qui eandem etiã ra-
tionem distantia versus Austrum habere debent intelligi. In au-
strali vero parte eiusdem meridiani adiecta sunt miliaria Italica
tribuenda vni gradui longitudinis extra Æquatorem, secundum
diuersam latitudinis rationem: ex quibus proportio parallelorū
ad Æquatorem colligi potest: Quanto enim Parallelus remotior
ab Æquatore fuerit, tanto strictior euadit. Per hæc etiam ex itine-
rum interuallis, longitudinis aut latitudinis, cognito altero horum
& angulo positionis, quantitas haberi potest, licet difficili modo
ac via. Sed talis globus parum utilitatis præstiterit, nisi accedant
præterea orbis aenei vel ex quauis alia materia firma constructi,
in quibus talis globus moueri possit. Hos autem extra corpus
sphaericum applicare oportebit. Primum itaq; necesse est vt ex
axe ferro vel ligno construatur meridianus, diuisus in quater. 90. *Meridianus*
gradus, quibus etiam possent adsignari climata & paralleli, nisi
hæc in globi superficie locassemus. Huic meridiano affigetur
globus axe quodam ferreo vel duobus clauiculis tali arte, vt si
globum circumducas, etiam axis cum globo rapiatur. Præterea *Cyclus horarius*
ad eundem meridianum cyclus quidam pro arbitrio magnus ad-
aptabitur circum polum mundi arcticum, diuisus in vigintiquae-
tuor horas, diceturq; ob hoc cyclus horarius. Insuper cum axe & *Index*
globo, circumagetur index horarius per cycli horarij spatia.
Apposcit hic Meridianus Horizontem ligneum, in quo secun- *Horizon*
dum eleuationem poli circumduci possit. Continebit idem in
sua superficie quæ lata erit duodecim plagas mundi, Mensium
dies, cum Zodiaci signis & gradibus correspondentibus.

Quarta altitudinum. Deest iam operi quadrans circuli ex lamina aenea secundum globi gibbositatem formatus, hunc alij quartam altitudinis vocant. hic instrumento quodam exemptili quod puncti verticis vicem adimplebit, meridiano affigetur. Item circulus positionis qui semicirculus est affixus horizontis & meridiani duabus sectionibus, exemptilis etiam, vt ab vna medietate in aliam trāferri possit: hic Astrologorum iuditijs inferuit. Demum angulus sphaericus pro vmbra solis iacienda. Profecto talia instrumenta nō tam apte describi q̄ demonstrari ad oculum possunt. In fronte libelli omnia fere depinximus.

Caput. II. De vsu Globi generali.

Quāntum vtilitatis, quantum deliciarum ac iucunditatis adferat Globus hunc in modum instructus, difficile fuerit credere inexperto: Nam super alia quæuis instrumēta facilem vsū eumq̄ amplum præbet Astronomis, Geographis, Historiographis, Legumperitis, Grāmaticis, Naucleris, & cuius hoīm generi vtilis, & præter hæc gratissimus sua forma existit. Vt autē alienis partis meo nonnihil parcam labori, magnam vsus partem explicabit libellus qdam Ioannis Schoner de vsu Globi astriferi, q̄cqd enim ibi suo globo adscribit id totū, immo plus hic noster efficiet. Docet enim ille libellus qua arte per Globum inueniātur Locus Solis in signifero, Eleuatio poli, Linea meridiana, Horæ diurnæ ac nocturnæ, Quantitas dierum, Ortus solis & occasus, Ascensiones rectæ ac obliquæ, Declinationes, Horæ inæquales, Quam partem mundi sol vel quoduis syderum occupet, Quomodo cognoscantur noīa stellarum visu e cœlo apprehensarum. Docet item duodecim cœli domicilia distinguere, Deinde scdm ea significatorem dirigere, Demum horoscopia aut in plana horizontis superficie, aut in muri ad perpendicularum erecti planitie describere, & plura que venustius describi vix possent nisi fortassis compendiosius. Verum quū noster Globus multo plura præstare poterit, & præterea ille quædā omiserit quæ aut faciliori via inueniri, aut quæ per nostrum Globum commodius q̄ per alium haberi possint, visum fuit nobis non incongruum omnem huius instrumenti vsū q̄ poterimus breuissimis regulis subnectere, nec quidem hoc illi ignorantia, aut mihi arrogantia ducendū volo: Fit enim plerumq̄ vt non omnia possimus oēs, faciliusq̄ fit rei in

rei inuentæ aliquid addere, q̄ latentem primitus adinuenire.

Caput. III. Quomodo locetur Globus secundum
plagas mundi.

DOcet hanc rem Ioannes Schoner per meridiei obseruati-
onem, itemq; horoscopij cuiusdam quem compassum di-
cunt adiumento: Verum quouis tempore diei sole tamen radiãte
absq; compasso votis tuis potieris, cognitis tamen latitudine re-
gionis & loco Solis sub signifero. Hijs igitur concessis, meridia-
num mobilem cum Globo eidem affixo circumagito, donec po-
lus tot gradibus supra horizontem emineat, quot latitudo tuæ re-
gionis cõtinet, adiunctoq; stilo anguli spherici, aut quocũq; alio
secundum angulos rectos super loco solis in Globo signato, se-
dem Globi cum globo huc atq; illuc circumducito, donec stilus
e regione Soli locatus, nullam penitus vmbra in globi superficie
conuexa proijciat: tum enim omnes plagas mundi ex eisdem in
horizonte descriptis, aut per meridianum exteriorem cognosces
Præterea omnem situm cœli, sydera ascendentia & submergẽtia,
horam diei, duodecim domicilia & multa alia. Illud tamen stu- *Obseruatio*
diose obseruasse oportuit, vt latus Globi orientale soli, dũ ab ortu *dum.*
ad meridiem incedit, obijciatur: Occidẽtale vero eidẽ meridiem
relinquenti. Vbi vero semel huiusmodi situm exactissime adinue-
neris, licebit secundum eum in infima parte sedis globi compas-
sum dirigere ac firmare, vt deinde perpetuo die ac nocte artẽ hãc
locandi globum secundum cœli aspectum respondentem, in prõ-
ptu habeas. Hæc Ioannes Schoner non habet in suo libello, cum
tamen mihi periclitanti primum compassi situm inuenire, pluri-
mum fecerit negotij.

Caput. IIII. De loco Solis inueniendo.

IN horizonte descriptos esse ventos, signa zodiaci & menses
cum suis diebus diximus: ex hijs igitur locus Solis petendus
est: quodcunq; enim signum, & quicunq; gradus signi diei tuę in
qua locum Solis quaris responderit, is est locus Solis eo die et eo
mense: Verum in anno bissextili si post vigesimum octauũ diem
Februarij locum Solis quaras, sp̄ vnus dies adijciendus est diei
præsripto: vt si quaras locũ Solis vndetrigesimo Februarij, ac-
cipias gradum qui respondet primo diei Martij, scilicet vigesimũ
Piscium & .50. mi. Et ita deinceps agendum ad finem vsq; anni.

Ex ræ

Ex radijs
solaribus

Ex radijs solaribus similiter inuenitur locus Solis, verum non tā exacte, hoc pacto. Constituatur globus in plano vt ei secundum perpendicularum insistat (quod facile per ppendiculū animaduertitur quod sedi globi consueuimus addere) deinde vbi meridiem Sol pertigerit, locato globo secundum eleuationem poli, & secundum plagas mundi, applicetur Gnomosphaericus linea eclipticæ apud meridianum circulum, & eo vsq; circum agatur globus sede immobili permanente, donec stilus gnomonis omni vmbra careat, eo tamē obseruato q̄ gnomosphaericus inter voluendū ab ecliptica & a meridiano nō recedat, sed lineam eclipticam vel ascensu vel descensu imitetur: praterea vt ea medietas eclipticæ soli obuertatur quæ sol eo tēpore pagrat, scilicet vel a Capricorno ad Cancrū vel hinc ad Capricornum. Vbicunq; autem stilus gnomonis cōstituerit in ecliptica linea nullam proijciens vmbra, ibi est locus Solis eo die.

Caput. V. De Latitudine Regionum.

Latitudinem regionis eandem esse cum eleuatione poli diximus: quam sic inuenies. Obserua donec Sol meridiem attingerit, deinde Sole lucēte globum in plano constitue q̄ rectissime & eo vsq; cum sede circumducas quo meridianus circulus Soli obijciatur, hoc est, vt nullam vmbra in latus proijciat, sed sub se: quibus actis locum Solis linea meridiana, & gnomonem sphaericum loco Solis applica, demum sede globi permanēte, globum cum meridiano & gnomone sphaerico sursum deorsumue circumagas, donec gnomosphaericus nullam vmbra in latus proijciat: Tunc enim si gradus numeraueris, qui sunt inter horizontē et polum arcticum globi, habebis eleuationem poli regionis propositæ. Noctu vero si idem per stellas fixas libet inuenire ita agito. Accipe per quadrantem aliudue instrumentum altitudinē alius cuius stellæ cognitæ maximam, hoc est dum ea circa meridiē constituta fuerit. Quā vt accepisti fac vt eadem stella in globo descripta, eandem altitudinem supra horizontem habeat, quam eam in cœlo habere comperisti, extollendo scilicet globum cum meridiano, vel deprimendo, donec tot sint gradus meridiani inter stellam ipsam & horizontem, quanta fuit altitudo illius cœlestis inuenta, & quot rursus gradus numeraueris inter horizontem et polum a parte septentrionis, tāta est latitudo regionis in qua hæc experitis

Noctu.

periris. Addam iam aliquid quo citra lineæ meridianæ exactam
 obseruationem aut horarum cognitione, quouis momento non sit
 eleuationem poli licet addiscere. Hoc tentaturus accipio duarum
 vel trium stellarum altitudinem per quadrantem, eodem momen-
 to, earum inquam stellarum octauæ orbis, quarum vna versus or-
 tum altera versus occasum sita est, & quarum situs in globo con-
 stituti sunt. Aceptis igitur altitudinibus curo vt eadem stellæ in
 globo simul habeant suam quæq; altitudinem, per eleuationē glo-
 bi cum meridiano susq; deq;, & per applicationem quartæ altitu-
 dinis ad ipsas stellas, & quot ferint gradus in meridiano inter po-
 lum & horizontē tanta est latitudo regionis. Hoc tamen sciuisse
 oportuit pro austrinis regionibus globum vertendum esse, vt po-
 lus antarcticus supra horizontem constituatur.

Caput. VI. De longitudine, latitudine, declinatione, ascen-
 sione recta & obliqua syderum.

Longitudo stellarum, est distantia earum in Zodiaco a prin-
 cipio Arietis. Latitudo vero distantia ab ecliptica, versus *Longitudo*
 polos zodiaci, vnde duplex distinguitur: Septentrionalis & au- *Latitudo*
 strina. Si igitur sydus aliquod in parte septentrionali situm fuerit,
 Remoue a meridiano quartam altitudinis cum instrumento cui
 adhaeret, hoc autem instrumentum applica polo zodiaci septen-
 trionali, ibiq; fixum vna manu tene, altera manu volue quartā al-
 titudinis ad stellam cuius longitudinem quæris & latitudinem:
 Gradus igitur eclipticæ in quem extremū quartæ altitudinis de-
 finit, indicat longitudinem stellæ, latitudinē vero supputabis ab
 ecliptica vsq; ad stellæ locum in quarta altitudinis. Similis est ra-
 tio in austrinis. Atq; hac industria depingimus loca planetarū in *Planetarū*
 globo habita lōgitudie & latitudie ex tabulis, voluēdo deinde *loca*
 scilicet quartā altitudinis ad gradū longitudinis in ecliptica, la-
 titudinē vero in quarta altitudinū querēdo, ibi enim est locus pla-
 netæ: qui aut cera aut carbone notandus est vt possit facile dele-
 ri, nam hæc loca indies migrant. Declinatio Solis vel stellæ cuius
 libet est distantia eius ab Æquatore versus polos mundi: Atq; *Declina*
 hæc itidem duplex est, septentrionalis & meridionalis, secundum *tio.*
 duos polos mundi. Inuenitur ex globo admoouendo stellam vel
 locum Solis ad circulum meridianum, numerandoq; gradus me-
 ridiani inter Æquatorem & locum Solis vel stellæ interceptos:

C nam

*Ascensio
recta.*

*Ascensio
obliqua*

Descensio

Exemplum

nam hij declinationem definiunt: quæ an septentrionalis an meridionalis sit facile est videre. Nunc de ascensionibus. Ascensio recta alicuius syderis quæ & gradus medij cœli dicitur, est gradus Æquatoris, qui cum tali sydere emergit supra horizontem in sphæra recta, siue qui cum eo peruenit ad meridianum circulum. Huius inuentio facilis admodum est nulliusq; negotij, Nam per moto loco Solis quocunq; vel syderis alterius ad circulum meridianum, confestim idem meridianus inter gradus Æquatoris ascensionem rectam vel gradum medij cœli indicabit. Ascensio vero obliqua, vt nomen ipsum sonat, est gradus Æquatoris qui cum sydere quocunq; exoritur supra Finitorem in Sphæra obliqua vel supra horizontem obliquum. Atq; hæc non multo maiori negotio addiscitur q̄ illa: Constituo enim globum secundum eleuationem poli, & locum Solis vel stellæ ad Finitorem versus ortum, quicunq; tum gradus Æquatoris simul exurgit pro ascensione obliqua habendus est. Descensio autem obliqua nõ in ortu sed in occalu inuestigatur. Hæ interdū multum inter se distant, sed descensio recta semper eadem est cum ascensione recta. Quāto iā tempore aliquod integrū signū vel quicunq; arcus zodiaci peroritur aut penitus occidat, ita videndum est. Applicandum est prius principium eius signi ad finitorem, et simul index horarius ad .12. Postea finis eiusdem signi ad horizontem peruoluendus, et index indicabit quanto spacio temporis tale signum omnino exoritur. Atq; hæc de ascensionibus obliquis. pro rectis cū meridiano quod iam de horizonte diximus agito. Verum vt lector facilius capiat, vnico fere exemplo totum caput declarabo. Statuo Caniculam, cuius longitudinem & latitudinem cupio ex globo discere. Remoueo ergo quartam altitudinis cum instrumēto cui connectitur a meridiano, et applico ad polum zodiaci antarcticum, quia stella est meridionalis. Deinde voluo quartam altitudinis vsq; in locum stellæ. Video ergo longitudinem ipsius in ecliptica. 19. gradus cancri cum semisse fere, latitudinem vero in quarta altitudinis. 16. graduum, & .10. minorum. Promoueo eandem stellam ad meridianum circulum, & ibi numero inter ipsam & æquatorem sex gradus declinationis septentrionalis, & simul video meridianum secare æquatorem in .107. gradu cum triente, qui sunt ascensio recta ipsius stellæ. Si nunc eandem ad finitorem
direxe

direxero versus ortum eminent simul. 100. quasi gradus æquatoris qui est ascensio obliqua ipsius in latitudine. 50. graduum. Si vero ad occasum finitori applicuero, video descensionem obliquam 115. graduū. Similis via est de loco solis quocunq; vel gradu eclipticæ, vel sydere quouis alio. Sciendū tamen est (quod fere omiseram) nonnullos initium graduum ascensionum, siue æquinoctialis statuere in principio Capricorni. Verum quoquo modo nūeres, idem erit modus agendi, nisi quod hic. 90. semper gradus addas ad ascensionem inuentam: quod vero ultra. 360. excesserit, penitus reijcias.

Caput. VII. De quantitate diei, ortu, & occasu solis, & stellarum.

Primū constituitur globus per meridianum circulum secundū elevationē poli regionis tuę, de qua hæc addiscere intendis. Deinde pro ortu aut occasu cuiuscūq; syderis habendo, ad iunge locum solis in ecliptica notatū circulo meridiano, & simul indicem cycli horarij qui circum polos mouetur, ad duodecimam horam: Post hæc volue globum cum indice, donec sydus ipsum cuius ortum queris, a parte orientis lineæ horizontis, aut superfici ei supremæ horizontis exactissime respondeat. Aut si tempus ortus solis quæras, cum loco solis, eodem modo age. Tum enim index cycli horarij indicat inter horas, quota hora idem sydus oriatur. Si vero occasum mauis, volue ipsum sydus dum horizontem contingat versus occidens: Videbis ex eodem indice horam occasus: atque hæc de ortu & occasu vulgari dicta sint. Aliter Poetæ loquuntur, vt Virgilius.

Multi ante occasum Maiæ cœpere, sed illos
Expectata seges vanis elusit auenis

Hunc ortum cosmicum vocat Io. de sacro busco. Si igitur libet enunciare, quo tpe anni aliquod sydus oriatur cosmice, loca ipsū sydus ad horizontis superficiem in oriente, & simul cōsidera quatum gradum, cuiusque signi gradum horizontis superficies in ecliptica linea secet: Eundem vero gradum, eiusdemq; signi gradū quære in horizontis margine interiori, & facile videbis quo mense ac quoto die ipsū sydus oriatur cosmice. Pro occasu autē habendo, volue idem sydus versus occidens ad horizontem, quicūque tum gradus zodiaci in oriente emergit, is est, quem dum sol

Occasus

Ortus Cosmicus

Occasus Cosmicus

C 2 occu

Ortus
chronicus

Quantitas
diei.

occupat, sydus dicitur occidere cosmice. Item de ortu & occasu chronico aut tēporaneo, quē dicunt esse dū sol aut occidit aut oritur, hoc sciendum est: Locandū primū sydus ad horizontē versus orientem, quocūq; tum gradus zodiaci occidit, is indicat tps, quo sydus dicitur oriri chronico ortu. Si vero ipsum admoueas horizonti versus occidentem, gradus signiferi qui tū oritur, indicio est quo tempore anni sydus dicatur occidere chronice. Pro quantitate diei habēda, volue globum quoad gradus solis eius diei cuius quantitatem queris, oriatur ex oriente, & simul colloca indicem cycli horarij ad duodecimam horam mediæ diei: quo facto circūduc globum versus occidentem dum idem gradus solis occidat, si iā horas supputaueris quas index cycli horarij a principio pertransierit, habebis quantitatem diei quæsita, Quam si a. 24. horis subduxeris, relinquetur procul dubio quantitas noctis. Similis via est ad inueniendam moram alicuius syderis alterius supra nostrū hemisphærium, si scilicet ipsum orienti applicueris, & indicem ad duodecimam, deinde ad occidentem peruoluas, numeresq; horas ab indice transactas, talem moram nonnulli arcum diurnū vocāt. Quomodo autem hæc eadem paulo exactius sed difficilius multo per ascensiones rectas perficiantur, impræsentiarum ob breuitatis studium missum facio.

Caput. VIII. De aurora & crepusculo.

AVroram appellamus tempus ante solis exortum, quo sol lucem suam in nostrū hemisphæriū incipit diffundere. Crepusculum vero quo post occasū delimit nostrū aerē illustrare, tūc inq; est principiū auroræ & finis crepusculi vespertini: idq; fit semper cum sol duo de viginti gradibus sub horizonte nostro mouetur. Igitur si huius cognoscendi desiderio tenearis, compone ante oīa globū ad eleuatiōem poli, deinde locū solis eius diei quo tempus crepusculi cupis inuenire, iunge meridiano circulo, & simul indicē horarium duodecimæ horæ. Post hæc volue gradū oppositum loco solis versus occasū cū quarta altitudinis, ita vt sub. 18. gradu ipsius quartæ locetur, tum indice indicāte videbis quota hora mane incipiat aurora. Si simili modo voluas eundē gradū oppositū ad ortū sub. 18. gradibus quartæ altitudinis, indicabit idē index horā, qua vesperi desinet crepusculū. Globo sic stāte pmoueas indicē rursus ad duodecimā meridiem, deinde circūduc globū quousque

quousq; gradus solis contingat horizontem in occasu, & oppositus in ortu tū p indicē tēpus aut moram crepusculi cognosces.

Caput. IX. De cognitione stellarū

globo inscriptarū

Hic primū aut vnā stellarū fixarū, aut horā cognitā habere oportet. Composito igitur globo secundū latitudinē regionis, si vna stella cognita sit, eius quare altitudinem p quadrante, & simul aduerte in qua parte cœli constituta sit. Secundū hæc vero globū dispone, vt scilicet stella cognita eandem plagā mūdi & æqualem altitudinem occupet in globo sub quarta altitudinū quibus ita manentibus elige quamcunq; stellarum ignotarum, ei applica primū quartam altitudinis, & nūera eius altitudinē in eadē quarta, deinde cōsidera diligēter in qua sit mūdi parte, scilicet an in oriēte occidēte, meridie vel septētriōe. Versus ergo talē plagā mūdi oculos cōijcias, & quadrante arrepto, vide quā nā stella in ea parte mundi tātā habeat altitudinē, quātā ex globo pcepisti: nā ea erit stella eadē quā in globo vidisti. Aut contraria lege visa stella in cœlo potes eius nomen ex globo postea discere. Si vero nulla stellarū fixarū tibi cognita sit, oportet (diximus) horā præno scere, qua cognita, admoue gradū solis meridiano, et indicē ad duodecimā horā: post hæc volue globū quoad index horarius ad horam peruenerit, globoq; sic fixo operare vt iam diximus.

Caput. X. Docet quota sit hora diei vel noctis.

Sed quū variæ natiōes, variē suas horas supputēt, oportet distinguere paululū. Atheniēses enī diē ab occasu solis inchoantur, numerantes. 24. horas vsq; in occasum sequentē. Babilonij ab ortu similiter ad ortum sequentem, similiter nonnulli In Germania. Nostrates fere omnes a media nocte ad mediā noctem, sed hi bis duodecim numerant, cū alij. 24. numero distinguāt. Astronomi a meridie in meridiē. Sed oīm fere eadē ratio est inueniēdi. Primū igitur si quota sit hora a meridie inuenire sit animus, iūge gradum solis (globo primū secundū inclinationē poli disposito) ad circulū meridianū. Si ab ortu libeat incipere, hoc est, si placeat scire quot sint horæ transectæ ab ortu solis, applica eundē gradū solis in linea ecliptica notum, horizonti ad partem orientalem. Si ab occasu, iunge eundē horizonti versus occidentem, quocūq; aut mō agas sp indicē cycli horarij constitue ad duodecimam horam meridiē.

C 3 Deinde

Nocturna
hora.

Deinde interdiu applica gnomonem sphericum loco solis in si-
gnifero, & circumduc globum cum sede, aut globum absque sede
quousq; stilus gnomonis nullam diffundat umbram: Tunc enim
index inter horas cycli horarij tibi satisfaciet. Sed interim non o-
mittendum, quod ea pars globi soli obijcienda est, quam idem
tpe proposito occupat, scilicet orientalis vel occidentalis, quod
facile ex umbrarum dimensionibus colligitur: Nam si hæc minuū
tur, nondum sol meridiem peruenit: Si contra, iam relicta meridie
in occasum prolabitur. Nocturnæ horæ, aliter inveniuntur, obser-
uato tñ eodē quod diximus de indice dirigēdo ad horam duode-
cimam: quo obseruato, accipienda est noctu alicuius stellæ fixe
cognitæ, & quæ in globo descripta est, altitudo: vel per quadran-
tem, vel aliud instrumentum. Et simul diligenter animaduerten-
dum an stella eadē citra vel ultra meridiem consistat: hijs compa-
tis, circumducendus est globus (applicando semper quartam alti-
tudinis loco stellæ) donec stella eadem in globo in simili parte o-
rientali, vel occidentali constituta, tantam sub quarta altitudinis
altitudinem occupet, quantam habere per quadrantem experti su-
mus, & rursus index horarius quæsitam horā manifestabit. Hæc
paulo exactius docere statuimus, eo quod in longitudinis regio-
num inuentione opus sit perfecta horarum & minorum cogni-
tione: Primum igitur si horas a meridie cupio scire, voluo globū
donec locus solis ad meridianum perueniat: & simul video quo-
tus gradus equatoris in meridianum incidat: hunc numerum scri-
bo (vocant autem Astronomi ascensionem rectam), deinde ago
cum gnomone spherico pro horis diurnis, aut cum stellis fixis &
quadrante, pro nocturnis eo pacto quo iam dixi, & rursus consi-
dero quotus gradus æquatoris a meridiano secetur, & hunc simi-
liter scribo. Si ergo fuerit post meridiem, subduc primum nume-
rum, scilicet ascensionem rectam a secūdo, si possibile sit, quod ve-
ro relinquitur, reducendum est ad horas, & horarum minuta, hac
lege. Partire primum hunc numerum per 15: numerus qui produ-
citur horas indicabit, si deinde post partitionem aliquot restent
graduum, eorum singuli quaterna minuta horaria valēt, dimidius
vero gradus duo. Quod si non possis primum a secūdo subduce-
re, quod fit vbi primus secundum excedit, adde secundo, 360. gra-
dus, et deinceps operare per subtractionem & multiplicationem,
vt do-

vt docuimus. Si deniq; fuerint horæ antemeridianæ, subducendus est secundus numerus a primo si possit fieri, sin minus, adijciendi sunt rursus. 360. gradus ad minorem: deinde subducendum, differentia vero relicta reducenda simili modo est ad horas & minuta, numerus denique horarum auferendus ex. 12. quod tandē restat, numerus est horarum ante meridiem. Noctu autem quomodo cognoscatur an sint horæ ante meridiem vel post, vel an sit ante vel post noctem mediam, facile est videre: Nam si gradus oppositus loco solis in globo transcenderit meridianum, iam certum est solē mediam noctem liquisse, horamque esse antemeridianam: Si contra contrarium est.

Caput. XI. De horis inæqualibus.

Diem Astronomi distinguunt in naturalem & artificialem, Naturalem vocant moram eam quæ est ab ortu solis ad exitum sequentem, vel est reuolutio æquatoris vna circa terram cū tanta portione zodiaci, quantam interim sol motu proprio pertrāsit. Artificialis vero dies est, mora quæ intercipitur inter solis exitum et occasum sequentem, hos dies inuicem inæquales esse, luce clarius cōstat. Inde fit vt horæ, quibus tales dies dimetiri cōsueuimus inæquales appellentur. Reliquæ vero æquales vel æquinoctiales. Iam vt ad rem veniamus, si quantitatem diei artificialis, (quam supra docuimus inuenire) diuiserimus in. 12. partes, habebimus quantitatem vnus horæ inæqualis, quandoquidem Astronomi omnem diem artificialem & similiter noctem, diuidunt in 12. portiones: quarum cuilibet tribuunt dominium vnus de septē planetis, sequentem vero sequenti adsignant planeta. Hinc dierū nomina orta sunt: Nam primæ horæ ab ortu solis die lunæ, tribuunt Lunam, sequenti Saturnum: & ita deinceps ad viginti quatuor horas, post quas prima hora cedit Marti, qui nomē dedit sequenti diei. Vt autem exactius hæ horæ distinguantur, reducatur quantitas diei ad minuta, et productus numerus diuidatur per. 12. nūerus qui inde oritur erit quantitas vnus horæ inæqualis. Deinde si omnes horas æquales libeat reducere ad inæquales, Reducantur semper horæ æquales quæ transierunt ab ortu solis ad minuta, & totus numerus diuidatur per quantitatem vnus horæ inæqualis, videbimus facile quota sit hora inæqualis, et quotus planetarū ei præsit horæ: Noctu similiter agendum est diuisa quantitate noctis

Naturalis dies

Artificialis dies.

Etis in. 12. si deinde animaduertamus quota sit horarum æqualiū ab occasu, reductumq; numerum horarum diuidamus per quantitatem horæ inæqualis noctis. Hæc cum parui sint momenti, leui quod aiunt brachio pertranseo.

Caput. XII. A qua parte oriatur, vel occidat sol, vel quælibet stellarum.

Oriens triplex, æquinoctiale, æstiuum, hybernum.

Solē nō semper eodē oriri vel submergi loco, neminē puto nescire: inde fit vt triplex oriens, & similiter occidens distinguitur apud Gellium & omnes autores: Æquinoctiale vocant vnde sol emergit cum in æquatore consistit, quo vero occidit, occidens æquinoctiale. Æstiuū vocant vbi sol horizontē contingit cū iā Cancrum ingrediens, solstitium æstiuum efficit. Hybernum vero cum in Capricorni principium inciderit. Quantū vero hæc plage orientis & occidentis ab æquinoctiali oriente distideant, incertū est diffinire, cum in quauis regione varientur. Sed per globū nostrum hac arte discutiemus. Disposito prius globo secundū eleuationem poli, efficio vt locus solis eius diei quo distantiam ipsius a vero oriente vel occidente scire cupio, contingat finitorem ab oriente: deinde video facile, a qua parte mūdi oriatur sol, aut quot etiam gradibus distet a vero oriente, vel versus Aquilonem, vel versus Austrum, numerando gradus finitoris qui sunt inter ipsū oriens verum & locum solis. Ioannes Schoner talem distantiam ab oriente vel occidente (nescio qua ratione) vocat zenit ortus, vel ocafus. Vbiq; autem circulus Cancri finitorem contingit ab oriente, ibi est oriēs æstiuum: vbi vero in occidēte coierit, ibi est occidens æstiuum. Contra tropicus vel circulus Capricorni, distinguit oriens & occidens hybernum. Æquator autem verum oriens, quod semper in eodem est loco. De ortu autem stellarum, & occasu non alia ratio est q̄ de sole diximus: Sed plures stellæ in quibusdam regionibus nunq̄ oriuntur aut occidunt, quod facile erit deprehendere si voluamus globum quo stella incidat in meridianum circulum versus Aquilonem: si enim cernatur ibi supra horizontem nunq̄ ea occidet in tali regione, secundum cuius latitudinem eodem tempore globus compositus est.

Stellarum ortus.

Caput. XIII. De altitudine syderum.

Altitudinē

Altitudinem vocamus non vt vulgares quot scilicet stadijs sol a terra sit remotus, sed quot gradibus centrū eius horizontem sub se relinquat. Aptato igitur globo pro latitudine qualibet, si solis vel syderis cuiusuis altitudinem desyderas maximam, cum scilicet in meridianum incidit, admoue tale sydus in spherico corpore designatum, ad circulum meridianum, pro sole vero locum solis adhibe. Deinde applica eidem quartam altitudinis, in qua videbis altitudinem quæsitam, vbi scilicet locus solis aut alterius syderis eam contingat. Quocunq; vero tēpore si libet altitudinem habere, Siste primo gradū solis in zodiaco notatū, ad circulū meridianum, & simul indicem cycli horarij ad, 12. meridiei horam. Post hoc circunduc globum, quoad index ad horam peruenerit qua altitudinem ipsius syderis petis, globoq; paululum fixo, adiunge loco solis aut syderis cuiusuis quartam altitudinis, & voti cōpos eris. Vt sole existente in 15. gradu Arietis, si eius altitudinē maximā siue meridianā placet habere, collocetur

Exemplum

decimus quintus gradus Arietis ad circulum meridianum, et coniūgatur ei quarta altitudinis, videbitur altitudo. 44. graduum, & 56. minorum in latitudine. 51. graduum. Rursus globo pmanente in tali situ, locetur index horarius super duodecima hora meridiei, hinc circūagatur globus, quousq; index horam quartam post meridianam contingat, si tunc altitudo solis petatur, applicando quartam altitudinis loco solis, videbitur. 23. graduum & 15. minorum. De reliquis syderibus & horis idem esto iudiciū.

Caput. XIII. Docet in qua parte cœli sydus aliquod situm sit,

& quot gradibus a meridiano absit.

Huius inuentio parū a superiori differt, nam constitutis omnibus vt ibi docuimus de altitudine inueniēda, ad singulas horas, ipsius quartæ altitudinis extremum iuxta horizontem indicabit in qua parte cœli sydus ipsum consistat. Quantum vero absit a meridiano ita inuestigabis, seruatīs oībus q̄ diximus. Notetur gradus æquatoris q̄ sub meridiano est, deinde voluatur globus donec sydus de quo agitur sub meridiano collocetur. Si iā nūerentur gradus q̄ inter meridianū & p̄ c̄tū notatū intercipiūt, habebitur distātia ipsius a meridiano, quorū graduū. 15. vnā horā cōficiūt, reliqui quaterna minuta: atq; in tāto tpe ipsū sydus meridianū pueniet, aut si ultra meridianū fuerit, tot horis pretergressum est.

D Caput

Caput, XV. In qua parte sydus quoduis situm sit, & quantum a vertice distet, & alia.

Locato loco solis sub meridiano & indice horario ad duodecimam: Si deinde circumagas globum, vt index horarius horam propositam contingat, locoq; solis aut cuiusuis syderis quartā altitudinis applicueris, videbis in horizonte versus quā partem cœli tale sydus consistat indicante quarta altitudinis vbi horizontem contingit. Si vero ipsum sydus meridiano adiunxeris, videbis quot gradibus a vertice distet, cum ipsum erit in maxima altitudine, numerando inq; gradus meridiani qui sunt inter punctū verticis et syderis locum. Rursus de syderibus quæ raro occidūt, si talia meridiano applicueris versus septētrionem, deinde globū cū meridiano circumagas, donec tale sydus horizontem contingat, videbis lucide eleuationem poli regiōis eius in qua quidē tale sydus in horizōte cōspicitur, sed tamē nō submergitur. Itē de syderibus q̄ nobis non veniūt in conspectū. vt sunt Canopus, Cētaurus &c. si ea meridiano cōiunxeris versus meridiē, deinde depriimas per meridianū polū arcticū versus horizōtē quoad talia sydera supra horizōtē appareāt, videbis inter horizōtē et polū gradus latitudinis eius regionis, in qua talia sydera conspici possūt. Quæ latitudo cuius sit regionis facillimi est iudicij. Nā si tot gradus ab æquatore versus polū in meridiano supputaueris, & loco latitudinis talis stilū admoueris, stilosq; ibi manu retento si globum circumagas, quascunq; regiones stilus ille transierit, illæ sunt in quibus talia sydera interdum videri possunt supra horizontem.

Caput. XVI. Qua arte locus lunæ visæ, vel cuiuscunq; stellæ ignotæ situs deprehendatur.

A Nimaduerte an sydus visum (sit in exemplum luna) oriētale sit an occidentale, hoc est, an citra vel vltra meridianā lineā consistat: idq; facile efficies locato globo secūdū cœli partes, per capitis tertij legem. Deinde altitudinem eiusdē supra horizontem addisce, artificio quadrantis, vel cuiuscunque alterius instrumenti astronomici. Præterea eiusdē lunæ distantiam ab aliquo alio syderū octauæ spheræ, quod quidē in globo fixum est, tibiq; cognitum, huiusque syderis altitudinem supra horizontem. Distantiā autē syderum per baculum astronomicū, cuius formationē Io. Vernerus in paraphrasi sup. .i. li. Pto. & post eū Petrus Appianus

*Distantia
syderum.*

nus

nus docet, inuestigabis. Aut fitalis forte tibi negetur, quoquo mo
 do p̄ circulum diuisum in .360. partes cū indice volubili rem expe
 dies: Si scilicet hunc circulum ita figas alibi, vt superficies ipsius
 (aspectu diiudicante) per vtriusque syderis locum transire intelli
 gatur. Visa etenim per p̄inacidia indicis primo luna, locoq; in cir
 culo notato, si deinde indicem ad alterum dirigas sydus circulo fi
 xo permanente, in gradibus circuli apparebit distantia inter eadē
 His habitis, & globo secūdu eleuationē poli cōposito, stella fixa
 sub sua altitudine inuēta, & in latere debito cōstituatur, p̄ quartā
 altitudinis: mouēdo scilicet globū cum quarta altitudinis, donec
 stella fixa suæ subijciatur altitudini inuēta: Deinde globo fixo p̄
 manente, quartam altitudinis ad latus globi quod luna occupat,
 applica, & altitudinem eiusdem lunæ prius inuentam in eadem si
 gno quouis nota. Post hæc circinū secūdu gradus æquatoris di
 spesce, ad quātitatē distātiæ syderū inuentæ, & pedē alterū circini
 sup̄ loco syderis noti i globi superficie loca: alterū vero versus quar
 tam altitudinis dirige, ipsamq; quartam remoue, vel adduc, donec
 notam altitudinis lunæ cum libero pede circini coniungere possis
 Tum nota altitudinis locum lunæ in globo ostendet. Quod de
 luna diximus, de quouis sydere ignoto dictum volumus. Aliter
 absque altitudine syderum. Quare distantias lunæ a duobus qui
 buscunque notis syderibus, & super vtroque, secundum lunæ di
 stantiam circulum obscurum in globi gibbositate ducas: secabūt
 ergo se hi circuli in duobus locis tantum, quarum sectionum alte
 ra locum lunæ indicabit, Vtra vero pro loco habenda sit, facile
 ex aspectu iudicare fuerit: Hac arte omnia sydera quæ inferio
 ri hemisphærio infiguntur, Ptolomeo, alijsque incognita per no
 stri sæculi nautas in globum depingi facile possent. Et per ean
 dem Planetarum loca inueniuntur, tam secundum latitudinem,
 quam longitudinem.

*Alius mo
 dus.*

Caput Decimumseptimum, De longitudi
 tudine regionum inuenienda.

In uento loco Lunæ, consideranda est hora qua eadem talem
 locum occupet. Deinde ex Ephemeridibus, aut tabulis
 Alphonſi quota hora Luna in alia regione, aut oppldo alio,
 D 2 cuius

cuius longitudo nota est, ipsa luna eundem locum signiferi ingrediatur: Reductis deinde horis ad. 24. minor numerus horarum de maiori subducendus. Quod vero relinquitur ex horis & minutis ad gradus reducendū est, hac lege. Multiplica horas per. 15. minuta vero horaria per. 4. prouenient gradus æquatoris inter duos meridianos intercepti. Minuta si quæ post partitionem supersint, per. 15. multiplica, prouenient minuta graduum. Hanc vero differentiam longitudinis inuentam, adde ad longitudinem regionis cognitam, si eius loci horæ fuerint plures: aut deme ex eadem longitudo si minores fuerint, colliges tandem longitudinem loci ignoti, ab insulis fortunatis. Facilius quidem & promptius idem per globum inuestigatur geometrice, hac arte. Locum cuius nota est longitudo in globo inuentum sub meridiano collocato, indicem qui circum polum mouetur ad horam qua luna locum præfinitū in tali regione occupat dirigit, deinde globum conuertito donec index horarius ad horam peruenerit, qua quidem tu locum lunæ ignotum quesieras: gradus æquatoris a meridiano mobili intercessit longitudinem regionis quesitam aperient. Certissima tamē via qua longitudinū differentia inueniuntur ea est, quæ per idem aliquid quod in omnibus regionibus eodem momento apparet, ut pote per eclipses lunæ procedit. Cognitis enim diuersis horis quibus hæc in diuersis regionibus contingit, non alia ratione longitudo aut arithmetice aut geometrice, quæ per præcedentem proxime canonem inuenitur. Verum cum hæc neque semper neque omnibus appareat, deinde præcedens modus sic satis difficilis sit, neque idem semper promptus propter lunæ coniunctiones, atque adeo interdum nonnihil a rei veritate deficiat, propter diuersitatem aspectus, & latitudinem lunæ: fit ut longitudes multarum regionum præcipue earum quas nuper Hispani adiuere, incertas aut penitus nullas habeamus: neque enim ex itinerum dimensionibus flexuosis certi quicquid colligi potest, confirmante id Ptolomeo libro prim. Cosmographia. Subnectam igitur aliquid domi nostræ natū, quo facili via & quouis tempore longitudes regionum inter proficiscendum inueniuntur.

*Aliter per
globum*

*Certissima
ratio
per Eclipses.*

Caput. XVIII. De nouo modo
inueniendi longitudinē.

Nostro sæculo horologia quædam parua adfabre cõstructa videmus prodire, quæ ob quantitatem exiguam proficiscẽti minime oneri sunt: hæc motu continuo ad.24.horas sæpe pdurant, imo si iuues, perpetuo quasi motu mouebũtur. Horũ igitur adiumento hac ratione longitudo inuenitur. Primo curandum vt priusq̃ itineri intendamus, exactissime horas eius loci obseruet a quo proficiscimur. Deinde vt inter proficiscendum nunquam cesset. Completo itaque itinere, 15. aut viginti miliarium, si quantum longitudine distemus a loco discessus libeat addiscere, Expectandum donec index horologij punctũ alicuius horæ exactissime pertingat, eodemq; momẽto per astrolabium, aut globũ nostrum inquirenda est hora eius loci in quo iam sumus: quæ si ad minutum conuenerit cum horis quas horoscopiũ indicat, certum est nos sub eodem adhuc esse meridiano, aut sub eadem longitudine, iterque nostrum versus meridiem vel Aquilonem cõfessisse. Si vero differat vna hora, aut aliquot minutis, tum hæc reducenda sunt ad gradus, vel graduum minuta, vt in præcedenti capite docuimus, & sic longitudo elicienda. Hac arte possem longitudinem regionum inuenire, etiam si per mille miliaria inscius essem abductus, ignota etiam itineris distantia: sed tum prius latitudo (vt semper) est addiscenda.

Caput. XIX. De locorum distantijs.

Locorum intercapedines nullo fere negocio ex globo deprehendimus. Extansum nãq; circinũ ab vno locorum in alterũ, applicamus deide æquatori, & quot gradus cõprehenderit notamus. Hos gradus in.15.miliaria germanica vel.60. Italica ducimus, & producitur numerus miliarium inter duo loca contentorum. Iam vnum miliare Italicum constat mille passibus vel octo stadijs. Stadium.125.passibus. Passus.5.pedibus. Pes.4.palmis. palmus totidem digitis. Demum digiti latitudo quattuor granis hordeaceis in latus dispositis æquatur. Ex his facile fuerit miliaria in passus, vel in quodlibet genus mensuræ reducere. Quod si oppidorum distantia dimetiendæ veniant eorum, quorum globus ob angustiam loci capax minime est, consule tabellam ciuitatum huic nostro libello insertam, aut tabulas Ptolomei: Ex his longitudes, & latitudes locorum addisce, quorum distantias dimetiri animus est, & secundum eas in globo loca puncto delectabile descri

describere hoc scilicet pacto. Longitudinem ipsius loci in æquato, re nota: deinde circūduc globum, vt talis longitudo ipsi meridi ano subijciatur. Latitudinem vero in eodem meridiano inuenies, sub qua in globi superficie punctum describes, quod eius loci si tum ostendet. Eadem etiam ratione cuiuscunque alterius loci si tum in globo deprehendes, & deinde distantiam dimetieris vt iā docuimus. Atque hæc de distantijs rectis intelligenda sunt. Alioq distantia tales per partes metiendæ essent, quod cum cuius faci le erit, omittimus.

Caput. XX. Versus quã partē vna regio ab altera vergat. **C**onsueuerunt hydrographi & nauatæ, in plano, terræ protra ctū deliniare, disseccantes eandem mille lineis, in nullum aliū vsum, quã vt ex tali descriptione in promptu habeant quorsum quæuis regio spectet, vt tanq̃ in scopū eo suã prorã dirigant. Verũ id multo cõmodius exactius & certius artificio globi efficio mus. Nã hic ab omni loco in omnē partē lineas ducere possumus quod illic non sine magna rerũ confusione fieri potest. Adde etiã quod nunq̃ tanta arte in plano regiones describi possint, quin aut distantia locorum, aut longitudes regionum multum a rei veri tate absint, aut locorum situs ab inuicem (quos marini plurimum curant) omnino negligãtur, idq; si rectis lineis, vt ipsi conantur, hæc describere velint. Horum autē nullum in globo accidit, imo omnia optimam symmetriam seruant. Vt igitur ad rem veniamus Primum locum in quo sumus, aut cui aliam regionē conferre vo lumus, sub meridiano mobili locamus, & secundū latitudinē ipsi us polum globi supra horizontem extare facimus. Deinde affixa quarta altitudinis ad meridianum, ita vt instrumentum cui adhæ ret, regioni præscriptæ immineat, globoq; fixo pstante, circūduci mus quartã altitudinis versus alterã regionē cuius sitū a priori de sideramus. Pes ipse quartæ altitudinis in horizonte inter ventos ostendet quorsum hæc regio ab altera spectet. Hac arte inuenio quod Hispaniola insula ab Hispania fere in occidentem verum si ta sit, hoc est, decima parte quadrantis versum meridiem ab occi dēte, quam in cartis marinis video quarta parte quadrantis ab oc cidente recedere. Imo si seruata adhuc esset latitudo quæ pene sex gradibus ab obseruationibus Hispanorum abest, multo plus ab erraret a situ vero.

*Cartæ ma
rine falsæ.*

Caput

Caput. XXI. De maris augmēto, & decremento.

FIdem excedit, lunæ vim tantam inditam esse, vt quæ tâto re mota interstitio, Oceanū tamē oēm pene secū ducere videatur. Id enim pro comperto habemus in nostris regionibus maritimis luna ex oriente mare intumescere, & versus interiora regionū & cōtinētis vndabundū irruere, donec eadē meridianā lineā occupet. A qua dū versus occasum delabitur, oceanū rursus pedetentim regredi & cōsidere, vsq; dū luna nostrū conspectū egressa, antipodibus oriatur. Nā tunc denuo mare g̃stuat, ac si aluum suum egressurum foret. Cū rursus luna mediæ noctis lineā puenerit, indeq; ad nostrū hemisphæriū ascendit, oceanus compositis fluctibus sese in locū suū recipit, fitque hoc p̃æto vt. 25. horarū spacio fere plus minus bis oceani accessum & recessum videamus. Si ergo tempus augmēti maris & similiter decremēti ex globo colligere placeat, in primis locū solis & lunæ in promptu habeas, aut ex tabulis, aut quocūq; ingenio. Quibus datis volue gradū solis in linea ecliptica inuentum, ad meridianum, itaq; paululum permanente, siste indicē horarium super linea duodecimæ hore: Post hæc circūduc globū, vt locus lunæ (secundum longitudinem & latitudinem in globo designatus) in exortu supra horizontem emineat. Interim index inter horas indicabit qua mare intumescet. Si deinde cū loco lunæ ad meridianum pergas, videbis per eundem indicem tempus recessus. Rursus si locum lunæ ad occasum pducas, tempus accessus patefiet. Deniq; si oppositum gradum ad meridianum colloces, decrementi certior eris. Id tamē notandū puto, ex motu lunæ veloci (nisi aliquid addas ipsi) magnam sepe diuersitatem accidere. Igitur pro singulis binis horis quas index inter mouendum percurrit loco lunæ vnū gradū adijcias, itaq; nullus error euidens cōmittetur. In vasto tñ pelago non eandē omnino rationem motus obseruari audiuius. Nam sepe ventorū impetu versus quamcūq; partem mundi mare rapitur: Sape etiam natura loci eadem perpetuo labitur via. Nonnumq; cōtrarijs fluctibus ex diuersis partibus confluit & conflictatur. Demum etiam hi q; interiora regionum colunt, vt si Mechilinienses ad Antuerpiam nos conferamus, posterius accessum & recessum percipiunt quā maritimi, sed talis scilicet differentia vbi semel animaduersa fuerit facile perpetuo obseruatur.

Caput

Caput. XXII. De signo ascendente, & reliquis domicilijs cœlestibus.

VEteres fere omnes totam machinam cœlestem in duodecim partes, seu domos sex circulis diuiserunt, quorum duo sunt meridianus & horizon, reliqui per ipsas sectiones meridiani & horizontis transeunt, hoc est, per duo puncta horizontis in quibus cum meridiano circulo coit, atque in tanta ab inuicem distantia, vt in tricesimo equatoris gradu ab horizonte deorsum sit initium secundæ domus, in sexagesimo initium tertiæ, in meridiano sub horizonte, quarta domus incipit, deinde in tricesimo a meridiano versus occasum quinta: in sexagesimo deinceps sexta, in horizonte versus occasum septima: deinde, 30. gradibus octaua, &c. Sunt tamen qui aliter paulo distinguant, hoc est, eas diuisiones quas nos in æquatore constituimus ipsi in circulo sumunt quæ transit per punctum verticis, & per oriens verum & occidens. Vtque autem modo potes per globum operari. Si priori modo, quæ rationalē appellat procedere placet, primum loca solis gradū sub meridiano circulo, & indicem cycli horarij super duodecima hora meridiei, deinde circumduc globum cum indice ad horam, qua ascendens signum & reliqua domicilia distinguere cupis, globoque ita fixo videbis in exortu in linea ecliptica gradum & signū ascendens, & initium primæ domus. Sub meridiano vero, gradū medij cœli, qui idem est initium decimæ domus. Hi idem gradus sed signi oppositi sunt initium quartæ domus aut anguli noctis, vt ipsi dicunt: gradus vero qui conspicitur in horizonte occiduo, est initium septimæ domus. Pro reliquis domibus ita agito. Diximus opus esse pro perfectione huius globi semicirculo aëneo, qui duabus sectionibus horizontis, & meridiani sit affixus tali arte, vt aut eleuari aut deprimi posset, & etiam in vtrumque latus transferri: affigatur itaque ad partem orientalem, & globo persistente, vt prius numerentur in æquatore. 30. gradus supra horizontem, quibus adiungatur hic semicirculus positionis, qui in linea ecliptica initium duodecimæ domus distinguet, cuius oppositum initium est secundæ domus. Progrediēdo deinde adhuc. 30. gradibus in æquinoctiali cum circulo positionis, habebimus initium. 11. domus, cuius oppositum est initium tertiæ domus. Quarta & decima domus dictæ sunt. Pro reliquis domibus transferatur circulus positionis

sitionis ad partem occidentalem globi, & simili ratione agatur qua diximus. Pro posteriori deniq; modo qui non tam est in vsu applicetur primo circulus positionis vt prius, & quarta altitudinis dirigatur ad verum oriens in horizonte, in qua numerentur 30 gradus pro duodecima domo. 60. pro vndecima, & his addatur semicirculus positionis, vt in priori modo. Deinde trāsferatur & semicirculus positionis & quarta altitudinum versus occasum & procedatur simili via qua prius. Hæc ad iudicia spectant:

Caput. XXIII. De directionibus.

Hæc cum non vulgaria sint, sed ijs tantum necessaria qui in Astronomiæ vulgares multis parafangis post se reliquerūt & qui facile intelligunt, paucis perstringam. In primis pro gradu reuolutionis cuiuscumque principij inueniēdo, ita agas. Gradū ascendentem talis principij ad horizontem in oriente loca, & nota gradum æquatoris, qui meridiano subiacet, quibus pro singulis annis futuris, adijce gradus. 87. & mi. 18. Pro denis singulis. 153. gradus, mi. 9. Pro. 20. annis, gradus. 306. mi. 10. Pro ceteris annis, gradus. 91. mi. 33. numerus autem hinc collectus si vltra. 360. excreuerit, abijce. 360. quoties possibile fuerit, numerus demū relictus, in æquatore inuentus, collocetur iam sub meridiano, & quicumq; gradus supra horizontem exurgit, est gradus reuolutionis pro tēpore quæsito & eleuatione poli, secundum quam globum composueras. Pro directione significatoris ad locum præscriptū sic procedas: Constituto ascendente in horizonte, applica circulum positionis significatori, si non sit in aliquo angulorum, nam alioqui opus non est, & fac vt aut cera, aut alio instrumento circulus ita figatur, & nota gradum æquatoris qui ab eodem circulo positionis secatur. Quo facto, semicirculoque positionis permanente, volue globum, aut secundum signorum seriem, si significator fuerit progressius: aut contra signorum ordinem, si significator fuerit retrogradus, donec locus promissoris sub eodem circulo positionis collocetur, & vide quot gradus æquatoris sint in æquatore a circulo positionis, ad notatos prius gradus secundum eum ordinē quo significator progreditur. Nā illi directionem quæsitam ostendūt. Composito globo vt iam diximus, si libet inuenire ad quē gradū zodiaci directio significatoris peruenerit, posito primum ascendente in horizonte, & semicirculo positionis super loco significato-

Gradus reuolutionis

Directio significatoris

Ad quē locū cū directione significatoris peruenerit

Eris

ris: adde ad gradus æquatoris qui sub meridiano sunt, tot gradus quot sunt anni a principio natiuitatis, idq; pro directione directa: aut deme ab eisdem pro directione retrograda: deinde numerum graduum æquatoris postremum, colloca sub meridiano, & videbis sub circulo positionis ad quem locum zodiaci directio signifi catoris peruenerit. Quantum denique eleuetur polus mūdi supra circulum positionis, potes aut circino dimetiri, aut regula papira cea, aut affrigendo polo mundi laminam æneam simile quartæ al titudinis diuisam in .90. gradus a polo inchoantes. Sapienti di ctum sat est.

TERTIA PARS

DE ORBIS DIVISIONE.

CAPVT PRIMVM.

Europa de scriptio.

Tanais flu uius

Orbis habitabilis portio, a veteribus oībus in tres diuisa fuit præcipuas partes: sc; Europam, Asiā, et Aphricā: quibus nūc quartā adiungimus cæteris non imparem Americam. Europam licet omnium minimam primum describere so lent geographi, cum ob frequentiores in ea cul tores, tum ob præclara eorum gesta qui hāc incoluere. Asiā enim partes licet maiores ac vastiores pateant, minus tamē sunt habita tæ, adeo quidē vt quæ de Asiā maiori parte tradantur, fabulæ lo co habeantur: Similiter de Aphricæ parte quæ in Austrū vergit. Americæ vero quasi Megarensium nulla apud eos fuit mētio fa cta. Terminatur autem Europa vndiq; fere pelago: ab occidētis enim parte oceanum habet occidentalem aut Vergium, deinde mare Cantabricum: a boreali, Aquitanicum & Britannicū: a sep tentrione Germanico alluitur oceano & hyperboreo: pars oriēta lis ab Asia Tanai fluuio dirimitur, qui ex mōtibus Hyperboreis prorumpens in paludem Mæotidis decurrit. Idem hic fluuius a barbaris Silis d'r & Vola: Deinde palude ipsa Mæotidis claudi tur, postea Cimmerio Bosphoro, ponto Euxino: hinc propontide et Helleponto: sequitur deinde mare Ægeum. Partem quæ Austrū aspici

aspicit mare mediterraneum ab Africa seiungit: quod varia tamē interim pro locorū, nationum, insularum, euetorūq; diuersa ratione noīa sortitur. Post Ægeū sequitur Mirtoū, deinde Lybicum vel Punicū, deinde magis in occidentem & boreā mare Hadriaticū vel mare Superū vel Venetum: Sub Italia mare Tyrrhenum aut inferum, Ligusticū, Sardoū, Siculū a Sicilia, Balearicum, ab insulis illius nominis: postea Ibericum ab Hispania, quæ græcis Iberia ab Ibero fluuio dicta fuit. Demum quod angusta via Iberiam a Mauritania separat mare, Herculeum fretū a geographis dicitur, nunc vero strictum Sibilæ. Hæc de Europæ descriptione aut circumscriptione animo harere oportet, vt sciamus, & in promptu habeamus quæ regio, aut quis mōs, cuius sit partis mundi, si forte aut scribere aut dicere aliquando animus fuerit, quod qdem Momi auribus dignum erit. Figura autē continentis ipsius Europæ, draconis fere effigiem reddit, cuius caput in occidentem spectat, & vtrīq; in Austrū aduersamq; partem alas expandit, quæ sunt Italia, & Cymbrica Chersonesus. Partes autem Europæ precipuæ sūt Hispania, Gallia, Italia, Rhatia, Videlitia, Pānonia, Dacia, Græcia, Sarmatia &c.

Strictū Sybilia.

Partes Europe.

Caput. II. De Hispania.

Hispania quæ & Iberia, prima pars continentis vndiq; oceano clauditur, nisi vbi Pyrenæi montes ipsam a Gallia separant ac determinant ab ortu videlicet: ab occasu enim habet oceanum occidū: a septentrione Cantabricū: ab opposita parte mare mediterraneum. Ptolomæus hæc in tres diuisit partes, sicut etiam Strabo, & pleriq; veterum: scilicet in Bethycam, Lusitaniā, & Tarraconensem. Nonnullis in sex, alijs in quinque diuiditur partes: vt in Carpentaniā, Bethycam, Lusitaniā, Caleciam, Tarraconensem, & Cartaginensem. Bethyca alijs Betica a Bethy fluuio quæ mediam abluit nomen sortita est, nunc regnum Granatæ vocatur. Determinatur autem a Lusitania, fluuio Ana: deinde recta linea ad Balearem vsque ciuitatem: reliqua latera mari occiduo & Herculeo freto includuntur. Hanc regionē Plini. li. 3. Italiæ confert, quod pulchritudine regionis, ingeniorū fecunditate, fructuum magnitudine facile cæteras regiones antecellat: tū quia in vicino fortunatæ insule adsūt, tū etiam quia quarto climati subest, quod optimam ad omnia temperiem præstat. Hæc itē regio Plinio in

Granata.

Gades Insula.

Portugalia.

Gallitia
Nauarra
Castella
Catello.

Teraconia.

Tagus flu.
Iberus flu.

Baleares
Maiores
Minores

ulteriore. Hispania continetur cū parte aliqua Lusitanig. Huic vicina est in mari occiduo nō longe a continenti insula fertilis oleastri Gades, græcis γαδελαια: Dyonisio Cotynusa, Volunt alij dictā fuisse Erythream. Lusitania a lusu Liberi patris dicta, habet a Septentrione Tarraconensem Hispaniam diuisam ab ea Durio fluuio: hinc linea ad Anā fluuiū latus oriētale finit: Anas vero fluuius meridionale: demū occidentalis pars oceano alluitur occiduo. Hanc nostra ætas Portugalam vocat: vnde & hodie ad insulas Moluccas sub India sitas nauigatur. Vnicus in ea est mons lunæ, in latere occiduo situs, vnde promontorium Lunarium. Terra conensis Hispanig tertia pars, habet a meridie mare Balearicum, ex aduerso Cantabricum: ab occasu occidū, & partē Lusitanig: ab ortu Pyrenæos montes qui Gallig obijciuntur. Tota hæc pars quinque iam regna complectitur, Gallitiā primā ab occidentali parte, regnum Nauarræ statim a Pyrenæis montibus supra Durium fluuium, qui nunc Dorias dicitur: Regnum Castellæ, alijs Castigaliæ inter Gallitiā & Nauarræ regnum in gradibus longitu. 12. la. 42. Regnū Catellonig supra Baleares insulas ad mare nostrū, siue Iberiū. Regnū Tarraconensē, quod alij omissa vnica litera Aragonig dicunt, proximum etiam a montibus Pyrenæis, verū ad partem meridionalem, ita vt mare nostrum ipsum alluat. Fluuij Hispanig partim dicti sunt. Est præterea Tagus fluuius notus ab auri arenulis. Item Iberus fluuius ex Vindio monte in mare Balearicum progreditur. Idem mons nunc Ronciualis dicitur et Rauanella. Demum sub Tarraconensi Hispania, duæ iacent insule non longe distitæ Baleares, quarum quæ magis spectat in occidentem maior aut maiorica dicitur, reliqua minor aut minorica.

Caput Tertium De Gallig terminis.

DE scriptis Hispanig limitibus non solum secundum Ptolemaei, Plinij, Strabonis, aliorumque scriptorum classicorum opiniones, verum etiam secundum neotericorum assignationem, occurrit proxima Hispanig Gallig: cuius latus occidentale Pyrenæis montibus ab Hispania, oppositū Rheno fluuiio a Germania determinatur. Reliqua duo latera oceano & nostro mari includuntur. Atque hic fuit antiquioribus limes Gallig, nunc nō eousque protenditur, verum magna pars Germanig inferiori accessit: vt Hæ

vt Hannonia, Flādrīa, Brabātīa, &c. Cāsar omnē Galliā in tres di-
 uisit partes, Aquitaniam, Celticam, & Belgicam. Aquitaniam di- *Diuisio gal*
 stinxit a Celtis Garūno fluuio, Has a Belgis Sequana fluuio, Bel *li.e.*
 gas demum a Germanis fluuio Rheno. Ptolomæus vero, ac pos-
 teriores Geographi quattuor adsignant partes Galliæ: scilicet,
 Aquitaniam, Lugdunensem, Belgicā, ac Narbonensem. *Aquitania*
 Aquitanīæ fines describunt, ab occasu oceanus Aquitanicus: a septētri-
 one & ortu Liger fluuius: a meridie tum Pyranæi montes, tum es-
 tiam Narbonensis Gallia. Distinguitur hodie in has prouincias, *Auernia*
 Auerniam, Gualconiam, Andegauiam, Borboniam, Armiacum,
 Barim. Populi vero eius sunt Bituries, Vascones, Auerni, Lemo-
 uici, Piētōnes & nonnulli alij. Lugdunensis Gallia finitur occa-
 no Britannico a septentrione: ab occasu partim oceano, partī Aq-
 taniæ dictis terminis: ab ortu Sequana fluuio: ab austro Narbonē-
 sem Galliā habet diuisam ab ea Iura mōte. Huius populi olim *Normādia*
 fuere Cenomanni, Rhedones, Nānetes, Curiosolitæ, Nunc vero
 Normandiam ad partem orientalem et septentrionalem, iuxta Se- *Britannia*
 quanam fluuium continet: Item Britanniam (cuius etiam Plinius *Turonis*
 mentionem facit) ad occidentem & boream: sub hac vero Turo-
 niam, & populos Consopitenses & Ambios. Belgica veterum
 descriptione a septētrione Britannicum oceanum: ab occasu Lug-
 dunēsem Galliā discretam ab ea flumine Sequana: ab aduersa p-
 te Rhenum fluuium: Deinde a meridie Narbonēsem Galliā ha- *Picardia*
 bet: Diuiditur nūc in plures prouincias: scilicet in Picardiam *Campania*
 proximam a Sequana fluuio ad oceanum fere Britannicum: In Cam-
 paniam deinde magis australem apud eūdem fluuium: In Borgō-
 diam, quæ fere Narbonensem attingit Galliā apud fluuiū Ara-
 rim qui Rheno coit, in quo situ Ptolomeus Mediomatrites, Lin-
 gones, Sequanos, & Eluetios posuit: Picardiæ loco Ptolomæus
 Ambianos posuit, Atrebates, & Cameracēses: Pro Cāpania. Bel-
 louacos, Vessonos, Rhenos locauit & Romandros. Continet au-
 tem Belgica plures alias prouincias, quas nostra ætas Germaniæ
 attribuit inferiori, vt Flandriā & Hannoniā ad oceanū Germani-
 cū, vbi Pto. Morinos et Tōgros descripsit, atque vt ait Volatera-
 Bellocassios. Postea magis in ortū et aquilonē Hollādiā: sub qua
 Brabantīā Menapiorū loco, sub grad. lon. 26. mi. 30. la. 51. mi. 30.
 Gelriam vel Sicambros magis in ortū. Hinc ad austrū Lutzen- *Hollandia*
 burgen *Brabantia*
Geldria.
Vastum rg
rum

Lotaringia. burgēsis ducatus cōtinetur apud Rhenum fluvium, ubi Ptolom. Nemetos descripsit. Hinc adhuc magis in Austrū Lotarīgia est, cuius populi Raurici dicti sunt. Item Alsatia vini optimi ferax, neque frumenti indiga, in gra. 28. la. 48. Hinc etiam atque etiam versus meridiem apud fontes Rheni atq; Alpes, Suitia siue Suiceri, veteribus Heluctij Marte clari. Hæ vero posteriores provinciæ: Germaniæ superioris sunt partes: Illæ vero, inferioris: cuius populi moribus ac linguis proxime accedunt ad Germanos: imo vult Pli. hanc Galliæ partem per. M. Agrippam populis transrhenanis occupatam fuisse. In hac Galliæ parte ingens est sylva (Arduennam vocant) 30. miliaribus ab austro in septentrionem protensa, cuius mediū habet gra. longitu, 26. mi. 40. lati vero. 49. mi. 24. Sequitur nunc quarta Galliæ pars Narbonensis, quæ & Transalpina Cæsari dicitur, ab occasu montibus pyrænēis cōtēta E regione Alpibus: a septentrione Lugdunensis & Belgicę Galliæ parte: A meridie mari Gallico. Continet nunc regiunculas, Provinciam & Delphinatum, apud Alpes & mare Ligusticum. Deinde magis in occasum ultra Rhodanum fluvium, Longodocham, in quo loco Pto. Tectosaces & Volcas describit: Demum apud Galliæ Belgicę limites, Sabaudiam: cuius olim gentes Allobrogæ Ptolomeo dictæ fuisse videntur. Mōtes præcipui Galliæ sunt Cemeni vel Cameni, nūc Cauerna, in gra. lon. 22. la. 46. Vogelusus mons alpius iunctus. Fluuij Garūpna, ex Cemenis montibus in mare Aquitanicum fluens: Liger ex eodem mōte versus mare Britannicum: Sequana fere ex Vogesio in Britannicū oceanum: Rhodanus ex Alpibus in mare Ligusticum, cōstituens inter lacum Lemani ingentem, cuius accolæ Alemani sunt & regio Alemania dicitur.

Caput Quartum De insulis Britannicis.

Irlande
Islandia. Galliæ iamiam a nobis descriptę, superimminent à Septentrione insulæ duæ Britannicæ, quarum quæ magis in occasum vergit Hybernia dicitur hodie Irlandt. Gēs est immanis, ferrox & inculta. Equos mittit oneribus ferēdis q̄ aptissimos. Hinc versus Boreā sita est insula Islandia ad mare glaciale, cuius incolæ Ichtiophahi sūt. Albiō insula Britānica Hybernię ad ortū sita, naturaq; (vt ait Cæsar) triquetra, cuius latus imū contra Galliā est, habet a septentrione oceanum Deucalidonium: ab ortu Germaniæ

manicum, ab austro Britannicum, ab occasu Vergiuum. Hæc in
sula iam nomine mutato in duo diuisa est regna, Angliam & Sco
tiam, limite (vbi arctior est) duorum plus minus passuum. Angliã
autem ab anglis Teutonorum populis qui eam occuparunt, no
men sortitam esse scribit Volateranus. Contēdunt hic multi præ
cipue nostri sæculi geographi, superiorē angulum Scotiæ non eo
modo in ortū preminere quemadmodum Pto. ac nostri globi de
scriptio habet. Verū his (cū nihil habeant quo id elocere possint)
temere fides adhibenda non est. Imo ipsimet Scoti nobis ingren
tibus in orientē solem latus extare fessi sunt. Addebant ijdem si
num quendam versus aquilonem extare, in quo tres insulæ vento
agitante huc atque illuc fluctuarent, sed ob angustiam oris nō pos
se egredi. Huius item extremitati in aquilonem obiectæ sunt Or
chades insulæ. 30. numero in orbē quasi collatæ, quæ regi Scotiæ
subiectæ sunt, sub gradibus longitud. quasi. 30. la. grad. 61. min.
30. Ebudæ insulæ fere inter Scotiã & Iberniam sub gra. lon. 16. lati.
62. Magis ad Arctos insula Thyle, nunc Cambria sita est, veteri
bus vltimum orbis habitati, quam nunc sequitur Engroenelandt
pars continentis, de qua posterius dicemus. Contra Flandriæ sep
tentrionale latus insulæ sunt aliquot Rheni ostijs obiectæ, in qui
bus sal paratur, nūc Zelandiam vocant. Credūtur partes olim cō
tinentis fuisse, marisque fluctibus auulsæ, Earum populi fere Cim
bri olim dicti fuerunt, sitæq; sunt sub gra. longi. 26. lati. 53.

Caput. V. De Germania.

Germania cognomine magna, versus occasum Rhenum at
tingit, a Septentrione oceano alluitur Germanico. Ab or
tu Vistulam fluuium habet & Carpatum montem: Reliqua pars
Danubio fluuiio & Alpibus clauditur. Dicta autem est Germa
nia eo quod eius gentes germani siue fratres viderentur Gallorū.
Regiones eius nominibus parum cum veterum descriptione nūc
conueniunt. Plinius vniuersam Germaniam in quinque diuidit ge
nera, Isthaucos proximos rheno, deinde in Hermiones, Ingeuo
nes, Vindelcos, & Peucinos. Ptolomeus in tres præcipuas diuisit
partes, scilicet in Germaniam superiorem, Inferiorem, ac magnā.
illæ iam dictæ sunt. Restat tertia Germaniæ pars, cuius a septen
trione circa Rheni ostia, prima regio occurrit Phrysia vel Fri
sia, nomen adhuc vetus retinens. Nunc in tres diuisa partes, occi
dentale

Anglia

Orchades

Ebuda in
sula.

Thyle

Zelandia

Germania
unde dicta

Phrysia

Saxonia dentalem, orientalem, & mediam Grueningensem, Proxima est Saxonia sub Cymbrica Chersoneso aut sub Danis, cuius populi proximi a Danis Saxones apud Pto. lib. 2. dicuntur: reliqui vero Teutonarij, Cauchi, Angriuarij &c. Habet deinde Saxonia ab occasu, prope Rhenum flu. Bufactores paruos, quos Plin. Isthae uones appellat, In eo loco nunc Vestphaliae regio iacet, cuius populi rudes admodum sunt & seruitijs fere additi. Haec quidem dicimus non certa fide nos astringentes, sed quantum coniectura consequi possumus facta collatione nouae descriptionis orbis cum Ptolemaei chartis cosmographicis. Ab hijs autem in austrum magis, sequuntur Tegatri, Ineriones, Longobardi secundum Pto. qui nunc Hassiae populi putantur, sub gra. lon. 30. & 30. mi. la. 50. & semisse. Post hos paulo plus in meridiem, apud Rhenū fluuiū sunt Intuergi, Vargiones, et Carithni, populi nunc Franconiae nobilis Germaniae regionis, in gra. lon. 30. la. 50. fere: Huic regioni adiacet versus orientem solem Turingia regio, vbi Pto. habet Casuaros & Cauttas. Terminis orientalibus Turingiae connectitur Misnia ad Albim flu. Populi eius Nertanae, sub gra. lon. 36. fere, la. 51. Rursus apud Rhenum & Danubij ortum Sueuia est nomē adhuc vetus retinens, quam nonnulli apud Albim flu. describunt verum Straboni nostra descriptio & hodierna respondet, Pto. tamen Sueuorum situm statuit vbi nos Saxoniam descripsimus apud Angilos & Longobardos. Huc usque in Germaniae descriptione a septentrione in meridiem inter duos fluuios Rhenū atque Albim processimus, nunc eodem ordine regiones quae sunt inter Albim & Vistulam fluuios percurramus. Extremum igitur continentis in Arctos extensum Cymbrica Chersonesus est: Cuius populi Cymbri, Charudes, Phundulij, Cobandi, & Chali dicti sunt, a Ptolemaeo, nos vero vno nomine Danos dicimus, & Chersonesum, Daniam alij Luciam & Holfatiam. Qui magis austrum & ortū spectant populi, Veruni sunt & Pharodini, Mechelburgenses a neotericis dicti, sub gra. lon. 37. la. 56. fere. Deinde ad Vistulam usque fluuium Pomeriana regio extenditur, quam incolebant olim Sidini & Ruticlij. Marca antiqua regio sic dicta apud Albim ponitur, Cuius populos Pto. Sennones, Loccobardos, & Batmos appellat. Hijs orientales Lutyburi sub Marchia noua continentur in gradi. lon. 40. fere graduum, la. 53. Sequitur ad Austrum

Schlesia

Westphalia.

Hassia

Franconia.

Turingia

Misnia.

Sueuia

Dania

Mechelburgenses.

Pomeriana.

Marca.

Marchia.

Schlesia & Vratiflauia regiones sic satis agrorū vbertate præditæ *Schlesia*
 quarum populi Danduti & Cogni dicti sunt, sub gra. lon. 40. lat.
 50. & minut. 40. Inde ad Albis fontes occurrit Boemia regio *Boemia*
 montibus & syluæ Herciniæ parte interclusa, frumentique fe-
 rax, sub gradibus lon. 36. mi. 20. la. 49. mi. 40. In eodem fere situ
 Pto. Boemos describit, verum paulo magis versus Danubiū flu.
 Postea paulo plus ad ortū & Danubiū Morauia regio est, in mō *Morauia*
 tes vsq; Sarmaticos extensa, vini frumentiq; fertilitate gaudens,
 huius populi Marcomanni Ptolemæo dicuntur, sub gradibus lō.
 40. la. 48. & semisse. Hæc de Germaniæ regionibus & populis *Montes*
 maxime celebratis huc vsq;. Montes Germaniæ præcipui sunt
 Alpes qui eam ab Italia seiungunt, sub gra. lon. 30. la. 45. 46. &
 47. Carpathus mons sub gra. lon. 44. 45. 46. & 47. la. 48. Ab-
 nobius mons sub gra. lon. 30. minutis totidem, la. 37. fere. Prope
 hūc Danubius flu. erūpit. Est insuper Germania multis ac den-
 sissimis syluis confita, Præcipua tamen vnde omnes aliæ ortū ha- *Hercinia*
 bere videntur Hercinia sylua est, aut secundum Pto. Orciniū ne- *sylua*
 mus apud fontes Danubij & Abnobiū montem orta, & circa
 Boemiam, deinde per totam Germaniam ac per Sarmatiam Eu-
 ropæ serpens ad hyperboreos vsq; montes extenditur: verū inter-
 rim diuersa pro diuersis regionibus nomina accipit. In principio
 enim Nigra sylua dicitur, deinde alia atq; alia in successu admittēs
 nomina. Est itē alia ingens sylua Semana a Pto. dicta circa Thu-
 ringiam orta & in diuersas etiam partes Germaniæ diffusa.
 Fluuij hij sunt: Danubius ppe Abnobiū montē ortus multisq; af- *Fluuij.*
 sumptis fluuijs sex hostijs in pontum Euxinū erumpit. Rhenus
 ex alpibus in ea parte vbi Adula est mons eminentissimus in oce-
 anum Germanicum inter Phrysiā & Hollandiam pluribus ho-
 stijs egreditur. Obrincus flu. qui nunc Mosella putatur circa *Mosella*
 gesium montem fontes habens Rheno coniungitur. Mosa etiam
 non longe a Vogesio ortus itidem cum Rheno se admiscet circa
 Brabantia. Amalus per Phrysiā in Vuestphalia ortus in mare
 Germanicum profluit. Visurgus in Thuringia incipiens in mare
 Germanicum desinit, hic nunc Besera dicitur. Albis fluuius pro- *Besera*
 pe Boemiam exortus in mare Germanicū Daniam a dextris lin-
 quens sese exonerat. Sueuus fluuius, quem nunc Spre vocant, in *Spre flu.*
 montanis Boemiæ & Schlesiæ ortus in mare Sarmaticum prope
 F Daniam

Daniam egreditur. Sequitur hunc ad ortum Viadus flu. aut Odera: Demum Vistula fl. in montibus Sarmaticis ortus Germaniã a Sarmatia disteminans in mare Sarmaticum defluit.

Caput. VI. De Sarmatia Europæ.

Sarmatia Europæa cuius gentes omnes cum Sarmatiæ Asiaticæ populis Scythas, veteres vocauerunt, deinde Sauromatas tantum quas nunc Sarmatas dicimus: ab Arctis habet mare Sarmaticum cum sinu Venedico, ab occasu Vistulam fluuiũ, secernentem eam a Germania, ab opposita parte Thanaim flu. cũ palude Meotidis, deinde meridionale latus terminat Carpatum mōs cum Sarmaticis montibus. Plurimas nunc continet regiones *Polonia.* loniam maiorem & minorem, illa a Pomeriana incipiens vtrũq; latus Vistulæ occupat & versus occidentem ad Oderam fluuiũ vsq; protenditur, huius gentes Vandali & nonnullis Vindali dictæ fuerunt sub gra. lon. 45. la. 52. Altera versus Austrũ in montes Sarmaticos & Carpatum mon. incidit, proprium habens regẽ sub gra. lon. 46. la. 51. huius olim gentes fuere Burgiones, Cistoboci, & Visburgi. Regiones autẽ sunt nõ multũ frequentes habitatoribus. Magis ad mare Sarmaticum in ora continentis post Pomerianam ad ortum sita est *Prussia* gentibus feris & incultis habitata, quæ Gothones olim dicebantur, sub gra. lon. 47. mi. 30. la. 54. Sequitur versus orientem & meridiem *Russia* rubea vel Rhutenia, cuius gentes Roxolani Plinio dicuntur. Post ad *Tanaim* flu. *Podolia*, hæc regiones mel & ceram affatim gignunt, populi vero earum a Pro. Cariones, Gillones, Amazobij et Exobigita dicuntur sub gradibus lon. 55. la. 52. Huic *Podoliæ* cõnectitur Isthmo penitus arcto *Taurica Chersonesus* contra *Achillæũ* promontorium *Asiæ*: inde nomẽ sortita, q̃ quidam ibi boues primus aratro iungere tentauerit, Península est vt ex descriptione nostra videre licet, nũc minor *Tartaria* dicta, alijs barbaris *Gazaria* sub gra. lon. 62. la. 48. Deinde rursus ad Oceanũ pauloq; plus ad ortum sita est *Littouia* quæ eadem *Samogitia* neotericis dicitur vel *Lituania*, vbi Pro. Alauni Scythas describit & *Sturnos*. Idẽ *Vbiones*, *Aribos*, *Scauros*, *Boruscos*, & *Volgas* ad montes *Rhipheos* locauit, scilicet inter *Thuruntũ* et *Chersinum* fluuios, quorum ille ab aris *Alexandri*, aut a *Tanai* flu. hostijs, in mare Sarmaticum delabitur. Hæc regiuncula *Curlandia* quibusdam est, non adeo

adeo ciuitatibus atq; syluis confita. Liuonia vltima Sarmatiæ res-
 gio maximeq; in Septentrionem extenta Hyperboreis coniuñta
 est, cuius populi Pagirithæ & Carcothæ nominantur sub gradibus
 lon. 63. la. 60. mi. 40. Sequuntur hinc in Septentrionē adeo
 vt circulum Arcticum transgrediatur regiones vastissimæ rigio
 dissimæq; quarū incolæ proceri cādidoq; sunt corpore, nisi ijdē
 syluestres aliquando essent, Ptolemæo veteribusq; omnibus inco-
 gnitæ permanferunt, Est ibi fere perpetua glaciēs adeo fortiter
 concreta: vt super ea equites in bellis manum conferere valeant,
 aptiorq; sit hyems bellis gerendis q̄ æstas. Sunt autem regiones
 fere tales Scamia & Dacia sub gra. lon. 47. la. 60. Gottia meridi-
 onalis sub gra. lon. 48. la. 62. Suecia quam & alij Gottiam occi-
 dentalem dicunt, hæc auri fodinas habere perhibetur sub grad.
 lon. 45. la. 65. fere. Noruuegia aut Norbegia sub lon. 43. la. 66.
 Hæc longe extenditur versus Thylen insulam quæ huic regioni
 perpetua fere glacie in modum continentis coniungitur. Gronel-
 landt aut Engonelandt extra circulum arcticum, Deinde Pilap-
 pia & Villappia oīm regionū frigidissimæ, eo q̄ maxime ad
 arctos accedant, quibus interdum sol toto mense supra horizontē
 perdurat vt ratio sphaeræ indicat. Sūtq; in hac parte, quæ etiā nūc
 ignota permanlit, homines atrocissimi & syluestres qui Christia-
 nos fortiter a suis limitibus abarcent: ibiq; interim fertur sese spi-
 ritus malignus aërio corpore ob oculos hominum (terribile visu)
 ponere. Demum ab hijs regionibus versus occasum incerta tamē
 designatione Pygmaei cubitales habitare perhibentur, sed quid de
 ea re sit incertum est, nisi quod semel atq; iterum nauis coreacea
 forte vi ventorum in littus impulsā cum Pygmaeis capta sit. Insu-
 læ circa Germaniæ littora pauca sunt numero eo q̄ ab vna tantū
 parte oceano alluatur qui Sarmaticus dicitur: in quo sitæ sunt in-
 sulæ Scandiæ vocatæ, nunc mutatis aliquot literis Selandia, quo
 noīe maxima appellatur quæ est sub gra. lon. 45. la. 58. Femara
 prope littora Cymbrica Chersoneli sub gra. lon. 40. mi. 20. la. 57
 Sunt & aliæ ignotæ circumfusæ Lalant, Fæster, Teonia &c.
 Mare autem ipsum Sarmaticum neoterici Pontum Sabulosum
 appellant.

Liuania.

Scamia

Suecia

Gottia

Norvegia

Groneländt.

Pilappia

Vuillappia

Pygmaei.

Insulæ

Caput. VII. De Rhatia, Vindelicia &c.

F 2

Rhatia

Rhætia (vt ait Volaterranus autoritate Trogi) a Rhæto duce Hetruscorū dicta, q̄ expulsi a Gallis in proximis Alpibus confedere, ab occasu Heluetijs seiunctis ab ea monte Adula, q̄ ab Alpibus in Boreā extenditur, deinde linea quæ cōiungit capita duorum amniū Rheni & Danubij: A septentrione Danubio vsq̄ in gra. lon. 32. la. 47. & 10. minorū: Ab ortu Lico fluuio, cuius finis australior gradus habet. 34. la. 45. 15. Ab austro alpibus finitur. Hæc nūc cum parte aliqua Vindeliciæ Sueuia dicitur, quæ etiā vltra Danubium protenditur, Regio & vini & frumētī ferax multū: huic proximæ sunt regiuncula quæ Germaniæ attinent, Hannecāpia, Algauia, Comitatus Palatini, Rheni & alia. Vindelicia ab occasu Rhætia habet, a septentrione Danubium vsq̄ in gra. lon. 34. vbi Ænus flu. ex Danubio in meridiē vergit Noricū a Vindelicia determinās iuxta oriētale latus, meridionale latus alpibus terminatur, huius pars aliqua Risa nunc dicitur, reliqua Sueuiæ attinet. Noricum cuius populi Taurisci a Strabone dicuntur, Boi vero a Pto. vnde Boiaria vel Bauaria videtur dici: nam eo noīe nunc cum parte Vindeliciæ appellatur. Ænus flu. ab occidente, Danubius ab arctis. Cetiū mons qui ex alpibus in septentrionē ad. 30. quasi miliaria extat ab ortu: ipsimet alpes ab austro terminant. Regio non æque vini atq̄ frumētī ferax sub gra. lon. 36. mi. 30. la. 47. fere. Ab hac inter alpes Tyrolensium regio contra magis vini q̄ frumētī ferax. Pannonias duas descripsit Pto. Superiorem ac inferiorē, Illa ab occasu Norico: a septentrione Danubio: ab ortu Pannonia inferiori clauditur, quæ ab eadem distinguitur, linea quæ per. 41. gradus longitudinis a Danubio ad montē Bebiū ducitur: Mons autē hic Bebius ab alpibus versus Græciā procedit. Hæc eadē est quā nūc Austriā dicimus, regio nō inamœna: fontium, piscium, ac lignorum copia nobilitata, sub gra. lō. 39. la. 47. Pars deinde quæ alpibus cōiuncta est Stiria dicitur, regio ferri diues atq̄ etiā argenti fodinis nō penitus orbata. Ab hac vero plus in occasum vltra Cetiū montē Carinthia est & Forum Iulij ducatus, regiuncula eo q̄ alpibus proximæ sint aquosæ: niues enim quæ inter alpes copiosissimæ sunt, cū calore solis resoluuntur, aquæ magnā vim in has regiones mittunt. Pannonia inferior ab occasu præscripta linea determinatur, a septentrione & ortu Danubij parte, deinde Bebij montanis. dr̄ nūc fere tota Hungaria, ab Hunnis q̄ æstum maris fugientes ex Sarmatia

Sueuia.

Algauia

Risa

Boiaria

Austria

Stiria

Carinthia.

Forū Iulii.

Europæ, huc aduētasse ferūtur: eius regiōis rex inclitus Ferdinan- *Hungaria.*
dus quinti Caroli Impatoris frater & Christianæ fidei propugna-
tor & Athleta strēnuissimus, cōtinue sumptibus ac laboribus ine-
narrabilibus bellū gerit aduersus Turcos, qui tātis viribus in has
regiones irruūt, vt ægre resisti possit, immo totā hāc regionē fere
vastā nostro æuo reddiderūt cū magna copia vsq; ad Viennā vr-
bem nobilē Austria, nostro magno timore et accolarū destruēti-
one miseranda puenerāt, vnde tamē Dei auxilio & Christianorū
præclara & memoratu digna victoriā profligati sunt. Huius deo
mū Pānoniæ pars quæ Dalmatiæ cōiungitur & montibus, Croa- *Croatia.*
tia regio dicitur. Dicta autē iāiā regiones a Pto. seorsum descrip-
ta nunc Germaniæ annumerātur, nam & germanica lingua vtun-
tur, & moribus nō sunt dissimiles, Mōtes vero & Fluij earū in-
ter describendū enarrati sunt. Illyris vel Liburnia duobus ijs ex
æquo noībus vocata, nūc vocatur Sclauonia, Ptolemæo etiā Dal- *Sclauonia.*
matia, quā Glareanus seorsum versus meridiē & ortū describen- *Dalmatia.*
dam censet. Cingitur hæc ab occasu Histria, a septētrione vtraq;
Pānonia siue Austria & Hungaria, intercedente monte Bebio, q
deinde mutato noīe Sardonijs a Pto. dicitur, partēq; ortū aspici-
entē a Mysia superiori diducit, reliquū latus mari Hadriatico aut
supero alluitur. Populi sunt inculti et inertes, nisi q; bello apti sint
qua in re nobis aduersus Turcorū impetum nō paruo sunt adiu-
mēto. Dicti sunt olim Delmata a Delminio, quē Scipio Nasica *Nominis*
Conf. deuicit, hinc Dalmatia: deinde Sclauī vel Sclauenī ex gēte *ratio*
Scythica q̄ Illyricū occupauit, & hīc Sclauonia, sub est gra. lō. 42.

Caput. VIII. De Italia, & Insulis vicinis. (la. 44.

ITalia cū oīm regionū celeberrima, tū etiā fertilitate soli nulli
posthabēda, cingitur ab occidēte mari thyrreno, qd etiā inferū
dr, a septētrione alpiū iugis, ab ortu mari Hadriatico Veneto vel
Supo, reliquā vero partē Ioniū mare et Lybicū alluūt. Strabo eā
tybiæ demortui hoīs, Pli. querno folio adsimilat. Dicta autē est ab
Italo rege, Gel. li. ii. ex tymeo, & M. Varrone dicit a græco voca-
bulo *Ἰταλὸς* qd boues significat dictā esse, quorū ibi copia fuit.
Trogo Saturniā appellat, Liuius Aufoniā, Dyonisius ænotriā,
demū Ver. Hespīā magnā in differētiā Hespīe. i. Hispaniæ. Pars
eius alpinus p̄xima Gallia cisalpina et togata dicta fuit, cū altera *Lōgobard*
Gallia Transalpina & Brachata diceretur, nūc Lōgobardia dr, *dia,*
F 3 regio

regio fluminibus & lacubus innumeris exornata, huic attinet etiã
 re giuncula Venetia & Teruifa apud finum Hadriaticũ. Popu-
 li Taurini Cenomanni & Insubri secundũ Pto. Regiõis mediũ
 est sub gra. lon. 31. mi. 30. la. 44. & 30. minorum. Sequitur in
 Isthmo Italiae Flaminea regio quæ & Romandiola & Emilia &
 Liguria dicta fuit, alij partem Longobardiæ faciunt sub gra. lõ.
 32. & semis, la. 43. & semis. In medio vero Italiae Tuscia regio &
 Latium cuius est Roma, populi Aborigenes, Rutili, Volsci, Her-
 nici, Equi. Tuscia eadem & Hetruria dicta fuit, regio oim rerũ
 fertilis fere quæ ad vitam necessariæ sunt, habet gradus lon. 35. la.
 42. & semis. Item Umbria cuius gentes Umbri & Sabini pro-
 pius ad finum Hadriaticum vltra Apenninum montem sitæ sunt,
 vocatur nunc Ducatus Spoletanus sub gra. lon. 36. la. 43. Picenũ
 Marchia Firmiana nunc Anconitana sub gra. lon. 36. et semis, la.
 43. graduum. Campania Latium sequitur sub gradibus lon. 30.
 mi. 40. la. 41. dicitur nunc Terra laboris, regio vt ois Italia mule-
 tarũ rerũ fertilis. In extremo Italiae Apulia regio & Aprutium vbi
 Pto. Ætolos descripsit, regiones auri, argenti, frugum, vini, oleiq;
 ditissimæ, sub gra. lon. 41. & triente la. 40. Deinde Calabria Fa-
 uonios & Siciliam respiciens sub lon. 40. gra. & semis, la. 39. &
 semis. Demum vt semel finiam tota Italia adeo est vibibus con-
 sita, tam est cœli temperie prædita & frugifera, vt facile omnem
 Europæ prouinciam superet. Montes Italiae præcipui hij sunt:
 Primum Apenninus ab Alpibus exorsus totam Italiam dirimit
 perinde atq; spina tergum hominis, hinc oēs alij oriuntur quorũ
 est Garganus in Apulia diui Michaelis miraculo celebris. Vesu-
 uius mons igniuomus Campaniæ. Eiusdem est Phalernus mons
 vini fertilitate celebris. Fluuij & si multi sunt non tamen adeo
 celebres: Præcipui sunt Tyberis flu. ex Apennino per Romã in
 mare Thyrrenum decurrens. Padus siue Fridanus ex alpibus tri-
 bus hostijs in sinum Hadriaticum egreditur, Italiae etiam attinet
 Istria aut tantum vna pars, reliqua Sclauoniæ tribuitur: lingua
 vtuntur italica, Habet hæc ab occidente Gallia Cisalpinæ partẽ,
 a septentrione Rætiam, ab ortu Illyridem siue Dalmatiã, deinde
 mare Hadriaticum, sub gra. lon. 37. la. 45. & triente.

Tuscia

Umbria

Spoletani

*Anconita-
na.*

Campania

Apulia

Calabria

Montes

Garganus.

Phalernus.

Istria

Caput. IX. De Sicilia, Corsica, Sardinia &c.

Adia

A Diacet Italiae a sinistris si arctos aspicias insula Sicilia nobilis a fertilitate soli, & monte Aetna memorabilis qui perpetuis flagrat ignibus, Habet autem ab occasu Thyrrhenū mare & a septentrione, ab ortu Ionium & Italiam, deinde mare africanum. Dicta fuit Sicilia a Sicaniis Hispaniae populis quae fere primi eam incoluere, & adhuc partem, quae occidentem respicit incolunt, Habet autem tria promontoria auctoribus trita, & hinc Trinacria fuit dicta, appellantur hoc modo. Pelorus Italiam & septentrionem aspicit, Lilibæum occasum, Pachynus Graeciam, unde quidam naues ex Carthaginensium portu prodeuntes videre potuisse fertur. Hic regem egit Aëolus qui ventorum deus habitus fuit. Cyrenos a Graecis dicta Latinis Corsica, sub gra. lon. 31. la. 40. & 40. mi. insula vini fertilis, agrorumque fertilitate praedita. Sardinia sub Corsica versus Africam, agrorum fecunditate ipsa Corsica beator, habet gra. lon. 31. la. 38. Haec quia plantam humani pedis fere refert Ichnusa dicta fuit, ἰχνοσ enim vestigium significat, In stricto mari quod inter hanc & Corsicam interfuit insulae sunt paruae cuniculariae a Plinio dictae. Ab hac Sardinia profectum est adagium Sardonicus risus: Herbam enim quandam profert lapideae similem qua vescentes ridendo emoriuntur. Sunt etiam in sinu Hadriatico plures insulae quarum praecipuae sic dicuntur:

Tragurium, Arba, Pharus, vel Parus, aut Pharia Ptolemaeo circa gradus lon. 36. & min. 30. la. 44. & semis, Deinde Lissa usque ad nostra tempora sic dicta, Item Chiffa secundum alios Giffa, quae nunc putatur Pago dici sub lon. 38. la. 44. Meliten quae apud Pto. Meligina unde canes Melitei. sub lon. 40. grad. mi. 40. la. 43. & semis. Apfhorus quae nunc Querle videtur, sub lon. 42. & la. 42. Absyrtides insulae paruae sub lon. 43. la. 41. Portunaca quae et Vigilia sub lon. 44. la. 41. & 20. minorum.

Caput. X. De Dacia, Iazygibus, & Mysijs.

Iazyges metanastae quorum regio hodie Septem castra dicitur, inter Danubium occidentale & Tibiscum orientale & inter Sarmaticos montes continetur, Carpato monte australior, nunc Germaniae adijcitur, in gra. lon. 45. & 30. mi. la. 48. Dacia sequitur orientale latus Iazygium post Tibiscum flu. Regio ingens & vasta cuius gentes Pto. Bastarnas & Getas dicit, Pli. eas a Romanis Dacos, a Graecis Getas appellari auctor est: alij Dacos occidentales esse

Aetna

Nominis origo

Aëolus.

Corsica.

Sardinia

Ichnusa.

Pharus.

Lissa.

Meliten

Absyrtides

Septem

castra.

Tibiscus.

os esse Getas orientalem plagam incolere contendūt, dicitur nūc
Vvalachia VValachia, sub lon. 51. la. 48. & Transyluania, sub lon. 50. grad.
Transyluania la. 49. fere. Cingitur autem Dacia ab occasu Iazygibus & Tibi-
 sco flu. A septentrione Sarmatia Europæ, Ab ortu Danubio, qui
 hinc Ister dicitur & sex hostijs in pontum Euxinum exit. A me-
 ridie rursus Danubio. Mysia duplex est, Inferior quæ nunc Bul-
Bulgaria gariam, Boffinam, & Rasciam regiunculas complectitur, septen-
Boffina trionalior est superiori. Ab occidēte habet VValachiã, Ab ortu
 pontum Euxinum, A septentrione Sarmatiam, deinde Thraciã.
 Moesiam dici contendit Volaterranus, eam vero quæ est in Asia
 Mysiam, medium huius regionis habet gra. lon. 55. la. 47. Ptole-
 has assignat nationes Bulensios, Epiarensios, Triballos, Troglo-
 dytas, Peucinos inter hostia Danubij, q̄ hic Ister (vt diximus) vo-
 catur, hijs autē hostijs obiecta est Peucen insula. Mysia superior
 a septentrione Danubio & Dacia, ab occasu Dalmatia, ab aduer-
 sa parte Thracia, deinde Macedonia clauditur. Eius gentes Pto-
 lib. 3. enumerat, qui sunt Tryconesij, Pycensij, & Darsani, nūc par-
 tim Boffina dicitur, & Z cruia: partemq; Rasciæ complectitur. Si-
Zerua ta est sub lon. 47. graduum & semissis, la. 44. fere.
Boffina

Ca. XI. De Thracia & reliquis Græciæ partibus.

Thracia nunc Græciæ portio, quæ & Sython dicta fertur, cir-
 cūscribitur hoc modo. Ab arctis Istro fluuio & Mysia infe-
 riori, ab occasu Mysia superiori, ab ortu solis ponto & Propontide,
 a meridie mari Ægeo. Eius gentes sunt pugnaces & feritate
 prædita, dictæ Bessi, Odone, Odrysi, & Bryges, qui deinde tran-
 seuntes in Asiam Phryges dicti sunt. Montes habet insigniores,
Cathena Ænum & Rhodopen, hij nostris dicuntur Cathena mundi. Flu-
mūdi mons. mina sunt Nesus & Hebrus in mare Ægæum: Bythinus & Athy-
Fluuit. ra in propontidem sese exonerantes. Mediū regionis habet gra-
Cherso- dus lon. 54. la. 42. & semis. Adhæret Thraciæ pars quæ proprie
nesus. Chersonesus dicitur, in qua est vrbs Sestus & Calipolis. Mace-
 donia in medio duorum marium, Ionij ab occasu, et Ægæi ab or-
 tu continetur. Latus autem septentrionale, partes Dalmatiæ, My-
 sia superioris, & Thraciæ terminant: Reliquū Epirus & Achaia
Albania Pars eius quæ inter montes Camelæos & mare Ionium clauditur
Dirrachiū. Albania dicitur, cuius est Dirrachium emporium nobile. Sequū-
 tur hinc versus ortum Orestæ populi. Annumerant alij plures ha-
 rum

rum regionum prouincias, vt Pelasgiam, Amathiam siue Pharsaliam, quarum Lucanus saepe mentionem facit, nam hic fere cōseruere manus Pompeius & C. Cæsar. Item Calcidicam, Pieriam Stimpthalmiam Pto. & alias incerta fere designatione. Volaterranus Edones pop. adsignat ad partem orientalem statim a Thracia, vnde sinus Edonicus nomē habet. Idē Peones adsignat mediterraneos. Omnia autē hæc sub Græcia continentur nūc Thracia: Regiones sane non infœlices, auri enim argenticq; venas habent. Suntq; multum autoribus decantata. Medium earū est sub gra. lon. 47. 30. la. 40. Thessalia apud Pto. sub Macedonia continetur, ab alijs tamen sigillatim describitur. Est igitur pars Macedoniae vel Græciae, proxima Epiro et Achaia, vndiq; fere mōtibus theatri (vt ait Pli.) modo inflexis cincta. Ab oriente Pelio & Ossam Poetis celebratos habet montes. Ab aegleone Olympū, ab occidente Pindum: ex quo Peneus amnis mediam secans regionem, præter Ossam in Aegæum mare prolabitur. Deucalion Pyrrheam appellauit, vt ait Strabo: Hemon vero Hemoniā, Eius filius Thessalus Thessaliam. Huius est Emonia regio & ciuitas: Item Æthices gens, Demetrias regio ab euictore dicta, Dolopes a Mercurij filio, Lapithæ populi, Myniæ, Malienses, Pelasgi, Æstioti &c. Montes Macedoniae præclariores, quibus fere tota cingitur, atq; ob id crebris laborat terramotibus, sunt Candauia vel Camelæi ab occasu: Bertiscus Prolemæo, a parte Thracia. Citari qui a montibus Achaia in septentrionē assurgit. Athos mōs in promontorio maris Aegæi. Mediterranei vero, Olympus mōs altissimus, & Pelion. Item Pindus, iuxta Epyrum cum Othry: q; Lapitharum sedes fuere vt ait Pli. li. 4. Sunt item Ossa, & Pieris & Oeta, vnde Sperchius fluuius inter Macedoniae & Achaiae transiens, in mare Aegæum exit. Sunt præterea fluuij Strimon, Axius Erigonō, Demum Peneus amnis, hic (vt ait Pli.) ortus iuxta Gomphos, interq; Ossam & Olympum nemorosa conualle defluens, 50. stadijs dimidio eius spatio nauigabilis, deinde in sinum Thermaicum egreditur. Hæc est illa Macedonia (vt idem Pli.) terrarum imperio potita quondam: hæc Asiam, Armeniam, Iberiam, Albaniam, Cappadociam, Syriam, Aegyptum, Taurum, Caucasum transgressa: hæc in Baetris, Medis, Persis dominata, toto oriente possessa: hæc etiā Indiae victrix, p vestigia Liberi pa-

Amathia

Thessalia

Montes.

Pieris

Fluuii

G tris

tris, atq; Herculis vagata: hæc eadē est Macedonia, cuius vno die Paulus Æmilius impator noster. 72. vrbes direptas vendidit.

Ca. XII. De Epiro, Achaia, & Peloponneso.

E Piri termini sunt, Albania & Thessalia descriptæ ab aquilone, mare Ionicum ab occasu, linea vero a monte Oetha ascendens ad hostium Acheloi fluuij ab ortu, reliquum latus mari circumscribitur Ionio. Regiones eius particulares sunt Chaonia montana apud Ioniu pelagus: Thesprotia mediterranea: deinde Cassiopeia & Acarnania versus Achaia, Gætes sunt Dolopes, Tymphæi, Arynæi, Amphilochoi, Cassiopi, Molossi, vnde tota Epirotarū regio Molossa: Itē Amytæ, Argiriui, & Chauni apud montē Oetham: vnde Achelous fluuius originē sumit. Montes Epiri, Acroceraunia ab Ionio pelago imminētia: Pindus a parte Thessaliæ: Leucathes vel Aetium promontorium versus peninsulam. Fluuij, Achelous qui ex monte Pindo in mare Hadriaticū descendit: Acheron versus Corcyram insulam incedit: Aractus inter duos transit. Achaia describit Pto. lib. 3. cap. 15. habere ab occasu Epirum, ab aquilone Macedonia secundū limites præsc. ab ortu autē partē Ægæi maris, a meridie mare Hadriaticum, deinde Hæstium & mare creticum, Pars Græciæ est, nunc Turciæ attinet: Regiones eius particulares sunt. Ætoliæ ab Ætolo Endymionis filio, hæc sita est apud Acarnaniam intercedēte Acheloo fluuio, huius Ætoliæ gentes Ephyri, Aenienses, Dolopes, Atraces. A quibus Atrax amnis Ionio mari infunditur. Sub Achaia etiā Pto. comprehendit Locros vel Locrenses, quorū regio Locris: idem Ozolæ vel Epicnemidij cognominati sunt: siti apud finem Corinthiacū, cuius est Castalius fons, amnis Cephifus, oppidum liberū Delphi. Post Locrenses ad ortū adiacent Phocenses & Phocis regio: & Dryopes iuxta Parnassum mōrē. Bœotia in medio Achaia, Doris. Postea Megaris & Megarenses in pro- uerbij triti: huius situs est ab Istmo ad ortum. Extremum autem Achaia versus ortum occupat Attica, in qua Athenæ vrbs præclara. Montes Achaia Callidromus, qui deinde Corax. Parnasus mōs biceps vt testatur Persius. Citheron musarum habitatio, vbi Orpheus cātare solebat. Fluuij, Euenus flu. ex Callidromo ortus versus ortum Cephissi nomen accipit: Hic idem ab iisdem montibus ortus, cū Asopo & Ilmeno flu. in mare ægæum delabitur.

Pelo

Montes

Fluuij.

Achaia

Ætoliæ.

Locris

Phocis

Megaris

Attica.

Montes.

Fluuij.

Peloponnesus, Apia, Pelasgia, Danaa, & peninsula appellata nūc
 Morea dicitur: haud vlli terrae nobilitate postferenda, inter duo maria
 Ionium & aegaeum cōtenta, angusta ceruice Achaiae cōnexa, duobus
 vtrinque sinibus, quorum occiduus Corinthiacus, oppositus Saroni-
 cus. Regiōes cōtinet multas quae sunt. Corinthia statim ab Istmo, in
 qua Corinthus, Ephyra siue Heliopolis ciuitas nobilis, vñ puer-
 biū: Nō cuius hōi cōtingit adire Corinthū: et κορινθιάζειν, lasciui-
 re. Deinde Sicyonia regio inter Corinthū et Achaiaē pprie, pxime
 sequentē in eadē peninsula: in hac multae oleg. Mesenia vero ad oc-
 casum solis et meridiē peninsulae vergit: Supra quā Helida, Helis
 vel Hellas regio. In medio vero peninsulae Arcadia, ab Arcade
 Louis filio dicta: eadem & Parrhasia, Lycaonia, Azania, Pania, et
 Pelasgia appellata fuit: Regio montuosa, & quae asinos praestan-
 tes mittit. Post hanc versus ortū solis & meridiem Laconica vel
 Lacedaemonia. In ipso autem Istmo Argia, vnde Argiui & Ar-
 gi: haec etiam Doricū Hippium & Dixium appellata fuit. Mon-
 tes Peloponnesi Phloe, Stymphalus, Minoe, Taygeta: qui ab Ae-
 quilone per occasum in austrum tendunt, imitando literam C. ab
 altera parte scilicet orientis Cronicus mons, & Zarex. Fluuij,
 Asopus, in sinum Corinthiacū ex Cronio profluens. Syos, ex pho-
 le in eundem sinum. Aphæus amnis per mediam peninsula in
 mare Ionium, interim congressus cum Paniso flu. qui idem in au-
 strum digreditur. Postremo Inachus flu. cuius fons in Stymphalo
 monte, hostium ad mare Creticum.

Corinthia.

Sicyonia

Mesenia

Hellas.

Arcadia

Lacedaemonia

Argia

Montes.

Fluuij.

Ca. XIII. De Insulis maris Ionij, & Aegæi.

P Rimum ab Ionio pelago incipiemus, in quo apud Epyrum
 Corcyra insula, nunc Corfunium: sedes Pheacium ad quos
 Vlysses naufragiū passus, appulit. habet gra. lon. 45. 36. la. 37. 45.
 Cephalenia, quondā Melena, apud sinū Ambratiū, lon. 47. 40.
 la. 37. Ericusa, sub gra. lon. 46. 40. la. 38. Echinades, ab Echino-
 rum copia, apud sinum Ambratium, lon. 48. 10. la. 37. 15. Ab hac
 versus Austrum parua insula Ithaca, in qua mons Nerithus.
 Zazynthus, a Dardani filio Zazyntho, haec etiam Hyria, sub gra.
 long. 47. minut. 30. latitud. 36. 30. Apud hanc parua insula Le-
 toia versus occasum. Apud Peloponnesum Strophades duae
 ab alijs Plotæ dictæ, sub longitud. 47. 30. latitudin. 36.
 Spasia vel Spagia (vt habet Plinius) sub longitud. 48. laitt. 35.

Corfuniū.

G 2 Cythes

Cythera antea Porphyris, sub longitud. 50. latitudin. 34. 40.
 Aegina antea Oenone sedes Myrmidonū in sinu Megarico, sub
 gra. longitu. 2. minut. 20. latitu. 36. mi. 45. Ab hac versus austrū
 parua insula Salacis. Hic obiter notandum volo, quod in adsi-
 gnatione longitudinis & latitudinis regionum, primus numerus
 significat lōgitudinem, alter latitudinem: Si vero prior duplex re-
 periatur, prior pars gradus, altera minuta valebit, si vero vnicus in
 priori ordine sit numerus, gradus significare certum est. Similis
 est ratio de posteriori ordine siue latitudine. Sequuntur nunc insu-
 lā maris Ægæi, quarum maxima Creta quæ nūc Candia dicitur
 terminatur a septentrione Cretico mari, a meridie Punico, ab ortu
 Carpathico, Extensa in longum. 270000. pass. Habet multas præ-
 clarasq; ciuitates. 100. enim vrbiū clara fertur, hinc *ἑκατόμπολις*
 dicta fuit ab Homero, Mittit vinum optimum: Habet montes in
 signiores Idæum vel Idam, Leucos, Cadiscum, Dictam vel Dia-
 ctæum. Fluiuos Masaliā, Helestram, Lithæum, & Pycnū. Me-
 dium insulæ est sub longitu. 54. latitu. 34. 45. Cretæ adiacent insu-
 læ plures: Claudos ab occasu, longitu. 52. 30. la. 34. Latoa versus
 austrum, longitudi. 54. 30. latitudinis. 34. 30. Dia insula ad Arctos
 Plinius Driam vocat, longitu. 54. 30. latitu. 35. 40. Cimolis insula
 ad orientem solem. longitu. 55. 30. latitu. 34. 30. Melos non longe
 a Dia sub lō. 54. la. 35. 30. Quæ apud Achaiam describuntur.
 Eubœa insula satis magna, plus tamen in longum q̄ in latū pro-
 tensa: Hodie Negropontus dicitur, Turcorumq; imperio subest.
 Habet autem gra. longitu. 53. 40. la. 38. 15. In ea aquæ calidæ repe-
 riuntur Hellopix dictæ. Ab hac versus Cretā & Achaiam, The-
 ra sub lon. 54. latitu. 36, 25. Plus ad Arctos Cia & Chy insulæ nō
 longo dissidentes interstitio sub gra. lō. 54, 25. la. 37. Therasia sub
 lon. 54. 45. la. 36. 18. Sequuntur dehinc plures insulæ in orbem col-
 latæ, vnde nomen traxere Cyclades, quarū præcipuæ hæ sunt. De-
 los a mercatu & templo Apollinis celebrata, omniumq; Cycladū
 longe nobilissima, vbi primum ignem repertum esse autor est Pli.
 Clearos, quæ primo Pactia, postea Minoïda appellata, marmore
 clara. Cythnos, Rhena, Myconos cum monte Dimasto: Item An-
 dros, Tenos, quæ propter aquæ copiam Hydrusa dicta fuit, Scyros
 Paros, Subium, Syphnus ante Meropia, Naxos. harum omnium me-
 dium est sub gra. lon. 55 latitu. 36. 8: Sequuntur hinc versus Thra-
 ciam

Candia

Montes

Negropontus.

Cyclades

ciam Sporades sic dicta, quod in mari sint sparsa. Sunt autem Hele- Sporades
na, Phocusa, Hecaria, Schinusa, Pholegādro & Naxo, circa gra-
dus longitu. 56. la. 37. & semissis. Adiacet Thraciæ Lemnos insu-
la Vulcani fabulis clara, & cuius fœminæ vna nocte facta cōspi-
ratione omnes maritos a bello reuersos occiderunt, habet gra. 16. Lemnos
52. 30. la. 41. Ab hac versus Achaiam Sciathos sub lōgitudine. 52.
10. la. 39. 15. Peparuetos insula & ciuitas, lon. 52. 30. latitudi. 39. 30.
Scopelos habet longitu. 52. 30. latitu. 39. 20. Demum Scyros insula
sub longitu. 54. la. 39. Plures sunt in hoc mari parua insula, quas
tum ob multitudinem omisimus, tum etiam quia non multis auto-
ribus decantatae sint. Partem tamen in Asia descriptione enume-
rabimus. Huc vsq; de Europæ descriptione, nunc de Aphrica.

Caput. XIII. De Aphrica.

Aphrica quasi sine frigore (φρίκη enim frigus significat) di-
cta putatur: apud alios Africa scribitur, a Græcis Lybia et
Hesperia appellata fuit: Ea freto Herculeo, & linea a mari rubro
in mare mediterraneum extensa, ab Europa et Asia diducitur. Re-
liqua pars omni's oceano alluitur. Diuiditur primum in Maurita-
niam, quæ ab occiduo mari, & mediterraneo incipiens, in duplici
diuiditur Mauritaniã, Tingitanam scilicet, & Cæsariensem. Mau-
ritania Tingitana ab occasu oceano clauditur, a septentrione me-
diterraneo mari, ab oriente Malua flu. a meridie Atlante maiori
monte: huius populi quondam fuere Masices iuxta colūnas Her-
culis, deinde Cauni, Marensij, & Herpeligani. Nunc regnum Fes-
sæ continet, & Fessam urbem, iuxta gradus longitudi. 7. gra. lati. Fessa
34. & semissis: in hac est Abyla mons, vna de columnis Herculis
quam Hispani Simicam appellauerunt, eo quod simiarum copia
circa hunc locum reperiatur. Altera est Mauritania Cæsariensis, Simica
quæ ab ortu Amplaga flu. terminatur, a meridie Atlante mōte. Sū-
psit nomen a Cæsarea ciuitate, sicut & illa a Tingi dicta fuit. Eius
gentes sunt Taladulij, Nachusij, Aquensij, Myceni, Metagonita,
Socossij, Volibiliani, Durdi. Omnes autem harum regionum in-
cola, Barbari, & ipsa regiones Barbaria dicuntur. Barbaria
Aphrica
deinde sequitur post Amplagam fluuium, vsque ad Cyrenes exte-
sa. Huius ea pars quæ proxima Mauritaniam est Numidia dicitur, Numidia
Massimiffa clara nomine. Numidarum autem ortum scribit Salu-
stius ex Persis esse & Medis, de quibus postea sermo erit.

Massylia

vero Nomades appellati fuerunt, eo quod huc illucque mapalia sua plaustris circumuehentes oberrarent. Reliquae Africæ gentes sunt Massyli & regio Massylia, quæ equos præstantes mittit: deinde Lotothagi, quod Loto genere arboris uictitatur quod fructus fert fabæ magnitudine, crocei coloris, soporificus tam delectabilis, ut aduenis obliuionem patriæ inducere, fama sit: horum situs est apud Syrtim minorē. Sunt præterea Syrtisij, Iontij, Medemi, Niētij, Eleones, Misulani, Nattabutæ: Versus interiora Saburbures, Bazacites, Zetæ, Mimaces, Astacures, Eropæi, Dolopes, Nycpij, Macæ, Sigiplosi. Nihil harum regionum insigne, præter marmoris Numidici ferarumque prouentum, præterea circa Bizantiū terra tantæ est fertilitatis, ut agricolis cum centesima fruge scenus reddat: Libyphœnices uocantur qui hanc partem incolunt. Sequitur ad orientem post Syrtim maiorē Cyrenaica uel Cyrene versus Marmaricam & Ægyptum, dicta etiā Pentapolitana a numero ciuitatum. In hac sunt horti Hesperidum, aurea poma ferentes: Fons solis versus Marmarides, quæ noctu calidum, interdiu frigidum ferunt. Populi eius Barcitzæ, Ararauces, Asbytzæ, Macautæ: deinde versus austrum inter montana Silphiophora regio, hoc est, Balsamum ferens. Pshylli, quibus naturale robur aduersus serpentes inditum est.

Cyrene

Fons solis

Caput. XV. De Marmarica & Ægypto.

Marmaricam Libyæ cum Ægypto Pto. simul indistincteque describit: Illa tamē occidentalis est magisque ad Cyrenen & mare Punicum attinet, diciturque a Pli. Libya Mareotis: Ægyptus uero ad sinum usque Arabicum & montana Æthiopiæ. Marmaricæ autem populi apud Pto. quos nomos, hoc est, præturas appellat, hi sunt: Libyarchæ, Aniritæ, Bassacithæ, Apotamitæ. i. penuria aquarum laborantes, Augilæ versus Libyam interiorē, Ammoniacæ regio circa gra. lon. 55. minutis. 20. la. 28. Nasamones quos Pli. prius Mesamones, hoc est, inter harenas medios dictos ait: Anachisæ, Tapanitæ, Aezari, Zigrithæ, Chatani, Ogdani. Sequuntur Adimashidua, Iobachi, Rudithæ, Profodithæ: demum Sciatica regio proxima Ægypto. Deinde sequitur Ægyptus regio diuisa in duas præcipuas partes Inferiorē & Superiorē. Inferior proxima oceano inter Nili brachia findente se Nilo ita ut triquetram terram figuram efficiat Delta dicitur, ob similitudinem literæ græcæ Δ, atque hæc a nonnullis inter insulas reputatur: Superior Ægyptus cui a meridie Æthios

Ægyptus.

Aethiopiū regio præteditur Thebais dicitur, in qua Thebæ cen-
tum portis nobilitata vrbs. Mediā vero Ægyptū Nilus flu. pcur- *Nilus.*
rit, q̄ ex montibus Lunę (vt putatur) ortus p̄ Aethiopiū regionē
interim sese ad spatiū aliquod condens, dedignatus scilicet fluere
p̄ harenosa & squalentia, aliquādo etiā in duas sese diffindēs par-
tes, insulas vastas efficit: & tandem cōpositis fluctibus placidoq̄
curfu p̄ mediam Ægyptū in mare mediterraneū. 7. hostijs egre-
ditur. Hic singulis annis stato tēpore p̄ totā spaciatur Ægyptum,
& sua inundatione terrā fœcundam reddīt, & interdū ad .18. cu-
bitus sese extollit. Sunt q̄ ortū in Mauritania putēt, eo q̄ decidē-
te pluuiæ copia apud Mauros, tū Nilus plurimū augeatur. Popu-
li autē Ægypti sunt Goniata, Profodita, Scythiaca regio Masti-
ta, Nitrigte, Oasita. Itē Libyæ Ægyptij. Extremū vero eius &
Marmaricæ est Diammos & Abrochos regiones, q̄bus fere Tro-
picus Cancri p̄ verticis punctum transit. Oram deniq̄ sinus Ara-
bici incolunt Arabes Ægyptij: Australiores hijs Ichthiophagi.
Montes Mauritaniæ sunt iā a nobis enarrati, quos diximus esse
Atlantē maiorē, qui eā a Getulia distinguit: hunc noctibus mica- *Atlas*
re crebris ignibus ferunt, & fistularū tibiærumq̄ cantu impleri,
& tympanorū sonitu resonare, adeoq̄ in altum erigi vt orbem Lu- *Montes.*
næ contingere videatur. Est itē Atlas minor in Mauritania Tin-
gitana, & mare quod hos mōtes alluit Atlanticū vocatur. Dur-
dus mons mediā fere Mauritaniam Tingitanā diuidit. Byrinus
mons Cæsariensi Mauritaniam adiace: ex Atlante ortus. Sequun-
tur deinde Libyci montes qui Ægyptum a Marmarica distermi-
nant. Item Climax mons & Anagombra. Fluuij harū regionū *Fluuij.*
multi sunt Sala flu. ex Durdo monte ortus p̄ Mauritaniam in Hera-
culeum fretū exit. Malua flu. in eodem monte ortus in idē mare
se exonerat, Mauritaniam Tingitanā a Cæsariensi diuidens. Sanus
flu. ex Atlante ortus versus Iuliam Cæsaream insulam defluit.
Mulus ex Atlante, vbi Cinnaba dicitur, versus sinum Numi-
dicum. Sequitur versus ortum Ampfaga flu. cuius fons in Bu-
sara monte, qui ex Atlante oritur, hostium in situ Numidico. Po-
stea est Rubricatus flu. In Cyrenaica regione Laccnus flu. q̄ Pa-
liurū lacū efficit ingentē, in quo pisciū magna copia: In Marma-
rica deinde ingētes reperiūtur paludes, Lycomedis palus, Moeri-
dis lacus, fons solis de quo diximus, Laci palus iuxta Anagoma-
brum montem. *Caput*

Caput. XVI. De Lybia interiori & Æthiopū regionibus.

Getulia

Nigritæ

Senega

Garamætēs

Nubia regnum
Orguene
Cambre.

Æthiopia

Papa Ioan.

SUPER has quas diximus regiones, Lybia interior describitur
Singens & vasta, in qua solitudines montesque plures occurrunt,
vario genere animantium impleta. In primis a Mauritania versus
meridiem adest Getulia, cuius incolæ feri sunt & vagi, regioque as-
pera: Sequuntur qui Melanogetuli appellantur & Pharusij, qui per
deserta vagantes utres cum aquis secum deferunt. Nigritæ Æthio-
pes qui magnam partem Africæ occupant, atque ad littora oce-
ani occidentalis extenduntur, versus austrum vero ad Nigritim
usque fluuium, cuius ea natura est quæ Nili, nam & eodē tempore
augetur minuiturque, eadēque animalia gignit, ut crocodilos. Hūc
puto eundem fluuium esse quem Lusitani Senegam vocant, nam
& huiusmodi naturæ est hic fluuius: Præterea mirum circa hūc
fluuium referunt, ab vna parte accolæ prolixæ esse staturæ nigros
que, ab altera fuscos & breues. Sūt præterea Libyæ populi Gara-
mantes, quorum fœminæ (ut fertur) cuius communes sunt: nulla e-
nim inter eos matrimonia contrahuntur, nullaque fides thori ser-
uatur. Sequuntur Pyrei, Sathiodaphniti, Odrægi, Mimaces, Lyn-
xamatæ, Dolopes, Agâginæ, Leucæ Æthiopes, Xilicci Æthiopes
Calcæi Æthiopes, Nubi. Hi eum situm habent apud Ptolomeum
quem nunc tribuunt regno Nubiæ. Hic Christianos nonnullos a-
gere fama est sub ditione Presbyteri Ioannis. Ab his versus occi-
dum Africæ sunt magna gens: quorum regio (quantum cō-
iectura assequi datur) Regnum Orguene dicitur. Hinc ad occidu-
am plagam pauloque ad Aquilonem Regnum Cambre, Itē Bu-
domel regnum, non longe a Senega fluuiio. Versus interiora regi-
onum Ginoia, vel Guinea. Hic promontorium est quod caput
viride dicunt, ad quod primum iter dirigunt Portugaleses, vbi
in Americam contendunt: deinde hoc relicto, iter ad dextram ver-
sus Garbinum, hoc est inter occidentem & meridiem conuertunt,
Harum regionum littora iam satis lustrata sunt a Lusitanis: Inco-
læ vero penitus nudī incedunt, neque contractus exercēt. Restat
Æthiopia describenda, quamuis & multi regionum dictarum po-
puli Æthiopum nomine appellandi veniant. Est autem duplex:
Vna sub Ægypto regio ingens & diues: huius est Meroe insula in
ter Nili amplexus contenta: ei fœminas præfuisse ferunt. Ab hac
versus ortum Papa Ioannes suum obtinet imperium, quod etiam
lōge VI

longe vltra Nilum, & vsq; ad littora maris Indici, & Erithræi extenditur. medium regionis fere est in gra. lon. 66. la. 12. Circa hanc regionem habitant Clodij, Rizophagi, Babylonij, Axiunitæ, & Mosyli, Molybe. Post hos sequitur Troglodytica regio, cuius incolæ specus excavant: hæc illis domus: victus serpētium carnes, vt inquit Plinius, stridorq; non vox, adeo sermonis commercio carent. Blemines capite carentes oculos & os in pectore habere creduntur. Strucophagi, Gamphalantes nudi. Satyri, quibus præter formam nihil moris humani. Oripæi venatores, Mennones. Smyrnophora regio quæ myrrham profert. Deinde est Azania regio in qua plurimi sunt elephantes. Pars magna regno Melinde nūc tribuitur quod citra Æquatorem situm est. Incolæ contrahunt cum Arabia nationibus, regiꝝ huius magna intercessit cum rege Lusitanæ amicitia: redditque tributa præbytero Ioanni. Altera Æthiopia quæ interior dicitur, nondum ob sui magnitudinem nisi secundum littora in cognitionem venit. Describitur tamen hoc modo. In primis ab æquinoctiali versus austrum ingēs regio Æthiopia, in qua elephantes albi & rhinocerōtes, & tygrides gignūt. Cinanomifera regio inter Nili complexus. Habesch regnum siue Habaschia christicolarum regio, vltra citraque Nilum locata. Ichthyophagi Æthiopes, quondam Alexandri magni armis deuicti. Antropophagi, Rhapsij Æthiopes iuxta montes lunæ. Gazatia sub tropico Capricorni. Deinde est frons Aphricæ, caput bonæ spei, quod transcendunt qui ab Hispania Callicutium nauigant. Qualiter vero nomina promonteriorum & sinuum appellentur, cum id satis lucide ex nostro globo haberi possit, superfluum esse putamus hic recensere.

Melinde

Habaschia

Gazat

Caput. XVII. De insularum nomenclatura quæ circa Aphricam sunt.

Quæ in mari mediterraneo sunt: Iulia Cæsarea supra Mauros ad gradus lon. 17. mi. 30. lati. 33. mi. 40. Supra Numidas, Hydras insu. habet gra. 28. latitudi. 33. Plus in ortum duæ, Calatha, Ægimius in gra. 31. 15. 33. 20. Contra Aphricam minorē Dracontius. 33. 15. 33. 15. Supra Siciliam, Glauconis. 37. 20. 34. 40. Melita. 38. 45. 34. 40. Cosyra. 37. 20. 34. 18. Herculis templum. 38. 45. 34. 5. Larunelæ duæ. 37/33. 30. Lopadula. 39/33. 20. Æthusa. 39. 30. 33. 15. Cercinna deinde. 39/32. 15. In Syrti minori, Lotophagitis. 39.

H 20/31

20/31.18. In Syrti maiori, Misynus, Pontia, Gea. mediū habet. 45.
 20/30.15. In mari Punico: Myrmex. 48. 40/31.50. Læa Veneris
 insu. in gra. 50. 12/31.55. In mari Lybic. Ædonis insu. 52. 40/31.50
 Tyndarij scopuli treis. 55. 0/31.30. Ænecippa. 56. 30/31.30. Phocu
 fa duæ. 56. 50/31.15. Pedonia. 58. 30/31.30. Dydimæ duæ. 60/31.30.
 Pharos habet longitudo. 60. minuto. 20/latitudo. 32. graduū. Quæ
 adjacent ad orientem solem, in sinu Arabico. Prima est Saspire
 na: deinde Aphroditæ siue Veneris insula. Agathonis insula. 65.
 15/23:40. Astarta. deinde Ara Palladis. Gypsites, Gomadeorum
 duæ in longitu. gra. 67. 30. latitu. 19. Myronis insula: deinde Catha
 træ duæ. Magorū insu. 68. latitu. 16. Acanthina, Daphnina. Maca
 ria. 68. 30. latitu. 14. Orneon australior. Bachi & Antibachi, Panis
 insula. Ifidis orientalis. Diodori in gradi. 71. latitu. 12. 30. Mōdi
 in sinu Analitico sub lon. 75: la. 8. 30. Quæ vero restant in sinu A
 rabico, in Arabia descriptione dicentur. Sequuntur insulæ quæ in
 mari Atlantico & occidentali oceano sunt. E regione Durdi mō
 tis qui in Mauritania est. Madera insula sic incolarum lingua di
 cta, quæ lignis abundet: insula que nullo quo vita sustentatur huma
 na indiget. sub longitu. 359. fere graduum. latitudi. 20. Ab hac nō
 longa distat intercapedine, insula quæ Portus sanctus dicitur,
 sub longitudine. 30. quasi minorum, lati. 20. & 40. mi. Sequuntur
 decem insulæ fortunatæ Atlantem aspicientes montem: etiam Ca
 nariæ dictæ, ob ingentes canes, quorum ibi copia est. Pto. sex tan
 tum assignat & plus in austrum extendit. Quæ autem incoluntur
 sunt: Fracta lancea, Magna fors, Grancanaria, Teneriffa, Ciene
 ra, Palma & Ferrum, Tanta est in his cœli temperies, ut bis in an
 no fruges maturescant, deinde habitationem amœnissimā prestāt
 Ex aduerso fere capitibus viridis sub la. 18. gra. magnus est nūerus
 insularum, quibus non propria sunt nomina, sed ab euentu indita.
 S. Anthonij, S. Vincentij, S. Lucie, S. Iacobi et aliæ que cum nihil
 preciosi adferant, multum curande non sunt. Preterea in sinu ma
 gno Aphricæ, tres sunt nuper inuentæ insulæ primum incultæ: For
 mosa, Principis, & S. Thomæ quæ sub Æquatore sita est: Iam ab
 aduenis Portugalesibus occupantur. Referunt in ea que S. Tho
 mæ dicitur, eos qui nondum adoleuerint, & pueros natos nihil fe
 re crescere. Quæ vero versus ortum Aphricæ adiacēt insulæ igno
 tæ fere sunt, quales sunt Sancti Laurentij, que etiam Madagascar
 vocata

Madera.

Portus
sanctus.
Canaria

S. Thomæ

vocata putatur, Sancti spiritus, Monfra, Myrsiaca, Mene, Amici,
& reliquæ, quarum situs ex globo facillime haberi possunt.

Caput. XVIII. De Asia eiusq; partibus

ASia tertia mundi pars & maxima nunc restat describenda,
nudis tantum nominibus regionum & montium adsigna-
tis. Est autē ab Europa Tanai fluuio, palude Mœotidis, Ponto,
marisq; Ægæo: Ab Africa vero sinu Arabico, deinde linea quæ
hinc in mare mediterraneum ducitur, discreta. Nonnullis ab occa-
ni filia Asia dici videtur: alijs a Promethei matre. Eius multæ
sunt partes. Prima, post Europæ terminos occurrit Sarmatia Asi-
atica, que nunc sub Tartaria continetur, ab occasu Tanai fluuio,
Mœotidis palude vsque ad Cimmerium Bosphorum terminatur
A meridie montibus inde ad mare Hircanum: Ab ortu linea ex
Rha fluuio ad arctos extensa: Reliquū latus terra incognita. Eius
gentes in septentrionali plaga sunt Hyperborei Sarmatæ, quorum
regio nunc partim Russia alba dicitur, regio ingens, syluis confita
in qua argenti pelliumq; preciosarum copia: Partim Moscouia, &
gens magna sed inculta Moscouitarum, qui cum Christianæ fidei
sint professores, Pontificem tamen Romanum, Ecclesiamque no-
stram aspernantur. Proximi sunt Hippophagi, Perierbidi magnū
genus, Iaxamata, Chenides, Nefiotis regio ad ortum, Siraceni et
Plessij apud paludem Mœotidis, Apud montes Hippicos Ama-
zonum regio, cui olim mulieres presuere, bellumq; in vicinas nati-
ones intenderunt, Tyrambe, Arichi, versus Albaniam Zigi,
Gerri, Conapseni, Mithrydatis regio. Postquam Melanchleni, Sa-
pothremi, Scymnitæ, Suarni, Serij, Thusci, vbi Thurci legendum
Erasmus censet: hincque originem Thurcos sumplisse contendit.
Sequuntur Olonde, Vdæ, Bosphorani, iuxta pontum Achei,
& Heniochi, Postremo Sanarei. Adnumerant alij Hunnos, &
Rhombitanos. Montes harum regionum precipui sunt Hippici
& Cerauni in medio fere: Corax contra Bosphorum situs, Cau-
casus sub Iberia & Albania ad mare Hircanum vsq;. Fluuij, Ta-
nais ex Ripheis montibus ortus in paludem Mœotidis decurrit:
Rha maximus fluuius ex Hyperboreis montibus duobus in locis
ortus in mare Hircanum. Rhombites ex Hippicis montibus in
paludem Mœotidis.

Tartaria

Russia alba

Moscouia

Amasones.

Thurci

Montes

Fluuij.

Caput. XIX. De Ponto, Bithinia, Asia minori, Lycia
Pamphylia, & Cilicia.

PONTUS regio Ouidij exilium, cum Bithynia ex aduerso Thracia sita sunt, intercedete propontide ab occasu vsq; ad Olimpū montē qui est in gra. lō. 57. la. 43. 30. Deinde ab aquilone Pōto Euxino terminatur, ab ortu Galacia: deinde Asia proprie dicta. Eius regiones particulares sunt Chalcedonia, Timonitis, Bogdannis, apud propontidem. Populi qui multi & diuites sunt apud Galatiam & pontum Euxinum dicuntur, Mariandini, deinde Zigiana. Montes Olympus sub Mysia: Horminius mons in gra. 59. 30. 42. 40. Fluuij. Sangarius mediam Bethyniam percurrens ex Dydimō monte in pontū Euxinū. Ascanius fluuius, qui Ascaniū lacum efficit, Pnyllis flu. Parthenius flu. cuius hostiū prope limites Bithyniæ & Galatiæ. Asia minor vel Asia pprie dicta, nūc Thracia appellatur. Limites eius occidentales, Hellepōtus, deinde Ægæum, Icarium, & Myrtoum maria. Reliqua latera Galatiæ, Lyciæ, & Pamphylæ cōfinia, in globo nostro suis lineis discernuntur. Multæ sunt huius & copiosæ regiones. Initio post Bithyniæ limites apud Hellepōtum duæ Mysiæ: minor quæ occidentalior est & maior quæ orientior. Intercedit autem Rhindacus fluuius. Inde versus austrum Phrygia, quæ & Troas: quam olim sub Æolia contentam fuisse, author est Volateranus: & Troadas fuisse Æolias. Nonnulli duplicem distinguunt Phrygiam, hanc minorem vocantes, maioremque inter Galatiam, Pamphyliam & Cappadociam locantes. Proxima est Doridis regio: Post quā Pentademitæ sunt: Hinc eregione Euboeæ insulæ, Lydia Mæoniæ. Supra hanc Ioniam. Demum Caria ex aduerso Rhodi insulæ, Populi occidui Olympini, Mysomacedones, Trimenothuritæ, Pentademitæ, Orientaliores versus Galatiā, Macedones. Mæoniæ Erizeli, Apud Lyciam Lycaones quorū regio Lycaonia: Themisonij. Apud Bithyniam Moccadyni & Phulacensij. Montes harū regionum. Ida, ex quo quattuor fluuij, Esepus, Grenius, Simoentes, & Scamandrus, in Hellepōtū vergunt. Phrygiæ mōs Cimeus. Mons Timnus in gra. 57. 40/40. 30. Supra hunc Lydiæ montes Mesotes, Tmolus & Mimas non longe distiti. Micalē mons inter Caistrū & Meandrum fluuios. Fluuij iam partim enarrati sunt: q̄ restant hi sunt: Caicus apud Timnum ortus mare Ægæum ingreditur, Hermus

Asia
Thracia

Mysia.

Phrygia.

Lycia

Montes.

Fluuii.

Hermus infra Sipylum montem ortus. Pactolus supra, in mare *Pactolus*
Ægæum. Hic postremus ab auri harenis clarus habetur. Caistrus
ex Sipylo in mare Icarium. Mæandrus ex Celenorum montibus *Meandrus*
super Ioniam flexuosis adeo recursibus procedit, vt sæpius redire
videatur, demū in Icarium mare sese exonerat. Lycia omnis mon *Lycia*
tibus Phœnice, Cadmo & Maficyto, a Caria, Asia minori, & Pā-
phylia distinguitur: deinde mari Lycio. Populi olim Tremyli &
Solymi dicti fuerunt. Montes iamiam dicti sunt. Fluuij: Calbis
ex monte Graga ortus: Xanthus ex Cadmo fluuius ingens: Ly-
myra ex monte Maficyto. Omnes versus meridiē mari se admi-
scentes, mediū est sub gra. lon. 60. 30. la. 36. Pamphylia Lyciā se *Pamphylia*
cundum littus ad ortum sequitur: a Cilicia fluuio Cestro, deinde
montibus & mari terminata. In ea Pto. has adsignat regiunculas:
Carbaliā quæ etiam partē Lyciæ occupat. Phrygiam quā maiore
nonnulli dicunt, in parte Septentrionali et Occidentali, Pysidiam
deinde versus exorientē solem. Gens est latrocinij multum de-
dita. Terra olearū fertilis. Habet autem montes continuos Lyciæ
montanis, horū qui maxime in septentrionē extat Celenorum tu-
mulus dicitur, q̄ deinde Lyciæ attinet. Taurus mons, qui p̄ totam
Asiam, Armeniam, Scythiamq̄ flexuosus serpit: innumeris flexio-
bus nominibusq̄ subinde affectus. Ex hoc Cestrus flu. Pamphy-
liæ descendit in mare Ægyptiacum. Sunt præterea fluuij duo, Ca-
tara ctus occidentalior Cestro: Eurymedon medius inter vrumq̄.
Medium obtinet gra. lon. 62. 30. la. 37. 20. Cilicia deinde vsq̄ ad *Cilicia*
finem Issicum, & montem Amanum extenditur, a septentrione
monte Tauro: ab occasu Cestro flu. deinde mari finita. Cilices a
Cilice Agenoris filio per occupationem nomen sumpserunt. Sunt
autem eorum post Pamphyliam vsq̄ ad ortum hæ regiones: Le-
ontidis, Thracia quam Ptolemæus asperam regionem appellat,
Cetida & Lalassida a Cestro vsq̄ ad Orimagdum fluuium. Hinc
Characia ad Calydnum flu. Lamotidis deinde ad Larum flu.
Postea Lacanitidis ad Sarum fluuium: mediam hanc Cydnus flu-
uius irrigat. Postremo est ad finem vsq̄ regionis Cilicia proprie
dicta, per quam Pyramus fluuius ex Tauro in mare Cyprium de-
scendit. Montes & Fluuij dicti sunt. Omnes autem hæ regiones
hoc capite dictæ sub dominio Thurcorum sunt.

H 3 Caput

Caput. XX. De Galatia, Cappadocia & insulis circa
regiones dictas.

Montes
Galatia.

Cappadocia

Insularum
descriptio.

Mitellinū.
Pathmos.

Galatia quæ etiam Gallogrecia fuit dicta, quia post multos
errores a Gallis occupata, inter Bythiniam, Asiam minorē,
Cappadociam, Pamphylia & pōtum Euxinum continetur, Re-
gio sane ingens fertilis ac diues, quā etiam Thurcorū imperator
suæ adiecit ditioni. Diuiditur in regiones aut prouincias has. Pri-
ma est ad littus Ponti Paphlagonia. Deinde Isauria mōtanis Pā-
phylia & Asia minoris confinis. Eam Lycaonia versus ortum se-
quitur, partem etiam Cappadocia possidens. Gentes Galatia To-
libosti monti Dydimō vicini. Tectosaga a Gallis profecti, medi-
terranea incolunt. Proserliminite, Tiliostobogi. Mōtes Oligas sub
gra. 63. latitu. 42. 20. Hinc Zaliscus fluuius in Pontum exit. Didy-
mus mons. 61. latitu, 40. 30. Sumit hic originem Sangarius fluuius
Demum ex media Galatia Alis fluuius in pōtum defluit. Cappa-
docia olim Leucosyria, a Cappadoce eius regionis fluuiō nomen
accepit. Regio frumento pecoribusq; præstantibus nobilis, præser-
tim equorum laudibus exaltata: Hæc inter Halim fluuium ab oc-
casu, inter Taurum, Antitaurum & Scordiscum montes & Thero-
modontem fluuium continetur. Pto. in præturas fere distinxit, sci-
licet Anthiochianam apud Ciliciam, deinde Thyanidis & prætu-
ram Gardaucretā, Præturam Cilicia & Chamanensem. Preterea
in Pontum Galaticum apud pontum Euxinum: in pontum deinde
de Polemoniacum. Extremum regionis Leucosyri incolunt. Te-
net mediterranea mons Argeus sub gradibus longitudinis. 66. la-
titudi. 40. Vnde Melas fluuius per Armeniam minorem decur-
rens postea Euphrati admiscetur. Mediam autem Cappadociam
flexuoso ambitu Iris fluuius peragrat, ex monte Scordisco, qui est
in longitu. 68. 40. lati. 41. 30. in Pontum Euxinum. Insula vero q̄
circa regiones præscriptas adiacent hæ sunt. In Ponto Euxino cō-
tra Bythiniam Ciancis insula in gradibus longitudinis. 56. 20. lat.
44. Thynias eregione hostij Sangarij fluuij. 57. 40/43. 20. Iry-
thinus scopulus plus in orientem sub longitudine. 58. 30/43. 25.
Lesbos insula magna in Ægeō mari ex aduerso Asia, etiam Mity-
lena vel Mitellinum dicta, diui Pauli actis clara sub gradibus 10.
55. 25/39. 48. Tenedos a Tenide puella, dicta prius Leucophris
in Hellesponto fere sita sub lōgitudi. 55. latitudi, 40. 45. Pathmos
Posidi

Posidium, Chy, vel Myndus vna insula maris Ægæi. 56. 20/38. 25
 Icaria, vnde mare Icarium, quod alijs a Dedali filio sic appellatū
 est, habet longitu. 56. 45/37. 30. Samos, Partherias, Athemus, Me
 lamphyllus Straboni nunc Samothracia dicitur, patria Pythagoræ *Samothra*
 sub longitudo. 56. 30/37. 18. Mynia. 56. latitud. 36. 30. Choa vel Cos *cia.*
 insu. Hippocratis medici natale solum, quæ etiam Merope dicta
 fuit, sub gradibus: 57. latitudinis. 36. 25. Apud Cariam Astipalæa,
 56. 30/35. 40. Carpathus insula, a qua mare Carpathicum. Hæc nō
 nullis Porphyris dicitur sub longitudine. 57. 20. la. 35. Rhodus sic
 dicta eo quod *Ρόδον*, hoc est rosa, inter iaciendum fundamenta vr
 bis Rhodi sit inuēta. Hæc a Christianis capta fuit annis hinc. 226 *Rhodus.*
 nunc iterum Thurcorum vi possessa. Habet gradus. 58. 30. lati. 35.
 30: Supra Lyciam Maxima, vel Megista. 60. 48. latitu. 35. 15. Dolo
 chista. 60. 48/35. 45. Chelidonia scopuli quinq. 61. 30/36: 10. Crā
 busa in mari Pamphylico. 62. 40/35. 50. Sequitur demum in sinu
 Issico Cyprus insula Veneri sacrata: vnde Venus dea Cypria vo *Cyprus*
 catur: Hæc prius Crypta fuit dicta, quia maris vndis videatur ab.
 scondi: Item Cerastes, Amathusia & Minois. Mittit vinum opti
 mum. Medium ipsius habet gradus. 65. 48/35. 30.

Caput. XXI. De Colchide, Albania, Iberia

Duabus Armenijs.

Colchis, Iberia & Albania montibus inter se discernuntur q
 ex Caucaſo originem habent. Colchis regio ad pontum Eu
 xinum terminatur, diues opum, & annibus auriferis nobilitata.
 Hinc fabula est Iasonem ex Thessalia cum Argonautis huc aduē
 tasse, aureumque vellus abstulisse. Continet regiones quæ dicuntur
 Erretica, Mauralia & Zala. Montes ab aquilone prætensi ex Cau
 caſo oriuntur, a meridie Moschij adiacent. Fluij Corax, Hippus
 Cyaneus, Phasis, omnes diuersis locis ex Caucaſo orti, in pontum
 Euxinum exeunt. Proxima est Iberia, cuius gentes bello multum
 valent. Deinde ad mare Caspium Albania sic dicta, quia incolarū *Iberia*
 pueri (vt inquit Gellius) albis capillis nascuntur, aut in pueritia ca *Albania*
 nescunt, & plus cernunt noctu per oculos quam interdiu. Regio
 frigida & aspera. Canes tanta corporis mole gignit, vt taurum
 & leonem premant. Tres autem dictæ regiones hodie Tar
 taricæ adscribuntur: Mons Caucasus hanc a Sauromatis dirimit. Ha *Portæ Suro*
 bet autem idem mons portas, quas Sarmaticas vocant authores, *maticæ*
 circa

*Armenia
maior*

Georgiani.

*Per. ardes
mons*

Euphrates.

*Armenia
minor
Ararath*

6
circa gra. lon. 81. la. 48. 30. Item in gra. 77. la. 47. Et portas Albanias sub gra. 80. la. 47. Fluuij Albanix Cyrus, Albanus, Cæsius, Gerrus, & Soana ex Caucofo profluentes in Caspio mari desinunt. Sequuntur duæ Armeniæ quarum quæ maior dicitur habet ab occasu Euphratem, deinde Moschios montes qui sunt sub gra. lon. 72. 30/43. 30. ab aquilone eosdē Moschios ad mare Hirscanum vsq; ab ortu Caspios montes: a meridie Taurum montē. Diuiditur in Cotazenam apud Pontum: in Tosarenam & Toteenam supra Iberiā, vbi nostri sæculi Geographi Georgianos describunt quos Christi fidem defendere ferunt. Deinde est Siracena, Sacapena, Hobordena, Sophena, Astamitis, Acilifena vsq; ad Caspios montes, Anzitenā, Gordena: Demū Coricea, Gordiara, & Mardorum regio. Montes: Antitaurus q; ex Tauro procedit. Periardes in gra. lon. 76. la. 42. 40. Hinc Euphrates fluuius nominatissimus oritur qui Armeniam in duas diuidens partes dein post mille circuitus Tygri coniunctus iuxta Babylonix limites in sinum Persicum egreditur. Ex eodem etiam monte fontes habet Araxes flu. verum hic versus ortum defertur. Armenia minor quam eandem volunt esse quæ in libris Regum terra Ararath dicitur, continet Pontum Cappadociæ iuxta littus Ponti. Giffos mōtanis Iberiæ vicinos. Deinde præturas, Orbaliffenā, Ætulanā, Ærethicam sub Antitauro, Horfenā, Orbisenam, Melitenā apud Melam fluuiū. Sub Cilicia Muriānam, Cataoniā, Lanianā et Arauenā. Hæ duæ Armeniæ Turcorum ditioni subsunt.

Ca. XXII. De Syria, Mesopotamia, Assyria,
Iudæa, & Babylonia.

SYRIA regio sacris literis multum celebrata terminatur ab occasu mari Syriaco et mōte Amanō. E regione fluuiō Euphrate & parte Arabiæ desertæ. A meridie Iudæa, intercedente Carmelo monte. Plures eius sunt regiones Comagena apud montē Albanum. Cirrestica inter Singam & Euphratem fluuios. Pieria in littore sinus Issici, deinde Seleucis a Seleuco primo rege Syriæ. Calybonitis ad Euphratem fluuium. Cassiotis apud montem Cassium. Chalcidica re. Apamena. Ad littus Phœnicia ex qua Phœnix auis. Sub Libano monte Laodicina regio et Palmyrina. Prope limites Arabiæ Desertæ Saccæa regio & Bethanæa. Item Trachonitæ Arabes. Ultima est Cœlosyria vel Curuasyria sic dicta quia

quia inter duos montes curuos Libanum & Antilibanum conti-
 netur. Est autem tota regio Syriae variorum opum diues, frugum
 fertilis, & balsamis opima. Montes habet Pieriā in gra. 69. 40 / *Montes.*
 35. 35. Hinc Sinoas flu. versus aquilonem ad Euphratem vsq; pce-
 dit. Casium montem. 68. 50 / 34. 45. Libanum montem diuersarū *Libanus*
 specierum fertilitate præditum. 69. 20 / 33. 30. Hinc quattuor fluuij
 labuntur, Adon in occasum, Eleutherus in occasum hybernum,
 Orcus quem nunc Verne vocant in aquilonem, Chyrsoroas in
 oppositam partē, Antilibanum montem in lon. 68. 40. la. 32. 40.
 Ex hoc Leon flu. mare Syriacum petit: & Iordanis flu. late p Lu- *Iordanis.*
 daam spargitur. Hippum montē in lon. 68. 30. la. 30. Demū apud
 Arabiam desertā Alladamū montē in gra. 10. 71. la. 33. Iudæa inter *Iudæa*
 Syriā Arabiā & Ægyptū cōsistit olim Palestina Syria dicta. Diui-
 ditur in Galilæam proximam Syriae præscripta, quæ regio est fru- *Galilæa*
 menti, vini, & olearum fœcundissima: In Idumæam secundū lit- *Idumæa*
 tus maris Ægyptiaci quæ Nabathæa & terra Edom dicitur, regio
 etiam frugum fertilis. In Iudæam mediterraneam cuius est Hie-
 rosolyma longe clarissima vrbiū orientis. In Samariam orienta- *Samaria*
 lem cuius sunt Samaritani quibus cum Iudæis parum conuenit.
 Mediam Palestinam irrigat Iordanis fluuius qui se in tres lacus
 diffundit quarū prima Genesara (vt habet Pli.) aut Genesareth
 vocatur, deinde hic fluuius in mare mortuū sese immittit siue So- *Mare mor-*
 domorum (Plinius Asphaltitem lacū vocat) a quo postremo ebi- *tuū uel So-*
 bitus aquas laudatas pestilentibus mixtas perdit. Mesopotamia *domorum*
 inter duos fluuios Tigrim & Euphratem contenta est, vnde & *Mesopoe-*
 nomen accepit. Adsignantur regiones hæ. Initio post montana *tania*
 Armenia, Anthemusia Chalcitis & Gauzanitis, Apud Tigrim
 Acabena: Sequitur mediterranea Ingena. Versus Arabiam An-
 corabitis regio. Regiones sunt diuites, fertiles, & ab armentorum
 pascuis laudata. Plinius omnes sub Syria complectitur. Montes
 Casij ab Aquilone. Syngaras sub gra. 77. la. 36. 25. Fluuij Chabo-
 ras & Ascoras, vterq; ex Casio monte ortus in Euphratem incur-
 rit. Assyria ab Assur dicta secundum Iosephum de anti. Tigri a *Assyria.*
 Mesopotamia, ab alijs regionibus montibus distinguitur vsq; ad
 Euphratis & Tigris conuentū. Regio amœna & temperata di-
 uisa in Calcenā proximam Mesopotamiæ: Arrapachitam versus
 Mediam: Adiabenam vicinam Babylonæ. Mons Niphates ab
 I Armeo

Babylonia. Armenia prætenditur, ex quo Lycus, Caprus, et Gorgus fluij in Tigrim vergunt. Babylonia inter Euphratis ambitus ab occasu & aquilone cõprehenditur. Ab orientali Tigri, deinde sinu Persico et montibus. Septentrionalior eius pars Auchanitis regio dicitur Media regio Chaldæa in qua campus Duran & Turris Babel, hæc eadem Astronomos præclaros educauit. Sequitur deinde Mardochæa regio. Australem plagam Strophades incolunt. Regio est cū frugum, vitium fertilissima, tum etiam rerum preciosarum ditissima, in sacris literis Sennaar dicta.

Caput. XXIII. De triplici Arabia.

*Arabia
petræa*

*Arabia
deserta
Arabia
fœlix.*

Sabæa

*Montes
Arabia*

Arabia triplex est. Proxima Palestinæ Iudææ & Ægypto Petræa dicitur, a Petra oppido quod Nabatæi (vt inquit Pli.) incoluerunt. Continet regiones Munichiatim & Sarraceniâ Gentes sunt Pharanitæ, Ismaelitæ, Agareni, Fatheni, Moabitæ, Ammanitæ & Gerræi. Mons Syna quem Pto. Melanem appellat sub gra. lon. 65. la. 30. Altera est Arabia deserta regio ingens, mōtuosa, harenosa & vere deserta, cuius incolæ sunt Bathanæi, Orcheni & Martemi. Tertia est Arabia quæ cognominatur fœlix: Nec iniuria, nam præter soli fertilitatem multis aromatum generibus abundat, qualia sunt Aloe, Myrrha, Cinamomū. Camelos alit, Auri gemmarū copiam habet, quæ subinde ad regnū Melindæ Aphricæ deportatur. Clauditur autē regio a septentrione montibus a Meridiæ mari: deinde duobus sinubus Arabico & Persico quibus in modū peninsulæ clauditur. Inter plures gentes quas Pto. adsignat sunt apud sinum Arabicum siue mare Rubrū Banubari, Sabœi, quorum regio Saba vel Sabæa diues opum, aromatumq; fertilis. Elezara regio. Mediterranei sunt Oaditæ, Sarraceni, Mesamanes, Alapeni, Scœnitæ vagi hoïes, Ssynophora regio duplex, interior & exterior: hæc myrrham fert. Homerita regio oceano proxima, Gerræi, Anaritæ, Ichthyophagi qui piscibus tantum vescuntur. Versus ortum sunt Sophanitæ, Macæ & Thuriferæ regio. Montes. Zames in lon. 76. la. 25. Hippos lon. 67. lat. 27. 15. Climax in lon. 76. 30. la. 16. apud hunc Stygis aquæ fons est Maritha mons. 80. 30. la. 21. hinc duo fluij Laris & Prion fluūt, hic in austrum ille in aduersam partem. Didymi mōtes & Zames versus ortū recedunt, vnde Hormanus fluuius oritur. Melas mōs in gra. 81. 30. la. 12. in hoc oliuæ crescunt. Insulæ quæ in sinu Arabico

bico sitæ sunt iuxta littus. Zygena, Dæmonum insula in gra. 66.
 45. la. 23. 15. Polybii. 67. 40/21. 20. Ieracum. 69. 30. la. 19. Socratis
 inf. 70. la. 16. 20. Cardamina, Combusta. 70. 30/14. 20. Malichæ
 duæ. 72. 30./12. 30. Dioscoridis inf. 86. la. 11. 30. Zenobij septem.
 91/la. 16. 30. Sarapiadis quam alibi Serapionis dictam vidi, sub
 lon. 94. la. 17. 30. Scoyra Christiana cuius incolæ archiepiscopum
 habent, sub. 98. la. 8. Dediuius ad septentrionem duæ insulæ Vi-
 rorum & Fœminarū. Alterā enim harum quæ est in lon. 94. la. 13
 30. soli viri incolunt. Alteram vero sub eodem parallelo sitā sed
 plus ad ortum solæ fœminæ quæ singulis annis semel conueniūt
 cum viris esseq; Christiani perhibentur. Ormus insula diues circa
 quam margaritarū copia inuenitur in lō. 94. 30. la. 21. gra: In sinu
 plico. Appha, Ichara, Tharo, Tylus & Arathos insulæ ignobiles.

Virorū &
 fœminarū

Ormus

Caput. XXIII. De Media, Persidi, Parthia, Hircania,
 Margiana, Ariana, Drangiana, vicinisq;
 regionibus.

Medi nomen a Medea naçti maiorem Armeniam & As-
 syriam versus ortum sequuntur, Caspijs & Thoatra mon-
 tibus distincti. Strabo in Ecathanā & Atropatiā distinxit. Gens
 est diues & armis potens. Continet regiones Marianam, in qua la-
 cus eiusdem nois, Cheliam, Marundiā, Ragianā. Gentes. Caspi-
 os apud Caspium montē & mare Caspium. Cadusios, Tapuros
 & Madassos. Montem Zagrum. Fluiuos, Cambysim & Cyrū ex
 Caspijs montibus in mare Caspium, Amardum ex zagro in idē
 mare, qui lacum Marianum efficit. Susiana australior est Media
 parte Babylonix, Assyriæ, Persidis, & sinus Persici intercepta: nō
 nullis sub Perside compræhensa, huius fructus ferūtur perpetuo
 virere. Persis seu Persidis, montibus, sinu Persico, & Dara flu-
 uio a Carmania terminata: cōtinet sub se Achæmeniā, Drangenā
 & Elymæā regiones. Rursus Caltapitim & Misdiam: Rapsiā &
 Hippofagiam. Persæ solem deum statuunt. Iidem si cum suis ma-
 tribus coeant, inde magos generari non dubitant. Sequitur Par-
 thiamōtibus vndiq; cinçta. Eius regiones sunt Comisena in par-
 te septentrionis, Sabiena in opposita: regiones quæ feras sauis-
 mas & serpentes alit, Parthi arcubus equisq; exercendis plurimū
 valent, adeo vt tam priuata q̄ publica officia equis obeant. Hir-
 cania ab occasu Medos habet, a meridie Parthos quos Coronus

Susiana

Persæ

Parthia.

Hircania

mons dirimit: ab ortu Margianā: deinde mare Hircanum. Regio
 vini ferax: ubi apes in arboribus mellificare autor est Strabo.
 Prouincias habet Siracenā & Arsitim et Astauenā. Fluuios Mo-
 xeram & Secandam, vtrumq; duobus fontibus ex Coronō mōte
 in mare Caspium fluentem. Huic adiacet in mari Hircano Talca
 insula, in gra. 94. la. 42. 30. Margiana regio admodum vitifera,
 etiam vndiq; montibus obiectis finita est: qui versus Ariam &
 austrum Sariphi dicuntur, versus Hircaniam Masdoranus. Me-
 diam regionem Margus fluuius (vnde regioni nomen est) diui-
 dit: qui duobus fontibus ex Saripho scaturiens, in mare Hircanū
 cum Oxo fluuiō exit. Populi secundum Pto. Dereceg, Massageta
 Parni & Tapuri, hi meridionales, illi septentrionales, Massageta
 medij: qui parentum ac amicorū agrotantium carnes esitare fe-
 runtur: nam miserum iudicant quempiam morbo interire. Ariam
 regionem cū aliquot sequentium, Plinius sub India aliquibus cō-
 tentas esse ait. Pto. seorsum descripsit. Terminatur vndequa; mō-
 tibus, Masdorano ab occasu, e regione Paropaniso: a meridie Ba-
 goo monte: qui regionem incolunt, septentrionales sunt Nisa i et
 Astauieni: australes Borgi, Celerotæ & Scorpiofera regio: medij
 Trachamæ, Paruti & Etymandri. Dyonisius regionē sterilis esse
 soli ob solis ait adustionem, corallinū tamen proferre, vitesq; su-
 pra q̄ alia; regiones, ferunt. Drangiana Ariam sequitur versus au-
 strum, intercedente Bagoō monte. Australe latus finit mons Bæ-
 tius, Orientale linea ex Paropaniso monte ducta ad austrum. Di-
 uiditur in Darandas, Batries & Tatacenā regionem. Transit eā
 Arabs flu. cuius ostium in Bagoō monte. Incolz lapidum pre-
 ciosorum, vestiumq; copiam habent sericarum. Arachosia Dran-
 gianam ad occasum relinquit: a septentrione Paructi montes sunt
 iuxta quem habitant Pargyeta. Sydri versus occidentem recedūt.
 Popluta; mediam tenent. Eoritæ australem plagam. Hos omnes
 Dyonisius *λιποχλωρον* appellat. i. lineis vtentes vestibus. Ara-
 chosus flu. sese in lacum ingentem diffundens ex Paructo monte
 ad Indum flu. transit. Carmania duplex est: Altera deserta cuius
 populi & situ & moribus Persis sunt affines: sunt autē Yscithæ,
 Madomastæ, & Cuchi. Altera quicquid inter montes Persicos et
 sinum Persicum est, completitur: sub diuisa in Rhudianā, Agde-
 nitim, Parepaphitim & Cabadenam regiones, ad littus sinus Per-
 fici.

Talca
Margiana

Massageta

Aria

Scorpiofe-
ra regio.

Drangiana.

Arachosia

Carmania.

sici. Rursus in Aras, Caradras, Cautonicas & Chelonophagos
 hoc est, testudines comedentes, ad littus maris Indici. Demū sunt
 maxime septentrionales Camelobosci vel Zozotæ gens bellico-
 sa quæ alinis in bello vitur. Montes huius regionis Strongilus *Montes*
 & Semiramis, in gra. 94. 20 / la. 25. Sunt itē ignobiles alij in me- *Fluuit.*
 dio regionis, ex quibus sex fluuij Dara, Cathrappis, Corius, Achin-
 dana, Andanis & Saganus in sinum Persicum fluunt. Salaris ve-
 ro flu. ex iisdem montibus in sinum Paragonicum Indici maris. *Gedrosia*
 Gedrosia Persicis montibus Boetio, & Indo flu. intercepta est, cu-
 ius regiones, Paradena & Pariffena: hæc apud Indū flu. illa apud
 Boetium montem. Gentes Parsiræ, Carmania & montibus con-
 tigua, Rhamnæ apud Indum fl. Muzareni mediterranei, fortasse
 legendum est Guzareni: nā in hac parte describitur hodie regio *Guzarath*
 Guzarath. Proxima est Cambaia, ad littus maris Indici etiā sub *Cambaia*
 Gedrosia contenta: quæ regem habet & ciuitatem Cambaiam re- *Bactriana*
 galem. Bactriana & Sogdiana duæ regiones, Oxi fluuij flexuoso
 ambitu distinctæ: terminantur ab occasu, Margianæ montanis: a
 septentrione & Scythia, Oxij montibus & Iaxarte flu. ab ortu
 Comedorum montanis, deinde Paropaniso. Bactriana sub se con-
 tinet Chomaros, Salateras, Zariaspas septentrionales. Medij sunt
 Tochari, Aciuacæ, Scordæ, Varni & Sauadij. Meridionales Co-
 mi, Tambyli, Orsipi & Amarilpi. His mos est neminem pro de-
 licto morte, sed exilio tantum punire. Fluuij Gardamanis, Zari-
 aspes, Dargædes ex Paropaniso originem trahentes, omnes cum
 Oxo fluuij congregiuntur qui etiam in eodem monte oritur.
 Sogdianorum incolæ Iatij, Thacori, Augali, Oxidraanæ, Dryba- *Sogdiana*
 tæ & Candari septentrionales: Mardyeni & Drepsiani apud So-
 gdios montes, qui sunt in gra. 115. la. 47. fere. Pasite, quibus Oxij
 montes adiacent in gra. 108. la. 47. Chorasmij & Vandabanda
 regio versus Indiam. Oxiani medij. In hac arbor papyrus folijs
 tam vastis nasci dicitur, vt quatuor pedes in longitudine æquet.
 Sequitur Paropanifadum regio versus omnem partem montium
 collibus fere compressa, Paropanifus ab occasu & septentrione, *Paropanifus*
 Caucasus qui piper mittere fertur ab ortu, Paruetus ab austro. *sides*
 Incolæ Bolitæ septentrionales, Aristophyli & Parusij occidenta-
 les, Ambautæ orietales, Parsictæ australes. Fluuij, Gardamanis in
 medio ortus versus aquilonem Oxo flu. adiungitur, Choas flu.

*Torqueo
stensis
regio*

cuius fons in Parueto monte Indo admiscetur. Regio (vt fertur) præter oleum omnia proferens quæ vitæ necessaria sunt, quam Marcus Venetus regionē Torquestensem videtur appellasse.

Caput. XXXV. De Sacis & Scythis.

Scythia

*Scythia
duplex*

Tartaria

SAcæ vel Sacofani genus hominum est sagittariæ artis peritissimum, sylvas lucosq; inhabitans: nulla enim in eorum regione sunt oppida: totaq; mōtibus cōtiguīs circūcepta est. Nōnulli sub Scythis compræhendunt. Pto. Sacarum regionē distribuit in Caratas septentrionales, in Comaros, in Gringos scythas Toornasq; mediam incolentes regionē, in Aristes et Comedas vnde montes Comedorū occidentales: in Byltas australes: in Massagetas orientales, quibus Ascatangas mons adiacet in grad. 133. la. 47. Sacæ quas optant sponfas prius bello adipiscuntur: qui si ibi vincantur perpetuæ seruituti addicti in cauernis latitant. Scythia omnis secundum Ptolemæū ab occasu habet Rha fluuium terminum Sarmatiæ: a septentrione terram incognitam: ab ortu Sericæ regionē, cuius limes est linea per montes Casios sursum deorsumq; ducta A meridie partim Hircanum mare Sogdiosq;, partim Sacas & Imaum montē. Plinius & alij etiam Sogdios, Margianos & Sacas sub Scythis compræhendunt, atq; hi Imao monte eā ab India separant, ea scilicet parte montis quæ in ortum occasumq; diffunditur. Altera Imai pars sursum deorsumq; tenfa Scythiā duplicē distinguit, intra Imaū et extra Imaū occidentalē & orientalē. Populi eius nullis cōstant terminis, eo q; agros nō colāt neq; cōuenticula celebrent. Nominantur his fere noībus: Alani Scythæ, Suobeni & Alanorfi citra Alanum montē: Asmani, Canodipsas regio, Erymni versus Sarmatas: Mologeni, Samnitæ, Machetegi, Scymbi, Iastæ, Galactophagi comedentes lac medij: Asiotæ, Norossi, Iaxartæ ad mare Hircanum: Anaræ, Ascotanæ, Tectofacæ versus Imaum montem. Atq; hi Scythiæ interioris sunt, quæ tota hodie Tartaria magna vocatur, multūq; vltra Hyperboreos montes ad septentrionem protenditur vbi multæ & syluæ & fera. qui restant in vltiori Scythia sunt Abij, hoc est, non iniqui Scythæ. Hippophagi, Hippopedes, Homobij. Cassia regio quæ Cassiam fistulam ferre dicitur, A chassa regio, Huius etiā fertur esse Tharfos regio cui præfuit Melchior magus. Item Arimaspi qui (vt refert Pli.) vnum oculum in fronte tantum habent. Neoterici Mongalifæ

galistarum regionem appellant. Montes harum regionum sunt: *Mongao*
Rhymnici vnde Rhymnus flu. in mare Hircanum abit, in gra. 94 *lista*,
la. 56. Sunt præterea Alani montes, Noroffus, Aspafij, Tapuri &
Anarzi, omnes fere ortum ex Imao sumentes.

Caput. XXVI. De India.

TOta regio Indiæ Indo fluuio ab occasu, Sero flu. ab ortu:
Imao, Emodijs, Sericifq; montibus ab aquilone, deinde oce
ano includitur. Mediam autem Ganges flu. vel Phison qui e Pa
radiso oriri dicitur diuidit: vnde duæ distinguuntur Indiæ Cis gan
gem & Citra Gangem. India intra Gangem populos continet *India intra*
multos & diuersos cum noibus tum etiã moribus: quorũ qui sta- *Gangem.*
tim Indum sequuntur Gymnosophista magi vocantur, hi vt refert
Pli. ab ortu solis ad occasum vsq; immobilibus oculis solẽ intu
entes per stare possunt: Darda vel Darada inter amplexus Indi
fluuij, apud quos formicas vulpium magnitudine aurum effode
re fama est: Suastena regio: Lambata: Varfa regio: Patalena inter
hostia Indi: Chatriari: Pulinde: Agriophagi: Cicopletes qui vnicũ
oculum in fronte habere perhibentur: Siraistrena regio quæ nunc
fere Cambaia attinet apud sinum Canticolpum: Larica: deinde
versus austrum Arica & Viripyra regiones vbi nostræ ætatis Ge *Narsinga*
ographi Narlingam latam regionem describunt multorumq; aro
matum fertilem. Item Cananoia regnum cũ oppido regio: Cal- *Callecu*
lecutium regnum et emporiũ famatissimum, nã eo omnis generis *tium*
merces & mercatores ab omni orbis parte confluunt, præterea mul
ta ferunt hæ regiones quæ aliunde petere non opus est. Sequitur
in eodem quasi tractu versus meridiem Gutschin regnum & Co
lum, quæ paulo latius in meridiem extenduntur, q̄ Ptolemæi de
scriptio habeat. Sequuntur versus ortum Limyrica regio: Carei ad
sinum Colchicum: Pandiones Bragmana magi supra montẽ Be
tigum, qui est in gra. quasi. 126. la. 20. Hinc tres fluuij Pseudosto
mus, Baris & Solenis in mare Indicum defluunt. Sub eodẽ mon
te sunt Ambasta, Caspiria regio, Soræ, Biolingæ: Adysathri ad
montem Adysathrum qui est in gra. 132. la. 22. 30. Hinc Chaberus
flu. in sinum Argaricum vergit. Deinde apud montem Vxentũ
qui habet gra. 140. la. 23. 30. Mandala, Dryllophyllita, Salaceni,
Mefoli Aruarni ad littus oceani. Demum iuxta Gangis exitum
Sabara quibus Adamas in copia crescit. Item Cocconagæ & Gã
gari

Schiopodes

Cinoco-

phali

Astomi.

India

mator.

Malacha

Reubar-

barum.

garidæ hostijs Gangis circumfusi quarum regio Orphir in sacris literis dicitur. Adnumerant alij plures nationes tum monstrorum tum aliorum diuerso uiuentium ritu, incerta tamen designatione: veluti Pygmaeos, Ophiophagos qui serpentibus vescuntur, Musicanos, Astacenos, Schiopedes vno pede tãtã (si credere fas est) magnitudinis, vt resupini æstum solis vmbra pedis vindicent, tãtã tũ celeritatis vt leporem fugientem adsequi credantur. Feruntur & qui auersas plantas habent digitos octonos. Cinocephali quorum capita canina sunt. Astomi. i. ore carentes. Plura præterea diuersaq; animantiũ, herbarum, arborũ, cæterarumq; rerũ genera scriptores hic cõminiscuntur: eo q̃ ob rarũ huius regionis aditũ, libere cuiuis quiduis effingere licitum sit. Montes præcipui dicti sunt & fluuij. Sunt præterea Apocapi & Poenæ deorũ in gra. lō. 120. la. 25. Itẽ Vindius mons. 131. la. 27. Oriuntur hinc Namadus flu. & Nanagua qui Callectium perluit: & Soas flu. qui se Indo admiscet. Ex monte autem Vxento oriuntur tres fluuij Tynadis, Dofaron & Adamas, circa quem Adamas lapis gignitur. Proxima est India extra Gangem quam maiorem appellant, regio non adeo culta atq; illa interior, aut saltem nobis non tam exquisita. Sunt autem secundum Ptolemæũ hæ regiones seu nationes, Gangang & Tacoræi proximi Sacis: Marundæ secundum Gangis transitum: Cirradia ad sinum Gangeticum, in qua gallinacei barbati reperiuntur & implumes & lanuginosi. Deinde secundum littoris tractum Aurea regio & Argentea, in qbus multa metalla reperiuntur. Eodem deinde ordine Besyngiti humanae carnis voratores. Hinc Aurea Chersonesus est, quæ nũc ab incolis Malacha putatur dici, vt referũt Portugallensiuũ nauigationes. Dicunt insuper q̃ regio sit vrbibus in modum nostratium ædificatis cõsita: quarum quæ caput est Chnigapola dicitur, regia Sian. Hæc terra præter aurum & margaritas Reubarbarũ gignit arbore crassa et putrida, nec sine putredine odoris præstantiam habente. Cum colligere est animus, turba hominũ noctu, præ timore leonum ac ferarum aliarum arborem conscendit, odorẽq; Reubarbari vento perferẽte excipit: exorto dein sole, omnes eam viã arripiunt quam noctu ventus indicauerat, messiq; intendunt. quo autem vtuntur Reubarbaro lignũ est arboris. Sunt præterea mediterranei Indaprathe, Aminachæ, & alij. Orientales demũ Caco-

bẽ, Ch

be, Chalcitis regio, Cuduta & Sindi genus hoim feru, cutis adeo dura vt sagittis traicci nequeat.

Caput. XXVII. De Serica, Sinis, & regionibus orientalibus.

Serica regio ab occasu Scythia, ab austro India terminatur: reliqua latera incognita etiam nunc existunt. Incolæ sericū ex arboribus depectunt, quod vermiculus Ser conficit, indeq; ortū nomen est. Pto. hos describit populos. Anthropophagos, Gariños septentrionales: Sizyges, Damnas, Rhabbanæos, & Asmiræam regionem in medio. Sequuntur deinde Issedones ingēs populus, qui parentū funera cantu alijsq; delitijs prosequuntur, corpora vero carnibus aliorum pecorum commilcentes esitant. Sūt præterea Aspācaræ, Throani, Ottorocoræ, & Batæ incerto fere omnes loco, commercia aliorum fugientes, quas autem vendere volunt merces iuxta vias collocant, cumq; alijs cōmutant. Hinc Sinarum regio est, quā nunc Chynam magnam appellant, ab ortu solis Indiæ maioris post Serum fluuium. Huius rex potentissimus totius fere mundi celebratur, qui ne regium stemma alieno pollutatur sanguine sororem in coniugem sumit. Nulli se conspicuum præbet. Palatium habet mirifice extructum, septupliciq; muro cōmunitum: inter quemq; ambitum perpetuo vice mutata, decies milleni custodes excubant. Principes immorigeros pelle exuit. Gens est candida sic satis, quæ vestibus mensaq; pro epulis ritu fere nostro vtitur, legis christianæ expers, crucem tamen Domini (ignota causa) magnifice veneratur. Deinde secundū littora versus ortum nationes occurrunt margaritarum feraces Chinchij: Lechij autem mediterranea occupant, habentes regē qui. 20. regibus dominatur sed regi Sinæ subiectum. Pto. Semanthinos mōtes eiusdemq; nominis populum describit. Item Spioras & Ambastas, fluuium Aspitharam. quicquid præterea versus ortū ultra 180. gradus longitudinis restat, non est claris scriptoribus celebratum, ideoq; tam incertum vt fidem vix ausim adhibere. Describunt vero tales regiones seu prouincias. Chinchitalis prima est post Sericam regionē. Balor regio deinde quæ magna habet deserta, Iudæi clausi inter montana, Tangu, Cathay regiones potentissime quibus magnus ille Caam præesse dicitur, Chayrā, T hebet, Cyamba, Mangi prouincia quæ omnes cū incertis limitibus

Sinarum regio

K nobis

nobis sint tradita non adeo curande sunt. Regnum vero Murfuti, Var & Lac quæ longo protractu in meridiem describunt ab Hispanis non eo modo sunt inuenta, sed eo fere situ in insula Moluca describuntur. Hanc autem partem Indiam superiorem vel orientalem appellamus in qua diuersa hominum instituta & mores comperiuntur volutque quosdam ibi agere Christianos alios syluestres alios alio modo viuentes, fides horum penes autores esto.

Cap. XXVIII. De insulis maris Indici.

Incipiemus primum ab eo loco in quo paulo ante insularum enarrationem omiseramus. Sunt ergo in sinu Persico iuxta Carmaniã Sagdana in gra. 94. la. 23. 15. Vorochtha. 94. 20/25. 30. Contra Persas Tabiana & Soptha, Item Alexandria vel Aracia in gra. 90. la. 29. 30. Deinde in Indico oceano Carmina. 102. la. 18. Liba 103. 30/19. 0. Quæ Gedrosia adiacent Asthæa, Codana, Baraca, ignobiles sunt insulae. Sequitur Scylana insula magna & diues in qua etiam multa aromata crescere fama est, habetque montem excelsum quem montem Adæ vocant. Putant enim incolæ in hoc monte Adamum pœnitentiã egisse, sita est sub gra. lon. 118. 30. la. 6. 40.

Scylana

Sequitur Taprabona insula totius mundi maxima quæ nunc Samotra dicitur, diues multarum rerum & potens, cuius rex ne regnum hæreditarium fiat liberis gignendis operam dare prohibetur. Pto. cam antea Simondi dictam fuisse tradit, tempore vero suo Salicam populosque communi vocabulo Salas, præterea omnes utriusque sexus muliebribus ornamentis tectos incedere. Circum Taprabonam cohortes sunt insularum. 1378. numero, quarum tamen nomina extant hæc sunt: Nanigeris, Cory ad septentrionalem plagam, Vangana & Canathra ad latus occidentale. Hinc facile crediderim Samothram eandem esse cum Taprabona de qua tamen multi plurimum dubitant. Secundum idem latus Egidion, Orneos, & Ammina. Monacha sub Equatore, Carcus, Philigus, Irena, Calandadrua polum Antarcticum supra suum hæmispherium conspicuum habent, Ad australe latus Taprabonæ Arana, Bassa Balaca, Alaba et Cumara. Versus orientem Zaba sub æquinoctiali, Zibala sub primo parallelo æquinoctiali, Nagadeba sub secundo, Sufuara sub tertio fere. Sunt præterea Maniola insulae decem duobus gradibus demissiores æquinoctiali, quarum incolæ anthropophagi feruntur, ibique lapis Herculeus naues quæ ferreis clauiculis compactæ sunt detinere prohibetur. Ex

Samotra

Maniola

aduert

aduerso aureæ Chersonesi Baruffæ, Sindæ, & Sabadicæ insulæ sitæ sunt etiã anthropophagis occupatæ. Demũ Satyrorum insulæ quarũ incolæ caudas habere phibentur quales Satyris tribuere cõ

Ca. XXIX. De insulis nup̄ inuentis. (scuimus

HActenus parum aut nihil a Ptolemæi veterũq; autorũ vestigijs digressi sumus, sed nunc cũ eo loco quo Pto. Cattigarã longe vltra Æquatorẽ prominentẽ descripsit, & deinde alijs adnectentes regnũ Var Moabar & alia incerta fere ratione, nulla post frequentes vltra citraq; Æquatorẽ nauigationes terra continens inuenta fuerit, sed insularũ infinitus pene numerus: de earũ situ omissis veterum erroribus pauca subnectemus, quæquidẽ ex Maximiliani Transyluani viri laudatã tũ honestatis ac probitatis, tũ etiã nõ mediocris eruditionis, epistola: deinde etiã ex pluribus Hispanorũ nauigationibus in epilogũ quasi collegimus. Prima igitur occurrit Iaua maior cuius rex affiniũ insularũ regibus dñatur, & ipsa in quatuor regna diuisa, sub gra. 165. la. 8. aust. magna pars incolarũ anthropophagi sunt. Iaua minor insula eiusdẽ longitudinis, la. 3. aust. Porne insula sub lon. 167. la. 5. Hæc eadem Burne vel Burnea dicitur, tantæ est magnitudinis vt trimestri spatio vix obiri possit, Incolæ gentiles sunt, iustitię tamẽ pacisq; atq; amicitiaẽ strictissimi cultores, Ædes corũ exiles ex ligno terraque constructæ, Vxores ducunt quot alere possunt, Panẽ ex oriza cõficiunt, Potũ liquor q; de concisis palmarũ ramis exprimitur præstat, Argẽto viuo epoto morbum depellunt, sanitatemq; tuentur, Margaritarũ ferax est ins. nã aliquãdo ad oui gallinæ quantitã repiri ferunt. Nõ longe hinc duæ insulæ sub lon. 180. fere gra. la. 8. Bibalon & Cimbaubon vbi crocodilos esse dicũt, & arborẽ cuius folia defluxa vita assumpta mouẽtur animantiũ modo. Puloã ficũ fertilis lon. 179. la. 10. 30. Panilonga vel Panilongon Æthiopia habitata lon. 181. la. 14. 20. Hoc tractu plures deinde sunt insulæ sparsum in mari sitæ, quarũ longitudines & latitudines incertæ etiã nũc existunt, quarũ sunt Baxbay, Cathigan, Bohol, Culon, Canghu. Subuth ins. sub lõ. 189. / .10. 11. minorũ. Huius multi proxima nauigatione fuerũt baptizati, alliciti miraculo quo quædã ager prorsus extenuatus et ab omni spe destitutus Christi noie fuit sanitati restitutus. Truncus arboris palmis fere similis eis pro pane est, Potus ex palmarum ramis conscissis exprimitur.

Iaua
maior.
Iaua
minor.

Puloana
Panilonga

Subuth

K 2 Hinc

Massana Hinc ad austrum sub la. 9. gra. Massana insula cuius incolæ aurū
quod in copia habent pili faciunt, nam pro rebus vilibus & quis-
quiliis multum sæpe auri commutarunt. Gens est agilis multum,
nuda natura tantum obiecta, fœminæ infra vmbilicum obuclan-
tur capillis ad talum vsq; eadem in cadauerū iustis faciendis mi-
serabiles luctus exercent, incumbentes cadaueri os ori manumq;
Mattan manus applicando. Mauthan aut Mattan sub la. 10. gra. non lon-
ge a Subuth. Huius incolæ bello multū valent nā fecit huius pe-
riculum Magellanus præfectus classis qui ibi cum multis socijs
cecidit. Hinc versus ortum & arctos plures sunt insulæ Zuluā,
Inuacana Buthuan, Calagan, & Inuacana diuites auri, omniq; genere aro-
matum quod nostra suspicit regio sunt impletæ, medium oīm est
Gelolo sub lon. 195. la. 10. Gelolo vel Syloli insula sub lon. 190. la. 2. eius
incolæ id quod primum mane egredientibus sese obtulerit p nu-
mine habent. Nascuntur hic arundines pedali amplitudine aquā
potioni per accommodam ferentes, hicq; fœminas vento concipere
fabulantur. Ab hac versus occasum vltra citraq; Æquatorē
Moluccæ exigua inter se distantia, sub lon. 186. gra. nobiles illæ insulæ Mo-
insulæ luccæ describuntur, quarum beneficio totus pene orbis aromati-
bus impletur. Quinq; numerantur Theodore vel Tadore, Tarāte
Tadore vel Taranata, Muthil, Mare, & Machian. Tadore septentriona-
lis est ad dimidium quasi gradus, huic præest episcopus quadra-
genis ex consuetudine fruens vxoribus. Tarante versus antarcti-
cum. 40. minutis ab Æquatore discedit, Machian quindecim mi-
Incolarum nutis, Muthil sub Æquatore cōsistit. Incolæ Caphræ sunt, hoc est,
mores gentiles, admodum egentes, quandoquidem præter aromata ni-
hil fere apud eos proueniat, latent tuguriolis multum demissis,
Arbor Gas deniq; vt ait Maximilianus Trans. omnia apud eos sordida & hu-
riophili milia sunt præter pacem, ocium, & aromata. Arbor gariofili quæ
in his insulis crescit procera assurgit, crassitudine medij hominis,
sensim gracilescens, ex medio autem ramusculi latiuscule effun-
duntur, folia specie lauriorum. Gariofila autem quæ clauos ob
similitudinem vocamus extremis ramis coniuncta enascuntur.
Crescit præcipue in tribus insulis Tarante, Tadore, & Machian.
Cinamomū Muthil cinamomum mittit, corticem scilicet arboris cuiusdā sur-
Badam culosæ ad solem arefactum & detostum. Post has in austrum plu-
Myristica res sunt insulæ quarū maxima Badam dicitur, hic myristica nux
nux. nasci

nascitur gemino cooperta operimento, exterius ligneum est, alterum quod nucem complectitur tenuis membrana nos florem muscatæ dicimus, ab Hispanis macis vocatur. Circa hæc duodecim sunt insulæ parvæ sub lon. 180. la. 6. austræ. In his gingiber passim provenit, aliud sponte aliud seminatum. Radix est cuiusdam herbæ adsimilis ei quæ crocum producit. Ambuon ins. sub lon. 187. 30. la. 6. austr. huius incolæ anthropophagi sunt. Buru ab illa verus occasum sub lon. 183. la. 6. austr. Tenetum in lon. eadem, la. 3. gra. austr. Sequuntur Laboan, Bachian, & Caphi pluresq; parvæ insulæ quas ob incertum situm omittimus: in vna harum Pygmæos degere fama est. Sullach anthropophagorum insula sub la. 3. graduum australium. Malua sub lon. 177. gra. la. 8. 30. austr. Non longa hinc intercapedine (vt ferebant accolæ) homines degunt cubitales, aures tam vastas habentes, vt alteri pro strato incumbentes altera sese cooperiant. Timor insula satis magna sub lon. 178. gra. la. 13. austr. Huius sceminæ inaurium ornamentis armillisque vtuntur. Sandalum vbertim hic provenit, quod solemnæ & ratæ lunæ cursus obseruatione colligitur. Iacent in oceano versus Americam insulæ duæ latronum sub æquinoctiali. Nomen dederunt mores incolarum, qui furto & latrocinij plurimum dediti sunt. Gens inops & sollers. Mulieres formosæ admodum, longis nigrisq; capillis, nudæ præter naturam, quam tenui membrana velut folio papiraceo obtegunt, Ædes ligneæ, conclauia lectosq; habent quibus paleam palmeam molliusculam sane substernunt. Nauiculas ex trunco excauato cum velis extructas, tanta arte regere norunt, vt volare videantur puppim proræ proramq; puppi commutantes, singulæ singulos capiebant rectores. Demum sunt duæ insulæ infortunatæ sub lon. 240. la. 23. 30. austr. Dicitur sunt infortunatæ, quia cum Portugallensium classis ad eas applicuisset, iamq; fere omnes inedia confecti essent nihil rerum necessariarum ibi inuenerunt sed desertas viderunt. Si præterea restent insulæ (vt restant) quarum mentionem non fecimus, illæ aut exiguæ sunt aut propterea quod nihil de earum situ certi constet omisse. Nec moueat animos Lectorum si fortasse longitudines & latitudines harum insularum nonnihil ab aliorum traditione discrepent. Supputauimus enim longitudines ab occasu in ortum, alij contrario ordine procedunt. Latitudinem secundum medium insularum sumpsimus

Gingiber

Ambuon
Buru

Sullach

Timor

Insulæ latronum

Infortunatæ

mus, quam nonnulli ad locum tantum applicationis referunt.

Caput. XXX. De America.

Canibales. **A**merica ab inuentore Americo Vesputio nomen habet, alij Bresiliam vocant, quæ an continens an insula sit necdum satis constat. Incolæ qui propius Æquatorem consistunt *Canibales* vocantur atrocissimum genus anthropophagorum. Vicinas enim nationes dira infestant persecutione, & quoscunq; capiunt in suam regionem adducunt. Masculos autem statim occidunt, & comedunt carnes tostas aut aliter coctas, aut ex ætis testibus macandos alunt, fœminas seruitijs addicunt, nudi penitus incedunt. Qui deinde sequuntur ultra Tropicū Capricorni, mitiores sunt, numinis vice nihil colunt, lege tantum & instinctu naturæ viuunt, viri fœminæq; nudi agunt, nisi ex plumis psitacorum quasi pallium longo post tergus relicto cymate conficerent. Tori maritalis illibatam fidem seruant. Labia, aures, genitaliaq; perfossa lapidibus preciosis ornant foras eminentibus. Omni genere fere metalli carent, ideoq; tela osse muniūt, lignaq; pro scaphis lapidea securi excauant. Sagittatores peritissimi, natatores expertissimi, & cursu admodum veloces existunt. Regio Bresilia aut terra Papagalli vocatur. Propius ad polum antarcticum circa la. 48. gra. alia gens est cursu tam celeri vt equū cursu vincere posse videatur. Gigantes non iniuria dixerim cum Lusitanorum vix aliquis eos æquarit qua medij cinguntur. Vagi sunt, in tuguriolis latitantes eosq; secum transportantes. Pauperes sunt nihilq; eorū terra preciosi producit. Integuntur pellibus ferinis belle confutis, arcus ingentes telaq; secum deferunt, capillos in modum monachorum detonsos habent, obstructos funiculo lanugineo, ad quē venaturi tela connectunt, cum animā agunt morituri magnus numerus spirituum malignorū sese illis ostendit, ea figura qua apud nos pinguntur. Pars iam dicta Portugallensium navigationibus lustrata est, qui ultra hanc transferunt ad insulas Moluccas. Altera vero pars quæ ab Æquatore versus septentrionem protenditur ea quotidie per Castellanos & lustratur & inhabitatur. Sunt autē tales regiones, *Parlas* regio, *Dariena*, cuius vna pars tam arcta est, exedētibus vtrinq; oceani fluctibus, vt quatuor tantum miliaria contineat, hinc oceanus occidentalis est, illinc Eous. Gentes harum licet religionis Christianæ ignaræ sint, legibus tamen & vi

& viuendi institutis vtuntur, sacra faciunt suo ritu, alij penitus nulla, vt sunt qui Pariam regionem incolunt, in lectis pensilibus dormiunt, domus similes nostris tintinabilis aut campanis extruunt, aurum gemmasq; in copia habent. Quæ deinde sequuntur regiones terra Florida & Baclearum regio, non adeo sunt lustratæ nisi secundum littus, Sunt hic regiones feracissimæ auri oimq; animalium, campi amœnissimi, montes excelsi, & fluuij placidissimi, ciuitates & turres & domus adfabre constructæ, adeo vt nostra Europa non multo inferior habeatur hæc pars. Populi sunt affabiles & contractus non fugientes, plures eorum ichthiophagi sunt, alij ophiophagi. Inter omnia tamen oppida nullum præstantius in his regionibus aut maius eo quod Temistelan appellant, secundum nostram descriptionem fere sub Tropico Capricorni situm, lociq; natura munitum. Est enim sitū in lacu maximo, pontibus innumeris vndequaq; egredientibus, Edificijs cum Dedali structuris conferendis ornatum. Incolæ scribere norunt & legere Hanc partem terræ multi Asiæ adnectunt dicuntq; continentem esse, sed horum ratio nulla est, igitur neq; temere assentiendum putato, Ego cum ex nauigationibus Hispanorum & aliorum possem multa adducere qbus huius descriptionis incommoditatē ostenderem, adducam tantum vnum argumentum, ne videar omnino frustra huic opinioni reclamare: Marcus Venetus qui omnes regiones Indiæ orientalis lustrauit, ibiq; ad annos plures habitauit, scribit lib. 3. se per regionem Mangi ad oceanum vsq; peruenisse, ibiq; nauem conscendisse, & per Garbinum (qui est inter meridiē & zephyrum) ad Cyambā nauigasse miliaribus italicis. 1500. A Cyamba delatus est deinde miliaribus totidem ad Iauam maiorem insulam versus austrum fere. Quonam pacto posset quispiam ex terræ nouæ latere orientali, cum per eam transitus non sit, versus meridiem ad Iauam maiorem nauigio proficisci? cum hæc insula nunc obseruata sit apud Indiam. At ego rem incertam experientia & Lectorum iudicio committo.

Ca. XXXI. De insulis apud Americam.

Hispaniola insula sub lon. 306. la. 22. graduum, admodū culta, vrbibusq; confita est, nā eius magnam partē nunc Hispani incolunt, q auri fodinas possident, in eisq; operarios suo regi alunt, nascitur enim aurū et in montibus et in fluuijs: ijdem agros

K 4 colunt

Isabella

Lucatana

*Cozumella
Sacrificio
orum*

Jamaica

colunt, semina iactant & ciuitates more suo edificant. Insulani nu
di fere incedunt, panē ex radice quadam conficiunt, aurū auribus
naribusq; suspendunt. Mittit etiā hæc insula lignū Guaiacū, quo
nostri tanq̄ remedio præsentissimo aduersus morbū gallicū vtun
tur. Isabella Cuba vel Ferdinandina sub lon. 193. gra. la. 23. & se
mis longe in ortū occasumq; diffusa, moribus superiori haud dis
similis, ferro caret sed eius vsum lapis pellucidus supplet. Lucata
na sub lon. 281. gra. la. 20. Incolæ benigni sunt & cōmercia nō fu
gientes, vestes ex gonfapio diuersimode tincto conficiūt, Fœmi
næ ab vmbilico deorsum integuntur, tanta verecūdia vt vitio de
tur si pede aut crure discoopto pcesserint. Huic proxima est ver
sus ortum Cozumella insula eiusdem ritus ac instituti cum præce
denti insula. Ab eadē Lucatana. 100. quasi miliaribus hispanicis
in occasum tres sunt insulæ Sacrificiorū. Nomen indidit ritus ne
phandus insulanorū, quippe q; marmoreis suis deis proles suas im
molant, primū pectore aperto cor eruūt, eiusq; sanguinē labijs de
orum suorū illinunt, exta igni iniecta comburunt: alioqui gens sa
tis familiaris & benigna, habent lon. 268. la. 23. gra. Iamaica inf.
sub lon. 295. la. 15. 30. Insulani adiacentibus similes sunt in mori
bus & vitæ institutis. Est itē infinitus fere numerus insularum in
lon. 315. la. 12. ex quibus sunt Dominica, Guadalupa, Sanctæ cru
cis, quarū incolæ Canibales sunt, de quorū moribus supra mentio
nē fecimus. In lon. rursus. 340. gra. la. 38. Graciosa Ternera, S.
Michaelis, Fatalis & S. Mariæ. Insula viridis quæ alijs Brasil di
citur in lon. 354. la. 51. Deniq; vt semel finia, tantus est in hoc oce
ano numerus insularū, vt si oīm descriptiones & mores prosequi
animus esset, libellus in magnum volumen excresceret. Verum si
quispiā est q; latiorē harū rerum enarrationē cupiat, alios consulat
nobis satis visum fuit præcipuas tantū mūdi partes breuibus ver
bis (vt principijs artū opus est) indicare. Neq; enim oīm Cosmo
graphia, totiusq; orbis descriptionē ad vnguē deliniare præsentis
fuit instituti, sed tantū maiores orbis partes confuso ordine velu
ti pictores qui primum imaginē lineis exterioribus & principa
lioribus exprimunt, quales sunt capitis, colli, brachiorum, ventris
& crurium, postea exactiora & minutiora ceu oculos, os, labra,
singulosq; articulos producturi.

TABEL

TABELLA CIVITATVM
aliquot principalium.

☉ Hispaniæ ciuitates.	Machilinia 26.50.51.12
Compostella lon.6.0.44.20	Bruxella 26.42.51.0.
Portogalla.5.48/41.35	Traiectum 27.22.52.30.
Lisibona vel Vlyxbona vel	Amsterdama 27.34.52.40.
Oliosippo.5.10/39.38.	Groninga 29.24.53.16.
Corduba.8.0.37.50.	Suollis 28.38.52.47.
Ispalis.6.36.37.0.	Geldere 29.2.51.42.
Toletum 10/39.56.	Cleuia 29.35.51.58.
Salmantica 8.32.40.15	Iuliacum 29.15.51.5.
Cæsar augusta 16.la.41.	Aquilgranum 28.52.51.5.
Barfalonia 10.0.41.35.	Leodium 28/50.51.
☉ Galliæ ciuitates	Dauentria 28.44.52.30.
Burdigala 18.30.la.46.0	Colonia 29/51.0.
Rodes 24.0.45.15	Moguntia 30.32.50.8.
Nantes 19.5.48.12.	Argentina 30.4.48.45.
Aurelia 22.35.47.13	Basilea 29.50.47.40.
Turonia 20.55.47.30.	Constantia 30.30.47.30.
Rothomagus 21.15.49.0.	Treueris 28.0.49.55.
Bizantium 28.20.47.36.	Anglia 20.30.55.40.
Lugdunum 24/45.10.	Scotia 27.la.59.
Vienna 24.15.44.48.	Dania 36.la.57.
Parisius 23.20.47.55.	Lubecum 36/54.48.
Geneuora 28.16.45.52.	Dantiscum 46.la.55.
Massilia 25.15.43.6.	Monsregius 48.36.54.17.
Monspessulanus 24.56.43.5.	Brunsuiga 32.30.52.34.
Tolosa 21.15.43.30.	Lunebnrgum 35/54.0.
Gandauum 76.8.51.24	Erfordia 34.la.51.10.
Brugis 25.6.51.30.	Ingelstadium 33.la.49.
Callas 23.0.51.44.	Lips 34.30.la.51.
Valencines 26.29.50.10	Nurenberga 33/49.24.
Mittelburgum 25.26.51.50.	Ratisbona 33.30.49.10.
Antuerpia nobilissimū totius	Ulma 32.la.47.22.
germanię emporiū.26.36.51.28	Augusta 33.la.48.15.
Louanium 27.8.50.58.	Praga 37.30.la.50.4.

Vra

Vratislauia 42.la.51.	Ambratia 48.0.38.20.
Cracouia 46.la.51.	Anticyra 50.30.37.30.
Caschouia 46.la.50.	Corinthus 51.15.36.55.
Buda 44.30.la.46.	☿ Africa ciuitates
Segina 39.la.44.45.	Tingis 6.30/35.30.
Vienna Pannonia 37.45.la.48	Fessa 5.30.la.34.40.
Patauia 34.30.la.48.	Ciffa 19.45.32.50.
Saltzburgum 35.la.48.	Hippon 30.30.32.15.
Iudeburgum 35.la.47.	Cartago 34.40.32.40.
Villachum 35.15.46.23.	Melita 38.45.34.
Brixia 34.la.46.6.	Cyrenae 50.0.31.15.
Mantua 32.la.44.28.	Alexandria 60.30.31.0.
Cremona 31/44.42.	Bubalis nūc Chayrū 63/30.15.
Venetia 34.30.44.50.	Mosylium 79.30.9.0.
Ancona 35.40.43.42.	☿ Asia.
Roma 36.20.41.50.	Nicomedia 57.30.42.30.
Brundisium 42.30.39.40.	Caesarea 56.40.41.40.
Neapolis 40.10.la.41.	Ilium 55.50.41.0.
Florentia 34.30.43.4	Ephesus 57.40.37.40.
Mediolanum 32.la.44.30.	Patera 60.30.36.5.
Taurinum 31.30.la.43.	Nogardia 66.la.62.
Genua 30.30.43.50.	Anthiochia 70.15.37.20.
Bononia 33.5.43.54.	Damascus 69.0.33.0.
Chilia 54.30.45.45.	Caesarea Stratonis 66.15.32.30.
Andrianopolis 52.30.42.45.	Hierosolyma 66.0.31.40.
Stridona 43.30.44.30.	Edessa 72.30.37.30.
Dirachium 45.0.40.55.	Babylon 79.0.35.0.
Constantinopolis 55.30/43.	Niniue 78.0.36.40.
Philippis 50.30.41.40.	Mecha 71.45.22.0.
Theffalonica 49.50.40.20.	Finis.

Erratula.

A 4 fa.2. versu. 7. lege μερως & ονδης. E. 4. fa. 2. versu. 35. Ba
 tinos. F. 2. fa. 1. versu. 33. Falster. F. 4. fa. 2. versu. 30. Eridanus
 E. 1. fa. 1. in margine peruenerit, lege peruenerit.

IOAN. GRAPHEVS

typis excudebat Anno.

M.D. XXX.

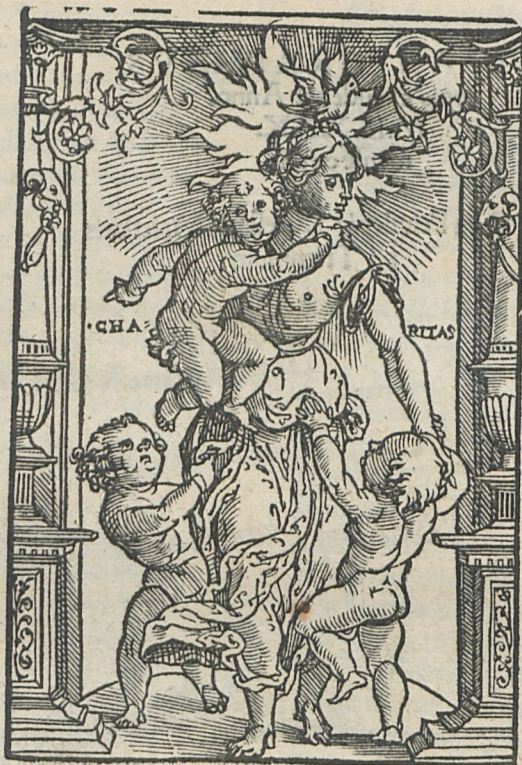
menſe octob.

Cum Priuilegio S. Cæſaræ Maieſtatis
ad Triennium.

~~Dem Elbherren und geachteten
Freunden nachher sein
Vollkommenes Lebensjahr~~

~~Sein Wohl~~

~~Sein gütliches~~

Ἡ ἀγάπη πάντα σέγει.

lice

Mathematici

Boetius
Maurolycus
Georgius valla
Hugonius
Tabula rectorum

Grammatici

Priscianus
Cellingus
Varro
Marius
Cornelius Nepos
Festus Porporius
Chiladus Erasmus

Sacra

Uoniu
Cyprianus
Augustinus
Hieronymus

Eusebius
~~Eccl[esi]astica~~
Vita patrum

et quemlibet sem. aliquid dicit
immunitus p[ro]f[ess]io. ne uita et o[mn]i
fuit. quia causa op[er]ant[ur]e
Vobis i[st]a q[ue] remissa n[on] manet in
sup[er]bis & vobis q[uo]d dicit qu[od]
maior es b[er]n[ard]o & monach[is].

in antiquitate n[on] p[er]tinemus q[ui]
n[on] peccamus in o[mn]em facta
et verbum non est
in nobis. **F** ^{v[er]b[is] d[omi]ni p[er]} **mol**
No[m]i[n]e d[omi]ni
iocundum d[omi]n[us]
cara d[omi]ni

79 L 1044

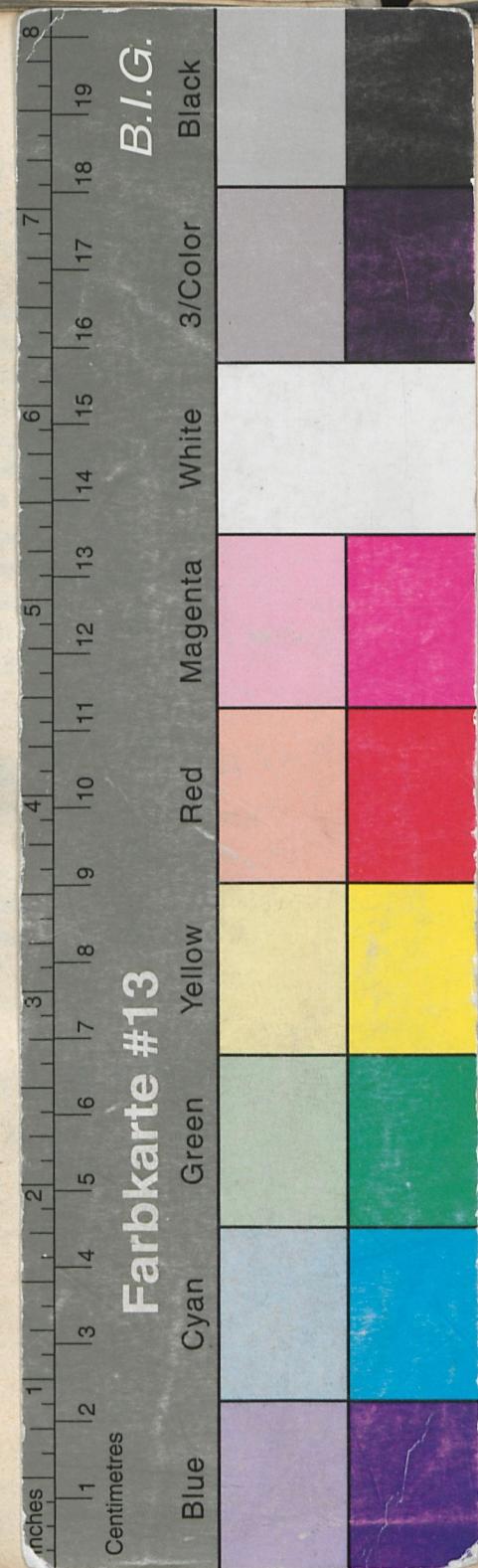
attendant. et de hanc qui non
videtur et crediderunt. et in plus
ingo cum se spes qui ordinati se
mine pūdit conu.
As. Et de et
te appuunt nos ad hanc quia
tur nobis iradiant ut brevia

plum. et deat amum bonu
o quem audium
ab eo tam hanc
nobis quoniam de

liberum ca ro far
ut dicitur et unū
mit. à se
uolunt doc
un. et hac

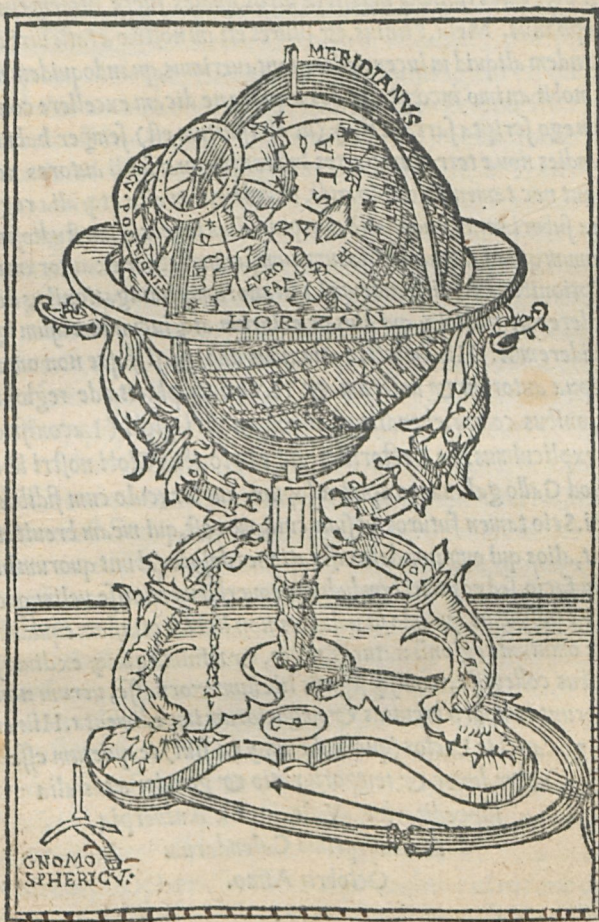

19

GEMMA PHRY

SIVS DE PRINCIPIIS ASTRONO-
miae & Cosmographiae, Deq; vfu Globi ab eodem
editi. Item de Orbis diuisione, & Insu-
lis, rebusq; nuper inuentis.

Veneunt cum Globis Louanii apud Seruatium Zassenum, &
Antuerpiae apud Gregorium Bontium sub scuto Basiliensi.

